

Rijeka nogometa

1873-1948

Ferruccio Burburan i Zlatko Moranjak
RIJEKA NOGOMETA 1873 - 1948

Rijeka, 2006.

SADRŽAJ

PREDGOVOR.....	3
OD LIBURNSKE TARSATE DO DANAŠNJE RIJEKE	6
KRATKA POVIJEST SPORTA U RIJECI	12
NASTANAK I RAZVOJ MODERNOG NOGOMETA	20
POČECI NOGOMETA U RIJECI.....	27
KRONOLOGIJA: RIJEČKI KLUBOVI od 1873. do 1948. godine	34
NAJZNAČAJNIJE MOMČADI, IGRAČI I PREDSJEDNICI KLUBOVA....	116
NOGOMET NA SUŠAKU.....	129

PREDGOVOR

Svaki je predgovor priznavanje razloga zbog kojih se knjigu piše i zbog kojih je se nastoji objaviti. Tako ni ovaj neće biti iznimka. Na pisanje ove knjige potakla su nas dva argumenta: *povijest* i *nogomet*. Točnije, povijest i nogomet u svom odrazu kroz mikrokozmos zvan Rijeka. Sama povijesna priča odnosno čin pričanja događaja iz prošlosti ima veoma preciznu funkciju. Takva priča zbližava ljude i etnose, slikovito ukazujući na njihove običaje, kulturu, mijene kroz koje su prolazili, te ostaje ne samo kao dokaz već i primjer novim naraštajima.

Nekada je *povijest* bila tretirana kao „atto magico” (čarobni čin), ali danas ona možda više nema takav status. Mi se, međutim, priklanjamo onom stavu koji ne sumnja da je za uobličavanje novog pogleda i određivanje novog puta u budućnost nužno najprije promotriti prošlost, svakako na nov način. Za takvo što potrebni su pamćenje i sjećanje kao protučin zaboravu. Zadaća je svih onih koji pričaju neku povijesnu priču da od zaborava otrgnu pojedine dijelove prošlosti. Posebno je to važno u slučaju Rijeke čija je povijest oduvijek, a naročito od 1945. naovamo, bila puna zabranjenih i zaboravljenih dijelova, pravih crnih rupa njezine prošlosti.

Većinski udio stanovništva današnje Rijeke u osnovi je „očišćen” od povijesnog pamćenja i povijesnih uporišta vrednovanja. Riječka gradska povijest je u kolektivnom pamćenju Riječana prisutna fragmentarno i, što je posebno uočljivo, depersonalizirano. Općenito se smatra kako postoje dva uporišta socioprostorne identifikacije grada u cjelini: prvi je ekološki ili općenito životni (mogućnost ili nemogućnost svakodnevnog zdravog i sigurnog života u njemu), a drugi je povijesni.

U riječkoj urbanoj tradiciji nedostaju skupine koje baštinjena dobra uobičajeno prenose na temelju svakodnevne, prirodne društvene komunikacije. Mislimo na dobra baštinjena na gotovo svim poljima djelatnosti, pa tako i ona sportska, a posebno nogometna. Nedostaju, dakle, skupine sa zavičajnim pamćenjem kakve se u drugim hrvatskim gradovima, koji nisu doživjeli tako masovna iseljavanja stanovništva (razdoblje 1945-1954), mogu naći bez većih poteškoća. Stoga je svaka objektivno prikazana i ispričana priča iz prošlosti ovoga grada hvalevrijedan napor i pomoć onim skupinama koje su eventualno voljne i sposobne oblikovati i organizirati remitologizaciju njegove zbiljnosti, a istovremeno je i prilog historiografiji i općoj kulturi.

U knjizi namjerno koristimo izraz „prošlost“ umjesto „povijest“. Povijest je u nas najčešće još uvijek sinonim za politikanstvo i za isprazno ideologiziranje i politiziranje. Naše je opredjeljenje u pristupu ovoj knjizi bilo isključivo rad na izvorima kao jedini ispravan put. Sve ostalo pogodovalo bi tek širenju povijesnih neistina. Jedino radeći na izvornim dokumentima moguće je izbjeći da se ostane u području ideoloških apoteoza. Uz strogo pridržavanje činjenica i izvora nastojali smo stalno imati na umu i to da u mediteranskoj civilizaciji izbor nacionalnosti, odnosno opredjeljenje po etnosu, nije bila činjenica vezana uz raso podrijetlo (DNK) već uz slobodu te kulturološki i sentimentalni izbor pojedinca.

Što se tiče drugog razloga za nastanak ove knjige – *nogometa*, radi se jednostavno o sportu kojeg volimo. Uz to, o njegovoj prošlosti u našem gradu dosada su postojali tek sporadični fragmenti u ponekom časopisu ili novinama. Sam nogomet je tehničan, a ipak razumljiv. Doduše, zahtjevan je, traži odgovornost i iziskuje odricanja. Možemo se, međutim, ograničiti samo na to da ga gledamo. On nije nešto što je stopostotno neophodno u životu, ali zna biti zabavan i koristan i što je još važnije, ponekad može pružiti utjehu. Usuđujemo se reći da je pogodan i za literaturu. Britanski televizijski komentator i novelist Melvin Bragg u svojoj posljednjoj knjizi „Twelve Books That Changed The World“ (Dvanaest knjiga koje su promijenile svijet) lucidno je i ravnopravno uvrstio i knjigu pod naslovom „The Rule Book Of Association Football 1863“. To je prva knjiga koja je sadržavala pravila nogometne igre, a izdana je u Londonu 1863. godine.

U tih stoljeće i pol moderni je nogomet potpuno promijenio svijet sporta, medija, spektakla i zabave. On pokreće televizijske kanale i radio postaje te nacionalne i lokalne novinske kuće. Postao je neka vrsta univerzalnog jezika i to u možda najefikasnijem obliku, obliku kojeg razumiju na svakoj pa i najmanjoj lokalnoj razini. Nogomet je jedan od instrumenata identiteta i društvenog diferenciranja. U njemu se zrcali kolektivni duh jednog grada i njegovih žitelja i općenito duh šire lokalne zajednice. Ponegdje je postao vjera, gotovo religija. U žarištu nogometne vjere kao da je isto što i u začetku svake religije: nogometni zanesenjak kao da želi dodirnuti objekt svog idolpoklonstva. Svemu tome unatoč, nogomet je i nadalje u svojoj suštini ostao prije svega igra. Igra, kao konstantno neophodna vitalnost i životnost, onaj je element koji putem emocionalnosti doziva i zaziva iskustva slobode. Ne samo nogoloptač kada kroči na travnjak nego i onaj koji ga promatra, kao da ulaze u područje slobode koja je bitno obilježje igre.

Prikupljanje materijala za ovu knjigu, njegovo sistematiziranje i integriranje nije bio naporan i nelagodan posao. Daleko najzahtjevniji dio posla odnosio se na razdoblje od početaka nogometa u Rijeci pa do kraja Prvog svjetskog rata. Arhivska je građa iz tog doba skromna pa je glavni izvor podataka bila periodika što je značilo dugotrajno iscrpljujuće „rudarenje“ po stranicama starih novina i časopisa. Nogomet i sport općenito su aktivnosti u kojima postoji red i oni gotovo sami pronalaze svoje mjesto u knjizi, a isto tako i u našem životu. Po načinu na koji nogomet prodire u nas same i na koji nas dira, s njime je usporediva možda još jedino glazba. Ako ga još naučimo čitati i sa suprotne strane njegove svjetlosti, možda ćemo shvatiti nešto više i o nama samima.

Memorija je temelj svakog identiteta, kako individualnog tako i kolektivnog. Pogled unatrag ujedno je i pogled u nutrinu. Kada se ogledamo, vidimo da prošlost zapravo nikada nije ni prošla i da je ona jednostavno nedjeljivi dio nas i zajednice u kojoj živimo. Koliko radovanja i tugovanja kroz desetljeća i desetljeća. Koliko uspomena zauvijek uklesanih u stijene Kantride užarene od sunca, ali uvijek nasmijanih. Stijene koje odolijevaju i burama i kišama, stijene koje čuvaju sve tajne. Na čovjeku je da zaboravu otrgne sve prekrasne priče iz riječkog nogometnog kamenoloma. Naša je želja da mu u tome pomogne i ova knjiga, ujedno i poveznica između imena klubova *US Fiumana*, *NK Kvarner (Quarnero)* i *NK Rijeka* koji u suštini čine jedan klub: *NK RIJEKA*.

U svakom slučaju, zadovoljstvo je bilo zaroniti u prošlost i susretati se s onima koji su s toliko entuzijazma i ljubavi prema nogometu i ovome gradu, najljepšim mogućim rukopisom („nogopisom“) ispisivali tadašnjost. Zaslužili su da se ona pretoči u ovaj zapis/knjigu koju sada nazivamo prošlost, a za koju želimo da postane dio naše sadašnjosti i polazište za daljnja buduća istraživanja. Koliko smo u tome uspjeli, prosudit ćeš ti, dragi čitaoc.

Autori

OD LIBURNSKE TARSATE DO DANAŠNJE RIJEKE

Tijekom svoje veoma burne i često konfliktne povijesti, Rijeka je bila izložena najraznovrsnijim utjecajima. Svaki utjecaj, bio on geografski, ekonomski, vojni, politički ili društveni, ostavlja određene tragove na gotovo svaki vid lokalne kulture. A svi oni skupno uvjetuju i određeni mentalni sklop, mentalitet i identitet kao i duhovnu prosvjećenost koji se odražavaju i na sportski aspekt života u gradu. No, naš zadatak nije ovdje detaljno povijesno istražiti i tumačiti ga, nego tek spomenuti i navesti one činjenice koje držimo važnima za lakše razumijevanje naše teme.

O nastanku Rijeke, njezinu razvoju i političkoj pripadnosti sve do 14. stoljeća malo se zna, jer je gradska arhiva višekratno bila žrtvom ratnih razaranja. Ipak, razvoj grada nesumnjivo je u neposrednoj vezi s njegovim geografskim i geoprometnim položajem. Pogodni topografski uvjeti uz ušće Rječine – nevelike, ali vodom bogate kraške rijeke, s ušćem koje je otpočetak dobro služilo kao prirodna luka - bili su bitni prirodni preduvjeti pri određivanju lokacije naselja, što se s vremenom najbolje odrazilo i u imenu grada koji je na njemu nastao - Rijeka.

Počeci ovog grada sežu u daleku prošlost, točnije u 180. g. prije Krista. U tim najranijim razdobljima Rijeci su pripisivana razna imena kao što su keltsko-galska: Tarsa, Tarsia i Phlawon; grčko Phanas (što znači sjaj); latinska: Tarsata odnosno Tarsactica (u doba starorimske Liburnije), Fluvius (od ovog potječe naziv Flumen, a kasnije Fiume), Terra Fluminis Sancti Viti (dugo vremena u službenoj upotrebi). Dolaskom Hrvata dobiva ime Reka i Rika. Iz 15. i 16. stoljeća potječu germanski nazivi: Pflaum, Pflaumb, St. Veit am Pflaum, Stat St. Veyt, a bio se udomaćio i naziv San Vito di Fiume i Reka (Rika) Sv. Vida.

Stoljećima je Rijeka bila u stalnim trgovinskim vezama s talijanskom obalom, a najviše s Venecijom. Kuriozitet je da je Rijeka jedini grad na današnjoj hrvatskoj obali Jadrana koji nikada nije bio pod upravom Mletačke republike. Čak štoviše, od 1291. godine, kada je Venecija Rijeci objavila rat, ta su dva grada bila u ratnim sukobima, s mnogobrojnim primirjima, sve do 1618. godine. Među Venecijancima je bila poznata izreka: „Un Fiumano neonato-un nemico in più di Venezia“ (svaki novorođeni Riječanin – jedan neprijatelj Venecije više). Možda je ta činjenica razlog

što nema spomena o tome da je i u srednjovjekovnoj Rijeci bilo loptanja (calcio fiorentino, pallone).

Tijekom stoljeća u Rijeci će se izmijeniti nekoliko feudalnih gospodara (Devinci, Walsee), a od 1466. g. naći će se u posjedu Habsburgovaca. Sve do početka 18. stoljeća Rijeka je bila gradić s oko 3.000 stanovnika okružen zidinama, nakon čega dolazi do velikog preokreta u ukupnom razvoju, a događaji su se izmjenjivali sljedećom kronologijom:

1719. – Novim patentom habsburškog vladara Karla VI Rijeka i Trst proglašeni su slobodnim lukama („porto franco“).

1779. – Patent Marije Terezije kojim se ponovo potvrđuje pravo Rijeke na unutrašnju autonomiju zajamčenu statutima („corpus separatum“). Time se gradu priznaje stoljetna samouprava i poseban položaj u gospodarskom i administrativnom pogledu. Nejasna stilizacija ovog dokumenta omogućavala je pravni spor između Hrvatske i Ugarske o karakteru veza grada s političkim zaleđem.

1797. – Rijeku prvi put okupirale francuske trupe. Dekretom iz travnja 1811. g. grad ulazi u okvir Napoleonovih Ilirskih provincija, a dvije i pol godine kasnije prestaje francuska vladavina.

1848. – Prekid realne unije između Hrvatske i Ugarske. Ban Jelačić imenovan za guvernera Rijeke u kojoj svu vlast preuzima njegov povjerenik Josip Bunjevac. Godine 1851. Rijeka broji 12.272 stanovnika. Sa 65 manufaktura i 20 velikih poduzeća te ukupno 5.000 radnika, Rijeka je već 1857. godine bila najvažnije industrijsko središte Hrvatske. I pored toga, dvadesetogodišnje razdoblje hrvatske uprave u Rijeci proteći će u neprekidnom sukobu lokalnih municipalnih vlasti s banskom vlašću u Zagrebu, pa i sa županijskom vlašću u samoj Rijeci. Hrvatska se u tom razdoblju nalazila u nezavidnoj ekonomskoj situaciji, posljedicu promjena u strukturi privređivanja te nije uspijevala jednakom dinamikom slijediti Rijeku u prilagođavanju tim promjenama. Kroz te će sukobe riječko autonomaštvo steći političku snagu. Sva nastojanja (ili nenastojanja) hrvatske uprave da sredi stanje i da Rijeku ekonomski, politički i nacionalno čvrsto poveže sa svojim političkim tijelom propadaju.

1867. – Austro-ugarska nagodba. Mađarskom dijelu Austro-ugarske pripale su Hrvatska i Slavonija, te Vojvodina.

1868. – Hrvatsko-ugarska nagodba. Na osnovi 66. paragrafa ove nagodbe, tadašnja je Rijeka sa svojim kotarom bila izuzeta od Hrvatske i neposredno pripojena Translajtaciji – ugarskom dijelu monarhije. Rijeka je postala posebno političko tijelo (u državno-pravnom pogledu „autonomna oblast“ s posebnim statusom) pripojeno ugarskoj kruni pod nazivom „Separatum Corpus Sacrae Hungariae Coronae“. Autonomija grada i gubernija bila je uređena suglasnošću Ugarskog parlamenta, Hrvatskog sabora i Gradskog poglavarstva grada Rijeke. Zamet i Kantrida (dijelovi današnje Rijeke) bili su pod direktnom vlašću Austrije, a Sušaku je direktno bila nadređena uprava Zagreba odnosno hrvatskog bana. Iako se radilo o stanju provizorija (privremenom rješenju), mađarske su ga vlasti postupno pretvarale u stanje koje je trebalo postati trajno, ali koje je završilo raspadom Austro-ugarske monarhije 1918. godine. Kroz cijeli taj polustoljetni period odnose Rijeke i Zagreba tradicionalno je opterećivao „Crimen Fluminense“ - Riječki grijeh odnosno osjećaj hrvatske nemoći ili Rijeci nametnute krivnje. Rijeka posve gubi obilježja stare primorske komune u kojoj se sva vlast koncentrirala u rukama trgovačkog patricijata, i postaje srednjoeuropski grad. Provincijalizam definitivno ustupa mjesto kozmopolitizmu. U tom babilonski živahnom gradu vlada pomutnja jezika (paralelno se u svakodnevnoj komunikaciji koriste čak četiri jezika: talijanski, hrvatski, njemački i mađarski) i običaja – Mitteleuropa na Mediteranu.

1872. – Potvrđen i registriran Statut Slobodnog grada Rijeke s okolicom. Posebnu situaciju u Rijeci činili su istovremeno postojanje guvernera, kojeg imenuje ugarska vlada i koji je zadužen za resor pomorstva, te gradonačelnika (podestà) koji upravlja gradom .

1873. – Puštene u promet pruge Rijeka-Sv. Petar (Pivka), koja se nadovezuje na pruge Austrije i Češke te pruga Rijeka-Karlovac koja se nadovezuje na prugu za Budimpeštu.

1890. – Rijeka sa podopćinama već ima 30.130 stanovnika, a Sušak 2.417.

1896. – Dolazi do sukoba između predsjednika vlade Ugarske i Predstavništva Rijeke (izvršne vlasti u gradu) povodom direktnog uvođenja (bez pristanka lokalnih

vlasti) ugarskih zakona u Rijeku, što ujedno označava početak sukoba autonomaštva s centralizmu sklonom novom vladom.

1897. – Pojavljuje se Autonomna stranka koju predvode Luigi Ossoinack i Michele Maylender (potonji izabran za gradonačelnika unatoč akcijama vlade iz Budimpešte).

1907. – Javna skupština građana kojom se traži uvođenje općeg prava glasa.

1909. – Prvi film na tlu (današnje) Hrvatske snimljen je u Rijeci. Bio je to dokumentarni film „Ruski razbojnici napadaju Narodnu banku u Rijeci“. Time Rijeka ulazi u red najrazvijenijih europskih gradova tog vremena.

1910. – U autonomaškom pokretu nastaje rascjep na dvije frakcije: pristalice Maylendera i pristalice Ricarda Zanelle. Grad ima 55.650 stanovnika, a Sušak 12.214.

1913. – Riječka je luka po ukupnom prometu (4,5 milijuna tona) osma u Europi.

Na lukobranu je podignuto najatraktivnije riječko kupalište „Quarnero“. Dovođeno je novo revolucionarno armirano-betonsko zdanje „Teatro Fenice“, do danas najveće kazalište u Hrvatskoj s izvorno 1.450 sjedala (iako je rijetko u toj funkciji). U njegovoj drugoj dvorani u prizemlju („Sala Bianca“), često su se održavala plesna, boksačka i hrvatska natjecanja.

1918. – Po okončanju Prvog svjetskog rata raspada se Austro-ugarska monarhija čime prestaje važiti Ugarsko-hrvatska nagodba. Kada je veliki župan Rikard Lenac 29. listopada preuzeo vlast od posljednjeg mađarskog guvernera Zoltana Jekelfalussyja, Rijeka je i nakratko ušla u sastav novoosnovane Države SHS i tako prekinula svu vezanost za Mađarsku. Odmah potom, dan poslije, ustanovljava se u gradu još jedan organ vlasti (u prijelaznom razdoblju) – „Consiglio Nazionale Italiano di Fiume“ (Talijansko narodno vijeće Rijeke). Sušak definitivno ulazi u sastav Države SHS. Dana 4. studenog u riječku luku ulazi talijanska vojska. U samom gradu dolazi do kaotičnog stanja u pogledu obnašanja vlasti. Pitanje statusa Rijeke postaje

veliki međunarodni problem – „Riječko pitanje“. Ubrzo se u Rijeku iskrcavaju anglo-američke i francuske trupe i zaposjedaju grad.

1919. – Nakon što su anglo-američke i francuske trupe napustile grad nastaje konfuzna situacija, a u srpnju dolazi do krvoprolića. Pristaše aneksije Rijeke Italiji dovršavaju pripreme za zauzimanje grada. Počinju mirovni pregovori u Parizu između delegacija Italije i Države SHS oko statusa Rijeke, Istre i Dalmacije. 12. rujna u grad ulazi proslavljeni pjesnik i ratni veteran Gabriele d'Annunzio sa svojim legionarima.

1920. – U Rijeci održan prvi radio prijenos. Uz pomoć opreme Marconijeve jahte „Elettra“ prenosio se govor d'Annunzija.

- 8. rujna d'Annunzio proglašava formiranje Talijanske regencije Kvarnera (La Regenza Italiana del Carnaro) i novi ustav. Tim činom fašizam je i službeno stupio na svjetsku scenu. Zanimljivo je da je ta tvorevina bila prva koja je priznala Leninovu boljševičku Rusiju.
- 12. studenog potpisan je u ligurskom ljetovalištu Rapallo ugovor između Kraljevina Italije i SHS. Člankom 4. tog ugovora određeno je da se utemelji zasebna država Slobodna država Rijeka, kao tampon zona između dvije zemlje. Novostvorena država ubrzo je i međunarodno priznata (najprije su to učinile najveće sile svijeta te je postala članicom Lige naroda), a kuriozitet je da kao takva nikada nije ni prestala postojati. Ovome se usprotivio d'Annunzio čije je odrede naposljetku iz grada istjerala talijanska mornarica.

1921. – Privremena uprava grada osnovana je 5. siječnja, a 21. travnja provodi izbore za konstituantu. Na izborima pobjeđuju autonomasi (sa dvotrećinskom većinom). Zbog terora iredente, konstituenta se sastaje tek 5. listopada i izabire Ricarda Zanellu za prvog predsjednika Slobodne države Rijeka.

1922. – Fašističkim pučem 3. ožujka svrgnut je Zanella i legitimno izabrana vlada te je vlast preuzeo tzv. Komitet za narodnu obranu. Sve do početka 1924. godine održava se privremena vlast uz prisustvo talijanskog vojnog guvernera Giardina.

1924. – 22. veljače Italija izdaje dekret o aneksiji Rijeke, a Kraljevini SHS prepušteni su samo gradska područja Delte i luke Baross.

1943. – Kapitulacijom Kraljevine Italije Rijeka ulazi u sastav „Adriatische Küstenland“ koju formiraju njemačke okupacijske snage.

1944. – Grupa riječkih građana objavljuje „Liburnijski memorandum“ kojim predlažu konfederalnu državu s tri kantona: Rijekom, Sušakom i Bistricom, a predsjednik riječke vlade u egzilu (R. Zanella) traži ponovnu uspostavu Slobodne države Rijeka.

1945. – Trećeg svibnja u grad ulaze partizanske jedinice i oslobađaju ga od njemačkog okupatora, a KPJ nastoji odmah uspostaviti i nametnuti svoju komunističku vlast. Prvi dani nove vlasti obilježavaju strijeljanja aktivista riječke Autonomne stranke i pripadnika nekih drugih opcija, iako su od 1943. podupirali antifašistički pokret.

1947. – Mirovnim sporazumom u Parizu Rijeka je zajedno s Istrom i Zadrom i formalno pripojena Jugoslaviji, a time i Hrvatskoj.

– U razdoblju od 1947. do 1954. (kada je potpisan Londonski ugovor kojim je definirana granica između Italije i Jugoslavije) Rijeku je (bez Sušaka) napustilo preko 50.00 stanovnika odnosno tri četvrtine njenog dotadašnjeg stanovništva. Time su se oni na neki način „referendumski“ izjasnili o novoj vlasti. Rijeka je postala grad „ispražnjen od svojih stanovnika“ i počeo je nastajati „jedan drugi grad“.

1991. – Raspadom jugoslavenske države Rijeka postaje dio Republike Hrvatske.

Korzo iz 1913 g.

KRATKA POVIJEST SPORTA U RIJECI

Moderni sport, koliko god ga vezivali uz obnovu Olimpijskih igara 1894. g, nije ni slika ni prilika, a ponajmanje stvarna obnova antičkog olimpijskog sporta. Pojava i razvoj modernog sporta posljedica je općeg društvenog razvoja. Nije slučajno što je on nastao upravo u Engleskoj u slijedu previranja tijekom 18. i 19. st. Nastao je kao posljedica prve industrijalizacije engleskog društva i stvaranja građanskog sloja koji svoje vrijeme sada može bolje podijeliti na rad i odmor. Dakle, javile su se potrebe za jednostavnom, vidljivom, pristupačnom te lako razumljivom zabavom i razbibrigom kroz igru.

Zanimljivo je da znameniti Nizozemski povjesničar Johan Huizinga zastupa tezu kako je "Homo ludens" prethodio "Homo faberu" i kako ishodište fenomena sporta treba tražiti u samom izvoru ljudskog roda. Prema Pierre Larousseu, riječ sport nije izvedenica iz engleskog jezika, nego dolazi iz starofrancuske riječi "desport" što znači zabavu, zabavljanje, razonodu.

Širenjem industrijalizacije van granica Ujedinjenog kraljevstva, širio se i viktorijanski sportski sustav koji se najprije primjenjivao u školama. Trgovačka razmjena putem morskih luka bila je najčešći način širenja modernih sportskih igara van granica Ujedinjenog kraljevstva. Mediteranske luke bile su u tom smislu privilegirane. Među te privilegirane mediteranske luke spada i Rijeka.

Rijeka, dakle, pripada gradovima s vrlo starom, bogatom i raznovrsnom sportskom tradicijom o čemu je, nažalost, do danas napisano vrlo malo ili ništa. Sve te nove tendencije u 19. st., usporedno sa razvojem industrije i trgovine u Rijeci, utjecale su na društveni život njenih stanovnika. Takve okolnosti bile su pogodno tlo za nastanak i za razvoj raznih sportskih društava u Rijeci.

Sportski klubovi u Rijeci nisu bili organizirani isključivo po načelu etničke pripadnosti, iako bi se iz njihovih naziva to moglo zaključiti.

Najdužu tradiciju, što je posve razumljivo, imaju sportovi povezani s morem, poput plivanja, veslanja i jedrenja.

1826. - Otvara se plivačka škola o čemu svjedoči oglas iz 1.8.1826. napisan na talijanskom jeziku. U tom se oglasu navodi da je plivačka škola osnovana na poseban zahtjev Trećeg bataljuna 52. regimente Nadvojvode Franje Karla, uz naročito zalaganje potpukovnika Corrada, cavaglierea Franca iz Castelfranca, i da se svatko može koristiti uslugama novoosnovanog društva.

1841. - Nakon silnih rasprava oko oblika budućeg plivačkog objekta u blizini Mandrača u luci, dovršava se izgradnja kupališta namijenjenog plivačkoj školi.

1852. - Riječki planinari, koji tada još nisu okupljeni u stalno društvo, organiziraju uspon na Vojak, najviši vrh Učke (1396 m.). To je gotovo 5 godina prije osnivanja prvih planinarskih klubova u svijetu: "British Alpine Club" (1857 g.) i "Der Oesterreichischer Alpenverein" (1862 g.)

1854. - Uvodi se nastava tjelovježbe u Nižoj realnoj gimnaziji u Rijeci. To je prvi slučaj u povijesti školstva na tlu današnje Hrvatske da je uvedena nastava tjelovježbe.

– Od 30.5.1855. do sredine 1857. g. u toj školi nastavu iz gimnastike i satove mačevanja držao je Friedrich Singer (rođen u Beču). On je upravo u Rijeci (6.3.1857.) izdao priručnik na talijanskom jeziku pod naslovom "Scuola di ginnastica per fanciuli, fanciule e adulti" (Škola gimnastike za dječake, djevojčice i odrasle), koji ima svega tri stranice. Jedan primjerak te knjižice nalazi se u Državnom arhivu u Zagrebu pod brojem 96. od 25.3.1959.

1865. - Prema Pomorskom godišnjaku ("Annuario marittimo") u nautičkoj i trgovačkoj školi uz ostale predmete uvodi se nastava iz plivanja i veslanja.

1873. - Odigrana je prva nogometna utakmica u Rijeci. Prema do sada poznatim izvorima, to je prvi put da se lopta zakotrljala i nogom udarala na nekom od područja današnje Hrvatske.

– 08.3.1873. Riječka "La Bilancia" objavljuje da će se uskoro održati osnivačka skupština na kojoj će se utemeljiti jahačko društvo "Società d'equitazione", odnosno čim se upiše najmanje 100 dionica (vrijednost svake dionice bila je 50 f.)

1877. - La Bilancia 13.6. donosi vijest o utemeljenju Filharmonijsko-dramsko-gimnastičkog društva ("Società Filarmonico-drammatico-ginnastica"). Za predsjed-

nika je izabran Giuseppe Petech, tajnik je Luigi Karletzky, a za gimnastičku sekciju zadužen je B. Loibelsberger.

- 18.4. u broju 88 "La Bilancia" donosi vijest o osnivanju prvog čisto sportskog kluba. Bio je to "Primo Club dei Rematori a Fiume" (Prvi veslački klub u Rijeci).

1885. - 12.1. osnovan je "Club Alpino Fiumano" (Riječko planinarsko društvo) zaslugom ing. Ferdinanda Brodbecka koji je postao prvi predsjednik. Zanimljivo je da je ing. Brodbeck bio angažiran na izgradnji velebne kazališne zgrade - današnje HNK Ivana pl. Zajca. U prosincu iste godine Brodbeck se vraća u svoj Beč, a za predsjednika društva izabran je odvjetnik Dr. Stanislao Dall'Asta. Društvo je imalo alpinističku sekciju, a od 1906. g. i skijašku sekciju. Godine 1902. počinje izdavati vlastitu reviju "Liburnia".

- Osnovana "Società fiumana di ginnastica" (Riječko gimnastičko društvo).

1887. - Grupa mladih Riječana osniva još jedno planinarsko društvo - "Società Alpina Liburnia". Članovi tog društva 1903. g. prelaze u "Club Alpino Fiumano".

- Na inicijativu Dr. N. A. Giovicha 29.7. utemeljen je biciklistički klub "Young America Cycle Club" kao prvi klub američke lige organiziran izvan njenih granica. Kuriozitet tog doba bio je da je biciklistima bilo zabranjeno upotrebljavati trubu, jer bi ona izazivala nedoumicu budući da je bila identična alarmu vatrogasaca.
- U travnju iste godine osnovano je "Riječko društvo konjičkog sporta" "(Fiumei Lovar Egylet)". Već je na početku statuta društva naglašeno da se ono i njegovi članovi mogu baviti isključivo dresurom i jahanjem konja radi vlastite razonode, a potpuno se isključuje svaka politika i trgovina.

1888. - Na Sušaku je osnovano "Hrvatsko planinarsko društvo". Iz njega je 1904. nastalo društvo "Hrvatski sokol".

- Iste godine utemeljen je "Riječki veslački klub" pod imenom Quarnero (Nautico Sport Club "Quarnero") odnosno na mađarskom "Fiumei Quarnero Csolnaker Egylet".

1889. - Riječki biciklisti utemeljuju još jednu udrugu pod nazivom "Club Fulmine Fiume" koja preko svojih posebnih zastupnika (konzula) održava veze sa "Unione Velocipedique Belgique" iz Brisela, "Cyclistic Touring Clubom" iz Londona i "Allgemeine Radfahren Union" iz Nürnberga.

1890. - Prema odluci mađarske vlade, nogomet postaje obavezan u sklopu programa nastave tjelovježbe u svim školama.

1892. - 29.5. osnovan je još jedan veslački klub "Società Canottieri Fiumani" (Fiumei Csolnakazok Egylet) koji će nakon nekoliko godina promijeniti ime u "Eneo".

1894. - U Rijeci, na Brajdi, u kući Grini počinje djelovati "Maestro di velocipede" Giorgio Petrovich. On je davao osnovnu poduku iz vožnje na biciklu za odrasle muškarce, dame i djecu te je davao bicikle u najam. Iste godine pod njegovim su vodstvom održane prve međunarodne biciklističke utrke u Martinšćici.

1895. - 3.5. Osniva se biciklistički klub "Veloce club fiumano"

1896. - Utemeljeno "Primorsko planinarsko društvo" koje već na početku broji oko 80 članova i koje postaje centar društvenog života na Sušaku. Predsjednik društva je sušački načelnik Hinko Bačić, potpredsjednik dr. Anton Korlević, a tajnik prof. Ivan Milčetić.

– 22.10. Osnovan "Club Ginnico Fiumano"

1899. - Krajem svibnja u Martinšćici se organiziraju jahačke utrke: galopske, kasačke i utrke s preponama (steeple chase).

– 2.7. U elegantnom privatnom salonu gosp. Rossbachera u restoranu Europe na Piazza Adamich održana je osnivačka skupština mačevalačkog kluba "Società di scherma". Za predsjednika je izabran dr. A. Feichtinger, a za tajnika ing. Gioacchino Grassi.

– H. Wilhelm Stiller uredio je u Via Pomerio teren za igranje tenisa (Lawn Tennis), gdje se održavaju prvi turniri u Rijeci. Na njima su, uz ostale, sudjelovali ruski konzul Peterson kao "handicapper", tvorničar Milan Gorup i turski konzul Nikolaki. Također je osnovao Institut za sport (Istituto dello Sport) u sklopu kojeg

ISTITUTO DELLO SPORT
— DI —

ENRICO GUGLIELMO STILLER
— FIUME. —

Maneggio, Stallaggi, Tettoie e Scrittojo
Via del Pomerio. Telefono N.ro 215.

Scuola d' Equitazione.	Reitbahn
Lezioni velocipedistiche.	Fahrradunterricht.

Lawn-tennis Ground.
Rep. W. & Pr. C. des Touring-Club
Football Association

VETTURE.	EQUIPAGEN.
Deposito Biciette.	Fahrradunterricht.
Compera e vedita	Ein- und Verkauf
Cavalli da sella	von Reit & Wagen-
e da tiro.	pferden.

Oglas u almanahu „Guida di Fiume” za 1900. g

1903. - Osnovano gombalačko (gimnastičko) društvo “Primorski Sokol” na Sušaku. Na čelu izvršnog odbora bio je Dr. Rikard Lenac.

1904. - 29.3. osnovan biciklistički klub “Falco Club”.

- Iste godine osnovan klub “Società Canottieri Liburnia” - (Veslačko društvo Liburnia).
- Osnovano sportsko društvo Olimpia (kasnije Olympia). Sjedište je bilo na Brajdi, na mjestu današnjeg ulaza u KBC Rijeka.

je držao školu jahanja, lekcije iz biciklizma i nogometa, a imao je i vlastitu jahaonicu i štalu s konjima.

1902. - Dr. Niko Gjivović (Johnson), jedan od prvih passioniranih riječkih motociklista, odvažio se na izlet motor-kotačem od Rijeke do Graza prešavši udaljenost od 400 km za 14,5 sati.

– Na poticaj Leopolda Moravka, ravnatelja željezničkog prometa, svečano je otvoren elegantan i veleban teren za održavanje međunarodnih natjecanja u Lawn Tennisu na posjedu Ville Kvassay (Pioppi-Pod Jelšun). Iste godine Riječanin Mario Kremesek, student politehnike, osvaja prvo mjesto na austrijskom prvenstvu u “Lawn Tennisu”.

1905. - 4.9. na "Bagno Cantrida" (kupalište) održana su prva prava plivačka natjecanja u organizaciji kluba "Club Atletico Fiumano".

1906. - U Teatro Fenice održano je 19.3. natjecanje u hrvanju, a 3.4. također u hrvanju, ali za svjetsko prvenstvo.

- 3.3. osnovan biciklistički klub "Club Ciclistico Operaio Fiumano"
- 3.6. održano je atletske natjecanje.
- 28.8. posade engleskih brodova ratne mornarice (Bulwark i Queen) odigrale su i Riječanima prikazale susret u rugbyu. Pobjedila je momčad Queen sa 6:0.
- 15.9. osnovan biciklistički klub "Sirena"

1908. - Prvi put odigrana vaterpolska utakmica. U okviru velikog međunarodnog natjecanja (6.9) na "Bagno Mittel" na Kantridi igrala su dva kluba iz Beča, a rezultat je bio 4:1.

1909. - Prvi put održana atletska utrka na duge pruge (10 km) za prvenstvo Hrvatske.

- U Opatiji 29.6. održano natjecanje u kuglanju.

1910. - Početkom siječnja na riječkim se pločnicima odjednom pojavljuje neobičan sport – koturaljkanje (Rollschuhe) umjesto klizanja na ledu.

1911. - "Džiju-džicu", japanska vještina samoobrane, prvi put predstavljena u Rijeci. Na svom proputovanju kroz Rijeku u lipnju, prof. Kasulukow je pred mnogobrojnom publikom i pripadnicima redarstvene gradske službe održao predavanje i demonstraciju tehnika te vještine.

- Održana automobilistička utrka (3.7.) između Kantride i Voloskog.

1912. - Riječanin Guido Prodam, entuzijast avio-sporta, prvi put je u Rijeci demonstrirao sportski let avionom. Zbog dosta lošeg vremena (jakog vjetera) odgovarali su ga od tog nauma, ali je on ipak poletio. Nakon što je dostigao visinu od nekih 800 m srušio se u more, ali je preživio.

1914. - 22.6. u Opatiji su sekcije "Fiume" i "Abbazia" - "Austro-ugarskog kluba motornih jahti" organizirale utrku motornih čamaca na kojoj je sudjelovalo 14 posada. Jedan od njih čak se i zapalio, ali su se piloti spasili.

– Nakon dužih priprema osnovano je gimnastičko društvo (28.6.) "Associazione ginnastica fiumana".

S početkom Prvog svjetskog rata na području današnje Rijeke zamiro sve sportske aktivnosti i djelatnost svih sportskih klubova. Krajem rata prvi se aktiviraju nogometni klubovi, a ostali sportovi kasnije. Točnije, 1919. održavaju se prve poslijeratne biciklističke utrke i plivačka natjecanja. Krajem 1919. (14.12.) osniva se Sportski savez Rijeke (Fascio delle Società Sportive Fiumane) u školi Emma Brentari u ulici E. De Amicis br. 1.

*Riječki dodatak u Gazzetti dello sport
- Igrači Olimpije u Milanu*

1919. - Osnovan jedriličarski klub pri klubu "Eneo" (sekcija vela). Inicijativu su dali Gino Antoni i Mario Petris.

1921. - Eneo Marzorati postaje prvi boksač profesionalac iz Rijeke i od tada ovaj sport zauzima značajno mjesto među ostalim sportovima grada iako se i prije prakticirao.

1924. - Osnovan košarkaški klub CS Iride. Prva petorka bila je: Astulfoni, Cosulich, Millevoi, Rossi, Raino. U to vrijeme košarka je bila rezervirana za muškarce. Žene počinju igrati tek 1936.

1929. - Prve igre "Snage" koje su se sastojale od nošenja

tereta, trčanja, bacanja teških predmeta, skakanja u dalj i u vis te vožnje biciklom. Možda je to bila i preteča triatlona?

1930. - Prvi put se igra prvenstvo u odbojci.

1937. - Osnovan prvi rugby klub. Osnivač je bio dr. Livio Zava.

– Prvi put se igrao hokej na koturaljkama.

NASTANAK I RAZVOJ MODERNOG NOGOMETA

Počeci igranja nogometa uvijek se vežu za Englesku. Ovdje ćemo naznačiti najzanimljivije datume značajne za razvoj nogometne igre.

Legende, spisi kao i iskopine ukazuju na činjenicu da se nogomet rodio prije 4000g. u zemljama drevnog Istoka. Ipak, za pronalazača se smatra kineski car Huang Ti i njegova igra na dva gola. Podaci govore da se to zbilo 2500. pr.n.e.

Ipak, prvi dokaz dolazi iz 206. g. pr.n.e. kada se igrao Chu-Kih, što je u prijevodu značilo „udariti loptu nogom”.

Korijene nogometa možemo naći na svim stranama svijeta i u povijesti skoro svih naroda. Mnogi nastoje uvjeriti ostali svijet da je nogomet izvorno nastao baš u njihovom narodu. Talijani, Japanci, Egipćani, Grci, američki Indijanci, Perzijanci, Asirci, škotski klanovi i Vikinzi igrali su nogomet.

Rimski “harpastum” ili “paganica” u kojem se koristio bikov mjehur prenio se do Atlantika i legija koje su okupirale Galske teritorije. Talijani nas nastoje uvjeriti kako su trupe Julija Cezara donijele “harpastum” čak i u Veliku Britaniju gdje se tijekom stoljeća transformirao u profesiju koju danas nazivamo “profesionalni nogomet”. Zajedno s tom igrom i “Fiorentinskim Calcio” iz doba renesanse počinje era nogometa.

Francuzi nastoje dokazati da je porijeklo nogometa u njihovoj staroj igri “soule”.

Švicarci pak podupiru tezu da je praotac nogometa njihov “l'hornusse”.

Rusi se trude objasniti mističnu važnost predmeta kojeg zovu “lapta” za razvoj zapadnjačke kulture smatrajući ga izvorom ne samo nogometa nego i engleskog cricketa i američkog baseballa.

Japanci su svoju drevnu igru, preteču nogometa, zvali “Kemari”.

U Centralnoj Americi slična igra bila je “Tlatchi”.

Rimljani i Grci (“epyskiros”) igrali su ga prije svake bitke. Kelti su ga igrali u sklopu poganskih obreda, a u Zapadnoj Evropi kao dio svadbene ceremonije.

Mjehur (lopta) je bio napunjen krpama ili kosom, a igralo se rukama i nogama pa i glavama pobijedenih u ratovima. U Engleskoj je kralj Edward zabranio igru kako se ljudi ne bi odricali kršćanskih dužnosti i vježbanja streličarstva.

Sir Oliver Cromwell je bio igrač na sveučilištu Cambridge, a jedini igrač kojeg se bo-
jao (igra je bila gruba) bio je John Wheelright koji kasnije igru prenosi u Ameriku.
Njegov portret nalazi se u Bostonu gdje se prvi put odigrala utakmica. U periodu
između 1561. i 1608. nailazimo na dva tipa nogometa i to britanski i talijanski
“calcio”.

To je bila igra loptom na dva gola, ali ne baš pravi nogomet koji se puno kasnije
rodio u Engleskoj.

4000. - 2500. g. pr.n.e. - Kina

2500. g. pr.n.e. - Egipat, Bliski Istok

100. g. pr.n.e. - Rim, Grčka, Japan

100. - 500. g. - Engleska

200. g. - Italija

600. g. - Meksiko i Srednja Amerika

1100. g. - U Engleskoj se igra s loptom na gol ali bez pravila

1314. g. - Kralj Edward savjetuje stanovnicima neigranje nogometa

1369. g. - Kralj Edward zabranjuje nogomet

- 1500. g. - "Calcio" u Italiji
- 1561. g. - Richard Mulcaster, učitelj koji je inspiriran "Calciom", uči djecu u Engleskoj novoj igri
- 1572. g. - Kraljica Elisabeth I strogo zabranjuje nogomet
- 1580. g. - U Italiji Giovanni Bardi piše pravila "Calcio"
- 1600. g. - Pacifički otoci
- 1605. g. - U Engleskoj postaje legalan i popularan sport
- 1680. g. - Kralj Charles II u Engleskoj sponzorira nogomet
- 1750-tih g. - Prema zapisima jezuitskih misionara, pripadnici naroda Moxos indiosa u bolivijskim visoravnima izumili su igru koju su zvali "sari" ili "sarina", a u kojoj su se sučeljavale dvije momčadi otimajući se za gumenu loptu udarcima glavom i nogom bez korištenja ruku. Bolivija je 1994. zbog toga FIFA-i uputila zahtjev za reviziju povijesti nogometa.
- 1820. g. - U SAD-u se igraju utakmice između sveučilišta Harvard, Princeton, Amherst i Brown.
- 1827. g. - Na sveučilištu Harvard igraju se utakmice prvog ponedjeljka nove školske godine. Utakmice su bile tako okrutne da se događaj zvao "Bloody Monday" (krvavi ponedjeljak).
- 1842. g. - Izrađen prvi pravilnik nogometne igre
- 1848. g. - Cambridge pravila nogometa
- 1850. g. - Rođen je "dribbling game" - nogomet
- 1857. g. - Osnovan prvi nogometni klub Sheffield

- 1862. g. - Osnovan drugi klub Notts County
- 1863. g. - Donesena odluka (26.10.1863.) da se loptom igra samo nogom što je značilo i definitivni "razvod" s rugbyjem. Naime, u Free Mason's Tavern, u ulici Great Queen Street u Londonu, 13 delegata predstavnika 11 klubova sastalo se s ciljem da se unificiraju pravila nogometne igre i jasno odrede u odnosu na rugby. Taj dan se službeno uzima kao dan rođenja modernog nogometa. Iste godine osniva se nogometni forum „The Football Association Board”. Iz tog vremena potječe i riječ "soccer". Charles Wreford Brown, igrač Oxforda, poigrao se s riječju "Association" na način da je iz nje uzeo "socc" i dodao "er" te je skovao "soccer".
- 1866. g. - Uvodi se korner, faul i trajanje utakmice od 60 min. s pola sata poluvremena
- 1870. g. - Uvodi se pravo na samo 11 igrača (do tada ekipe su brojile 15-20 igrača)
- 1872. g. - Prva međunarodna utakmica između Škotske i Engleske. Škotsku je predstavljao Queen's Park, a utakmica se odigrala u Glasgowu 30.11.1872.
- 1873. g. - Osniva se Scottish FA
- 1875. g. - Po prvi put se uvodi prečka na голу (u vidu trake). Osniva se FA of Wales.
- 1880. g. - Osniva se Irish FA
- 1883. g. - Četiri Britanske asocijacije osnivaju "International Football Association" (osnova UEFA i FIFE)
- 1885. g. - Uvodi se status profesionalnog igrača kao zanimanja (20.6.1885).
- 1887. g. - U kupu Engleske prijavilo se za natjecanje već 140 klubova

- 1888. g. -U Engleskoj se formira ligaško natjecanje
- 1893. g. - Osnovan Savez nogometnih sudaca Engleske
- 1891. g. - U pravila se uvodi jedanaesterac
- 1892. g. - U Engleskoj se službeno uvode mreže na golovima
- 1902. g. - Prva međunarodna utakmica izvan Engleske i to u Beču, između Austrije i Mađarske.
- 1904. g. - Osnovana FIFA koja postaje član "International Football Association Boarda" (i to je jedan od razloga zašto kao samostalne države igraju Wales, Škotska, Engleska i Sj. Irska). Prvi predsjednik je bio Francuz Guerin.
- 1908. g. - Prevedena pravila nogometa s engleskog na hrvatski.

Naslovna stranica knjige o pravilima nogometa

- 1913. g. - FIFA i službeno postaje član "International Association Boarda" i uvodi se odstojanje igrača kod izvođenja slobodnog udarca na 9,15 m
- 1920. g. - Uvodi se status profesionalnog igrača u Europi
- 1930. g. - Prvo Svjetsko prvenstvo u Urugvaju
- 1938. g. - Prvi televizijski prijenos utakmice i to finale FA Kupa u Engleskoj
- 1954. g. - Osnovana Eurovizija
- 1955. g. - Počinje Europsko klupsko natjecanje
- 1956. g. - RAI (Italija) prenosi utakmice Serie A
- 1958. g. - Prvi prijenos utakmice za cijeli svijet sa Svjetskog prvenstva
- 1960. g. - Utakmica Real-Eintracht – po prvi put prodana prava za televizijski prijenos neke nogometne utakmice za 8000 GBP.
- 1966. g. - Na Svjetskom prvenstvu u Engleskoj uvode se po prvi put usporena snimka i video zapis
- 1970. g. - Prvi satelitski prijenosi sa Svjetskog prvenstva iz Meksika
- 1988. g. - Fifa počinje s akcijom „Fair Play”
- 1990. g. - 167 zemalja prenosi utakmice Svjetskog prvenstva u Italiji
- 1991. g. - Prvo Svjetsko prvenstvo za žene u Kini. Pobjednik SAD.
- 1994. g. - 32 milijarde ljudi (kumulativno) prati prijenose Svjetskog prvenstva u SAD-u 1994.
- 1996. g. - Osnovana MLS – prva profesionalna liga u SAD-u.

- 1998. g. - 37 milijardi ljudi (kumulativno) gleda svjetsko nogometno prvenstvo u Francuskoj
- 1998. g. - Finale Svjetskog prvenstva za žene u Los Angelesu donosi rekordni posjet od 90.185 gledalaca, a tim SAD-a je prvak svijeta.
- 2000. g. - Prvo klupsko Svjetsko prvenstvo u Brazilu. Pobjednik je Corinthians.

Ovo je samo mali dio povijesti, ali može poslužiti kako bi se dočarao razvoj nogometne igre.

Lopta i kopačke kako su izgledale nekada

POČECI NOGOMETA U RIJECI

Moderni nogomet relativno je rano stigao u Rijeku. Početak 19. stoljeća je doba kada Engleska prednjači u razvoju industrijske proizvodnje. Posebno nakon otkrića parnog stroja, njena tehnološka dostignuća ulaze u masovnu primjenu u većini europskih zemalja. Spretni engleski moreplovci, trgovci, novčari, inženjeri, industrijalci i obrtnici u potrazi za novim tržištima počinju se naseljavati u važnijim lukama i gradovima. Tako će se i u Rijeci postupno početi oblikovati jedna engleska poduzetničko-trgovačka kolonija čiji će predvodnici biti tvorničari Moline i Smith, veletrgovci Haire i Smart i drugi. 1856. godine u Rijeku dolazi inženjer Robert Whitehead, prihvativši posao tehničkog upravitelja poduzeća Stabilimento tecnico humano (Riječki tehnički zavod), kojeg će 1872. i kupiti. Whitehead ušavši u partnerstvo sa Giovanni Luppisom, izumiteljem torpeda, počinje proizvodnju tog razornog oružja čime će nešto kasnije steći svjetsku slavu i bogatstvo, a tvornicu preimenovati u Whitehead & Co. U tvornici već tada radi nekoliko engleskih inženjera i tehničara. Englezi su u Rijeku sa sobom donijeli i svoj način života, poštujući svoje običaje i navike, stil rada, odmora i zabave. Uskoro su osnovali udrugu „Sailors Home“. U slobodno vrijeme rado su igrali kriket i tenis, jahali te igrali nogomet.

Engleski inženjeri i tehničari uskoro će biti angažirani i na izgradnji željezničkih pruga Rijeka – Sv. Petar (Pivka) i Rijeka – Karlovac – Budimpešta. U listopadu 1873, u povodu puštanja u promet dionice Rijeka – Karlovac, odigrana je u Rijeci prva nogometna utakmica u kojoj su igrali inženjeri i tehničari angažirani od strane mađarskih željeznica te inženjeri i tehničari i ostalo tehničko osoblje zaposleno u tvornici torpeda „Stabilimento tecnico humano“. U igru su bili uključeni i Riječani (domaći strojarski radnici koji su ipak činili nukleus Whiteheadove tvornice torpeda). Prema do danas dostupnim, a zabilježenim podacima, bila je to uopće *prva nogometna utakmica odigrana na tlu današnje Hrvatske* (podatak koji se nalazio i na službenim stranicama Fife: Japan i Južna Koreja 2002. i Uefe: Portugal 2004. povodom održavanja Svjetskog i Europskog nogometnog prvenstva).

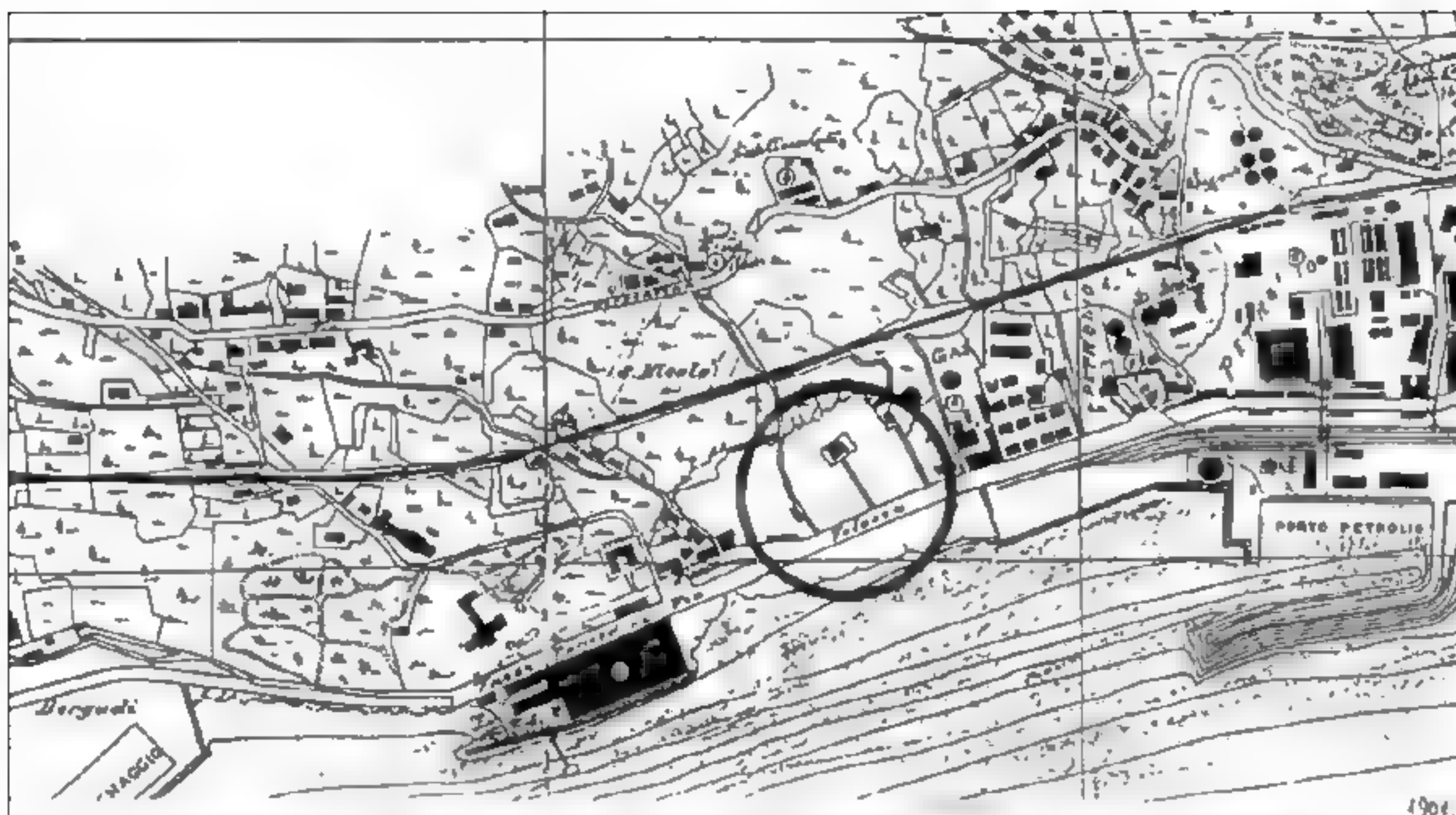
U veljači 1877. uspostavljena je stalna trgovačka brodska linija između Liverpoola i Rijeke. Liniju je održavala kompanija „John Glynn and Son“ sa svojim brodovima „Zancla“ (kapetan King), „Zero“, „Zena“, „Zaripha“ i „Sabrina“ (kapetan R. Johnson). Engleski pomorci s tih brodova koristili su svoje slobodno vrijeme tijekom boravka u riječkoj luci između ostaloga i za igranje nogometa.

1890. na gimnazijama u Rijeci, a nešto kasnije i na Sušaku, učitelji tjelovježbe počeli su uvoditi moderne engleske sportske igre u svoj program. To su počeli prakticirati da se razbije monotona dotadašnja tjelovježba. Među modernim sportovima najdinamičnijim se pokazao nogomet. Uskoro je ta igra počela sve više oduševljavati školsku mladež pa se po školama počinju okupljati klubovi. To nisu bili javni klubovi, odnosno registrirane građanske udruge, već neke vrste neformalnih školskih klubova koji su znali međusobno razigravati.

Tijekom zadnjeg desetljeća 19. stoljeća i u prvim godinama 20. stoljeća u Rijeku su osim engleskih trgovačkih parobroda često dolazili i brodovi engleske ratne mornarice. Čim bi se usidrili odmah su nastojali dogovoriti korištenje nekog pogodnog terena kako bi već sljedeći dan mogli igrati „Football Association“, kako se tada nogomet nazivao. U dogovorima oko korištenja igrališta kao i u uključivanju riječkih sportaša u igru obično bi posredovali britanski konzulat u Rijeci te „Istituto dello Sport“ H. Wilhelma Stillera. Pojedine momčadi tih brodova igrale su međusobno ali su se također dogovarali s riječkim mladićima da im se priključe, te bi često igrali u kombiniranim sastavima momčadi.

1903. Veoma važnu ulogu u počecima nogometa u Rijeci odigrala je brodska kompanija *Cunard Line* sa sjedištem u Liverpoolu. Osim što je imala veliku ulogu u robnoj trgovini, Rijeka je bila i važna luka iz koje su u Novi svijet (SAD) iselile stotine tisuća ljudi u potrazi za boljim životom. Cunard Line je odlučila po dobivanju koncesije od mađarske vlade otvoriti drugu liniju iz Sredozemlja za New York upravo iz Rijeke. U noći između 13. i 14. studenog, prvi je iz Rijeke put New Yorka zaplovio parobrod „Aurania“. Ta se linija održavala sve do 1914. godine, kada su međusobno zaratile Austro-ugarska monarhija i Britanska imperija. Cunard Line je na liniji Rijeka – New York koristio flotu gotovo identičnih brodova: Aurania, Pannonia, Slavonia, Ultonia, Carmania, Franconia, Ivernia, Laconia, Saxonia i Carpathia.

Prema zapisima mladih riječkih sportaša iz tog vremena, nogomet je u Rijeci već dobro poznat i poprima moderniji način igranja zahvaljujući upravo engleskim pomorcima koji često dolaze i igraju nogomet. U Rijeci je praktički bilo samo jedno odgovarajuće zemljište za igranje nogometa, zemljište obitelji Kvassay u dijelu grada poznatom pod nazivom Pioppi (Pod Jelšun), nedaleko ulaza u tvornicu torpeda Whitehead&Co. Zato je to igralište bilo gotovo stalno zauzeto. Na Sušaku nije bilo odgovarajućeg igrališta za igranje nogometa osim terena u Martinšćici (prostor da-

Igralište Kvassay (na Pioppi), prema planu grada iz 1901. godine

našnjeg parkirališta brodogradilišta „V. Lenac“-Pod Kavun) koja je ipak bila dosta udaljena od grada.

Engleski pomorci s Cunardovih parobroda, kao i drugih engleskih brodova, dolazili bi u Rijeku i na Sušak donoseći sa sobom lopte i ostale rekvizite. Obično bi navraćali u poznate riječke kavane za koje su znali da se u njima okuplja mladež i sportaši, a na Sušaku bi najčešće dolazili u vrt Hotela Continental. „Gledajući lopte i ostalu nogometnu opremu do koje se u ono vrijeme teško dolazilo, domaća mladež pozivala bi Engleze na jedina raspoloživa igrališta u gradu. Tamo bi se brzo improviziralo nogometno igralište, u početku s posebnim vratnicama od hrpe naslaganog kamenja, a kasnije već napravljenim od drveta. Vratnice nisu bile stabilne jer je gornja prečka bila nategnuto uže tako da su se, kada bi lopta pogodila stativu, srušila cijela vrata pa je bilo teško prosuditi je li bio gol ili nije. Ipak, najvažnije je bilo igrati. Pomiješali bi se domaći dečki s Englezima koji su kolima do igrališta dopremali bačve piva i tako uz granicu igrališta improvizirali buffet za osvježavanje. Na kolima je znalo biti pričvršćeno veliko zvono kojim se signalizirao svaki postignuti gol. U poluvremenu utakmica znali su engleski igrači prazniti pivske bačve da se sve orilo. Znalo se ponekad dogoditi i to da u drugom poluvremenu više nitko ne zna točno koliko je golova postignuto jer su igrači bili „sad kod lopte sad kod pive“ (prema kazivanju Nikole

„Adria“ magyar kir. Tengerhajózási részvénytársaság. - Fiume.

FIUME-NEWYORK

özvetklen összeköttetés Ejszak - Amerikával.

A „Cunard Line“ angol hajózási társaság igazgatói Vezérigazgatóság a magyar korona országai részére: „Adria“ m. kir. Tengerhajózási r. t.

III osztályú menetjegyek

Fiumétól Newyork-ig

Beletérve a hajón való étkezést és a ketnapos ellátást Fiumében

180 Korona

Legközelebbi gőzösök indulnak

„Slavonia“ Január 12.^{én} – „Pannonia“

Január 26.^{án} – „Carpathia“ Február 9.^{én}

A fiumei kivándorlási iroda (Via Alessandrina) készséggel és díjtalanul szolgál mindazon fölcilágositással, melyre a kivándorolni szándékozóknek szükségük van.

Nyomatott az „Unio“ könyvnyomdában Fiume, (Adria-palota, Riva Szápáry)

*Oglas iz novina kojim se obavještava stanovništvo o
polascima brodova na relaciji Rijeka-New York*

Boškovića). Interes za nogomet je u Rijeci i na Sušaku sve više rastao pa konačno dolazi i do osnivanja prvih nogometnih klubova.

1904. - Osnovan je Club sportivo *Olimpia* sa sekcijama za plivanje, biciklizam, laku atletiku i boks. Taj klub su osnovali braća Mitrovich, Carlo Colussi, Antonio Marchich, Aristodemo Susmel i Agesilao Satti. Klub nije odmah imao nogometnu sekciju nego će ona svoje prvo zasjedanje imati tek 25.11.1906.

1905. - Prvi registrirani nogometni klub u Rijeci bio je *Club Atletico Fiumano* (*Fiumei Atletikai Club*), odnosno Riječki atletski klub. Uz bavljenje nogometom bio je registriran i za gimnastiku, plivanje, laku i tešku atletiku. Klub je osnovan 20. veljače, a registriran 14. travnja.

1906. - U siječnju je osnovano društvo *Circolo Giovine Fiume* (Mlada Rijeka), a polovicom rujna osniva svoju nogometnu sekciju.

- U rujnu se osnivaju klubovi CS *Tarsia* u Rijeci te prvi nogometni klub na Sušaku: HNSK *Primorac*.

1907. - Izvršni odbor Mađarske državne željeznice MAV (Magyar Allam Vasutak) dao je inicijativu i potporu za osnivanje kluba *Törekves SE* u Rijeci (*Törekves* znači trud, težnja, ambicija).

- na Sušaku se osniva *SK Velebit*.

1908. - U srpnju nastaju još dva kluba: *Giovine Mlacca* u Rijeci i HŠK. *Sparta* (ponekad se koristi i naziv *Šparta*) na Sušaku. Krajem kolovoza reorganiziran je HNSK *Primorac* (Sušak).

- Na Sušaku osnovana, ali tek kao srednjoškolski klub, *Victoria* koja će se kasnije proslaviti kao sportsko društvo (posebno s uspjesima u plivanju i vaterpolu) čijim se sljednikom danas smatra SD „Primorje“.
- Da je nogomet u Rijeci uzeo maha potvrđuje osnivanje još dva kluba: Club Sportivo *Edison* i Club Sportivo *Folgore* (munja, grom).

1910. - Prvi put se spominje nogometni klub *Unione sportiva fiumana* (9. rujna), ali nije ni u kakvoj vezi s klubom istog imena koji će se registrirati petnaestak godina kasnije.

- *Olimpia* je 15.4. odlučila ući u članstvo međuregionalnog sportskog saveza FSI (Federazione sportiva interregionale) koji je krajem studenog 1909. osnovan sa sjedištem u Trstu. Krajem listopada i početkom studenog FSI je u Trstu organizirala nogometni turnir na kojem je uz klubove iz Trsta i Pule trebala nastupiti i *Olimpia*, ali iz nepoznatih razloga na koncu nije sudjelovala.

1911. - U travnju se u Rijeci osniva CS *Libertas*, a u svibnju se prvi put spominje Mađarski srednjoškolski klub „*Gloria*“.

- Sušačka *Victoria* se reorganizira i konačno registrira kao udruga građana.
- U listopadu se formiraju još tri riječka kluba: CS *Liburnia*, *Sempre Uniti* (Uvijek ujedinjeni) i nogometni klub riječkih Mađara CS *Concordia*.
- U kolovozu se na Trsatu pojavljuje ŠK *Triglav*.

1912. - Na Kantridi se osniva Sportski klub *Jadran*, a na Trsatu još jedan pod nazivom *Frankopan*.

- *Hrvatski Sokol* na Sušaku osnovao je i nogometnu sekciju koja je 14.1. održala svoj prvi trening.
- Početkom veljače skupina riječkih Mađara pokreće klub *Tornai*.
- Oko mjesec dana kasnije na nogometnu scenu stupaju redom: Nogometni odjel Hrvatskog Sokola Volosko-Opatija, SK *Slavia* na Trsatu i CS *Alba* (Zora) u Rijeci.
- Početkom kolovoza javljaju se ŠK *ARX* na Sušaku, a u Rijeci Club Sportivo *Doria*.
- Polovicom listopada utemeljuje se još jedan klub u Rijeci, *Titania*.

1913. - Početkom veljače osniva se riječki klub *Edera Sportiva*.

- U svibnju se prvi put spominje Nogometno društvo *Orao*.
- U srpnju nastaje CS *Veritas*.
- U kolovozu se u Rijeci pojavljuje klub *Berenslav*, a u Opatiji klub opatijskih Nijemaca *Abbazianer Fussballsclub Vorwaerts*.
- Ponovo se reinkorporira i reorganizira CS *Olimpia* (5.10.), koja je u međuvremenu prestala s nogometnim aktivnostima.

1914. - Početkom siječnja ustanovljen Football Club *Fiume*, a nešto kasnije Hrvatski športski klub „33“ i CS *Aurora*.

- U veljači se prvi put spominje Hrvatski sportski klub SKK na Sušaku, a mjesec dana kasnije klubovi CS *Testveriseg* i CSTB *Sezione calcio*.
- Krajem travnja svoje prve utakmice odigravaju riječki klubovi CS *Arcania* i CS *Carthago*. Zadnjeg dana u svibnju međusobno igraju dva kostrenska kluba *Kostrena* (Sv. Barbara) i *Primorac* (Sv. Lucija).
- Već u srpnju djeluju: na Krimeji (Sušak) HŠK *Zrinjski*, u Bakarcu *Bakarački sportski klub*, a u Rijeci CS *Esperia*, CS *Albatros* i Football Club *Giovine Scurigne*, te nešto kasnije CS *Ampelea*.

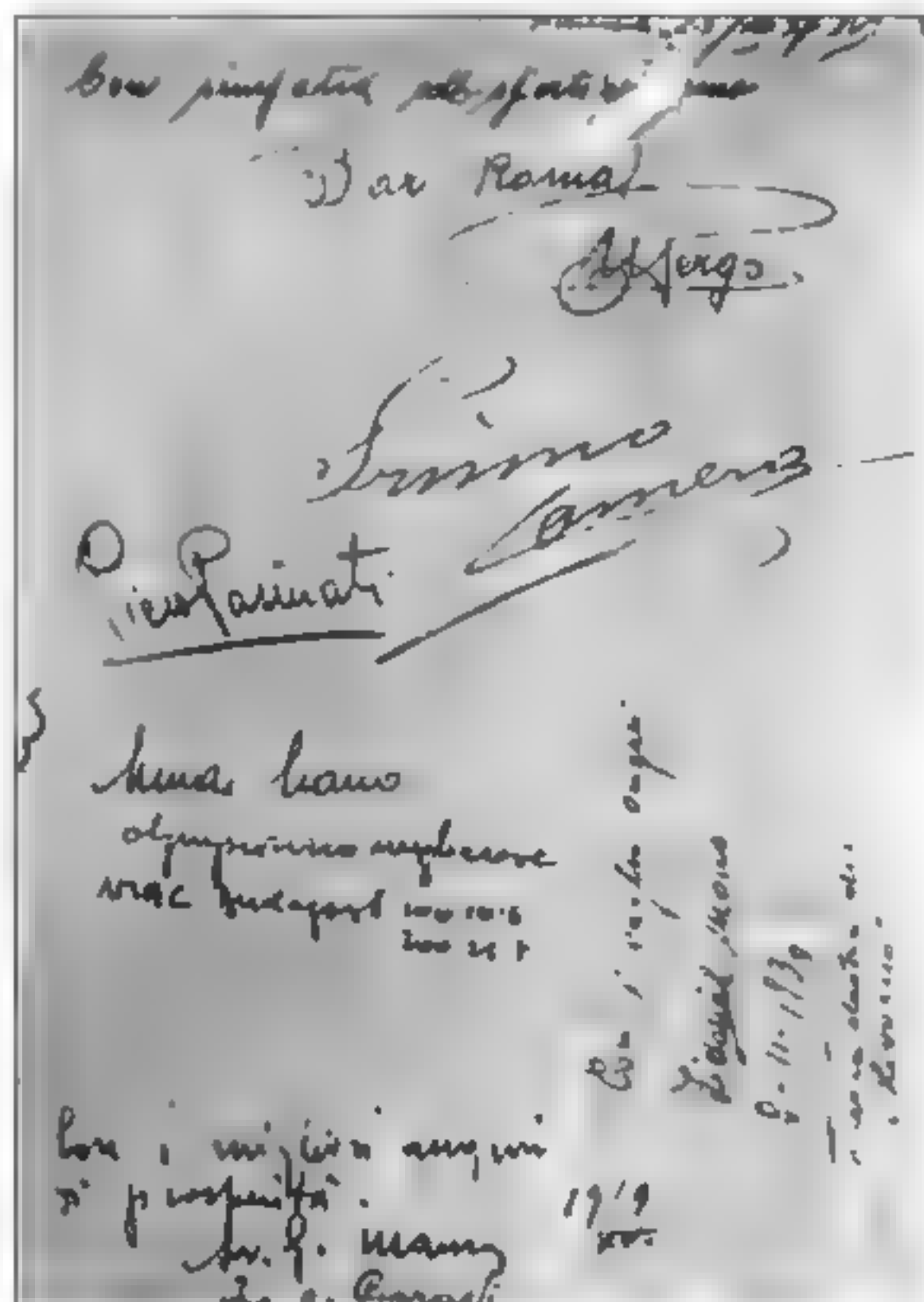
*Bar "Roma" – okupljalište
riječkih sportaša između dva rata
(nekadašnje okupljalište muzičara
„Paprika”, a danas „Simona”)*

*Potpisi poznatih riječkih
sportaša iz bara "Roma"*

1917. - Krajem prosinca prvi se put spominje klub *KIC*.

1918. - Club Sportivo *Gloria* se osniva 17. siječnja. CS *Olimpia* obnavlja svoju djelatnost, sada kao *Olympia* (6.5. odobreno joj je korištenje igrališta na Školjiću).

– U srpnju se osniva CS *Giovine Libertas*, a pojavljuje se i klub *Istranin*.

KRONOLOGIJA: RIJEČKI KLUBOVI 1873. do 1948. godine

1873 g.

Prva nogometna utakmica na tlu današnje Hrvatske odigrana je upravo u Rijeci.

Povodom puštanja u promet željezničke pruge Rijeka-Karlovac odigrana je utakmica između zaposlenika Mađarskih državnih željeznica (MAV) i Riječkog tehničkog zavoda (Stabilimento Tecnico Fiumano) kasnije poznatog kao Tvornica torpeda.

U Županji je utakmica koja se do sad vodila kao prva odigrala nekoliko godina kasnije (1880.)

Početkom stoljeća nogomet je bio glavni sport i najrasprostranjeniji u gradu i okolini. Igralo se različitim loptama, na različitim igralištima i trgovima, a 1904. se osniva i prvi nogometni klub.

1904 g.

OLIMPIA

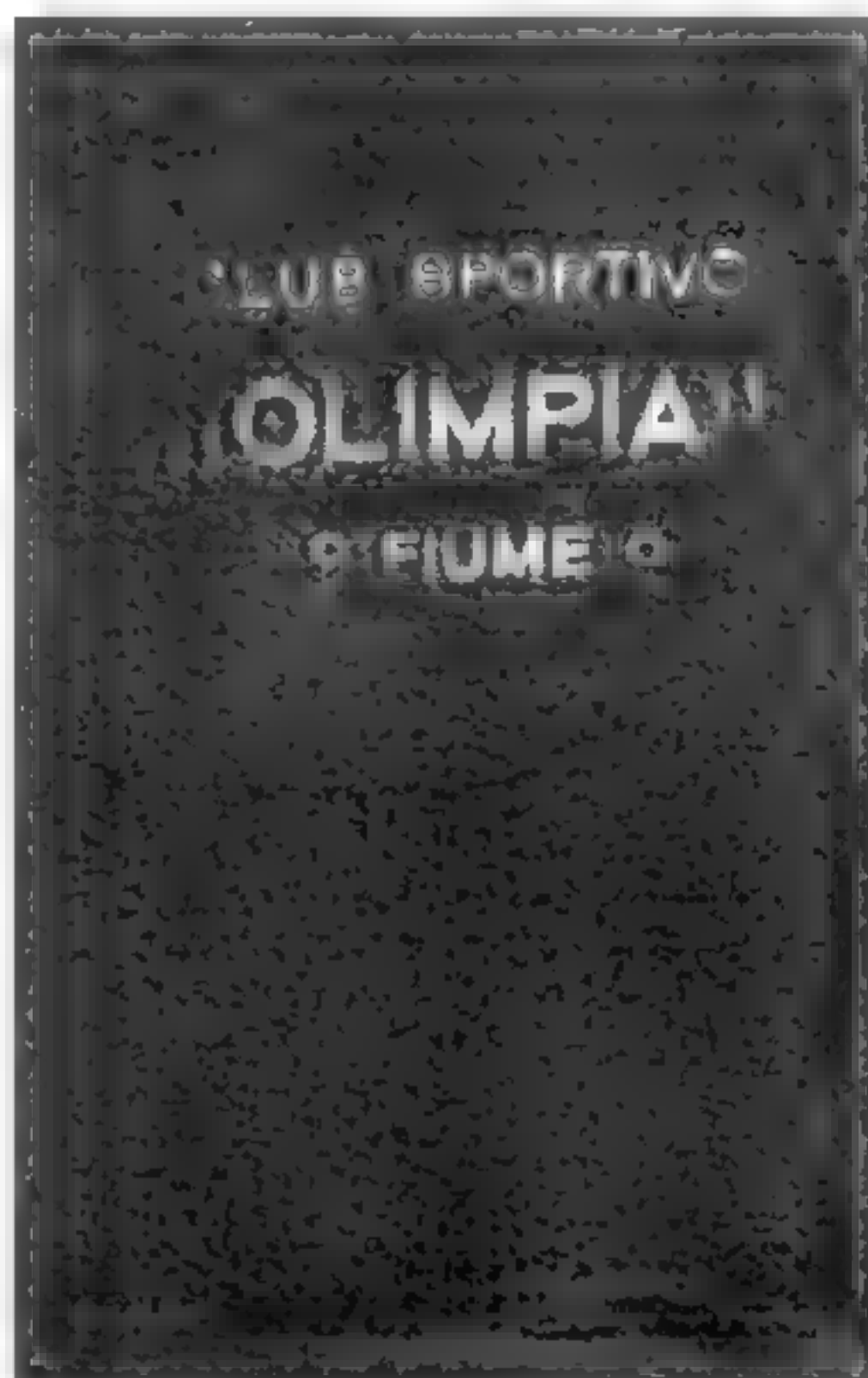
Osniva se *Club Sportivo Olimpia* (od 1918. piše se Olympia).

Grb Olimpije

Među osnivačima bili su braća Mittrovich, Carlo Colussi, Antonio Marchich, Aristodemio Susmel i Agelasio Satti.

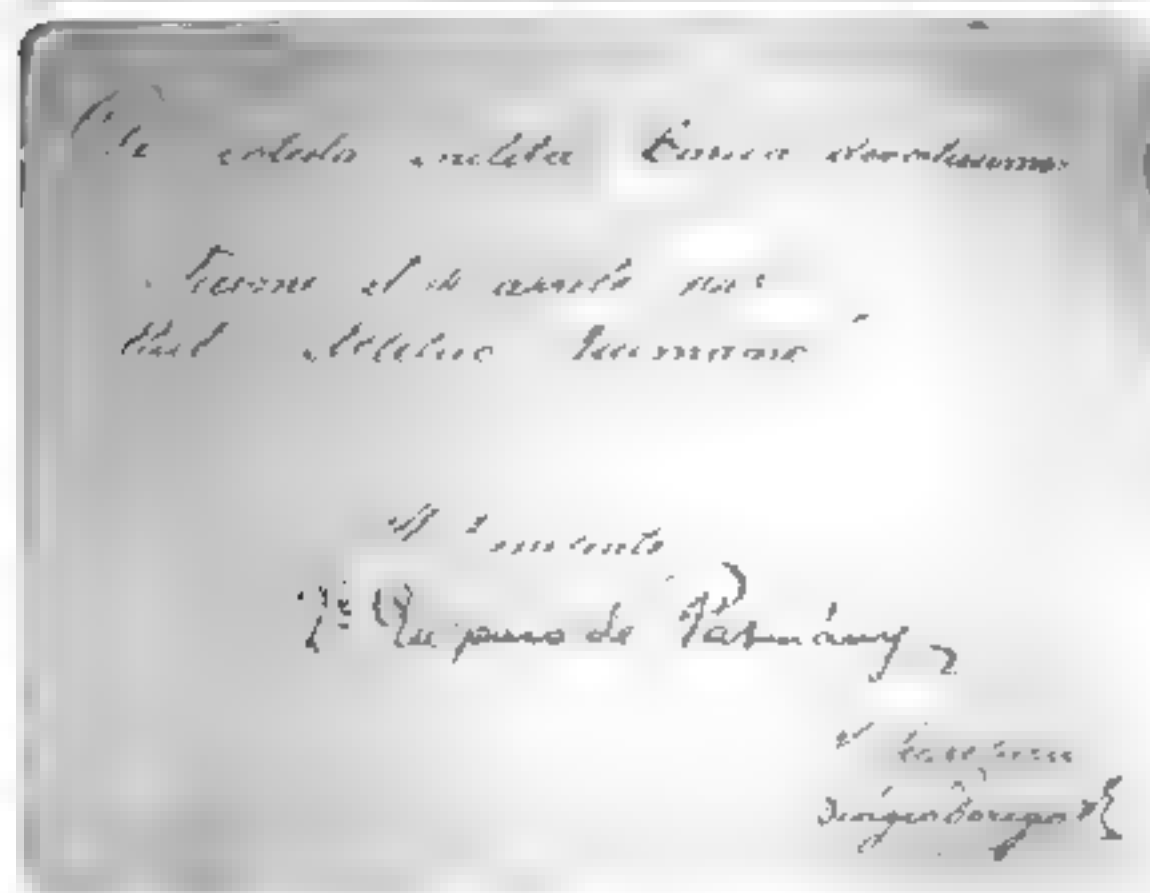
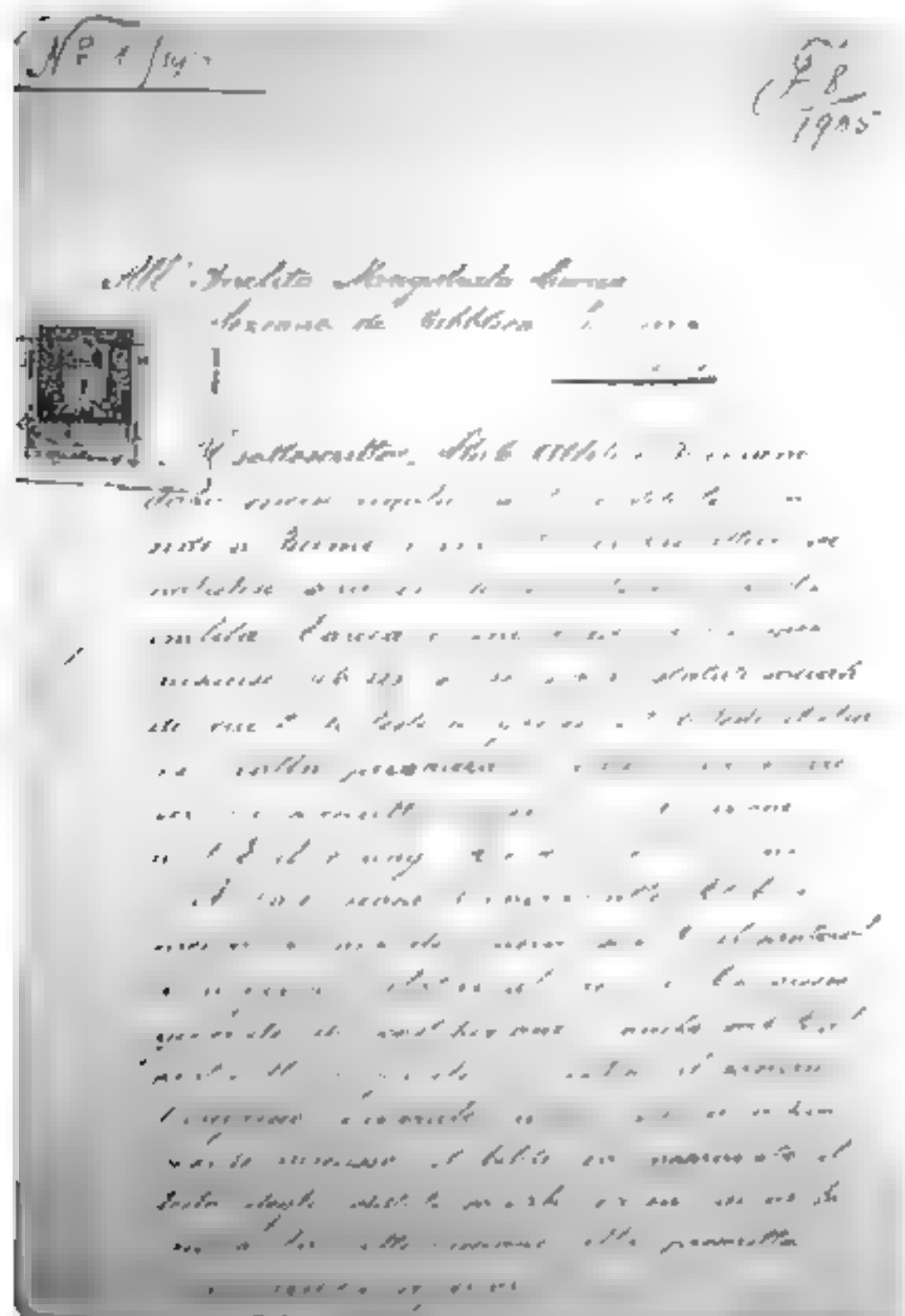
Olympia je imala sekcije biciklizma, plivanja, lake atletike i boksa.....

Članska iskaznica Olimpije

1905 g.

Osnovan *Club Atletico Fiumano*. Kako je u to vrijeme postojala obveza da svi službeni dokumenti budu na talijanskom i mađarskom jeziku, klub se tako na mađarskom zvao *Fiumei Atletikai Club*.

**Zahtjev za registraciju kluba
CA Fiumano pisan rukom**

Povijesni datum održavanja osnivačke skupštine bio je 20.2.1905. (ponedjeljak).

Klub je imao 43 aktivna člana.

Predsjednik: Dr. Eugenio de Pazmany,
tajnik: Biagio Dorigo

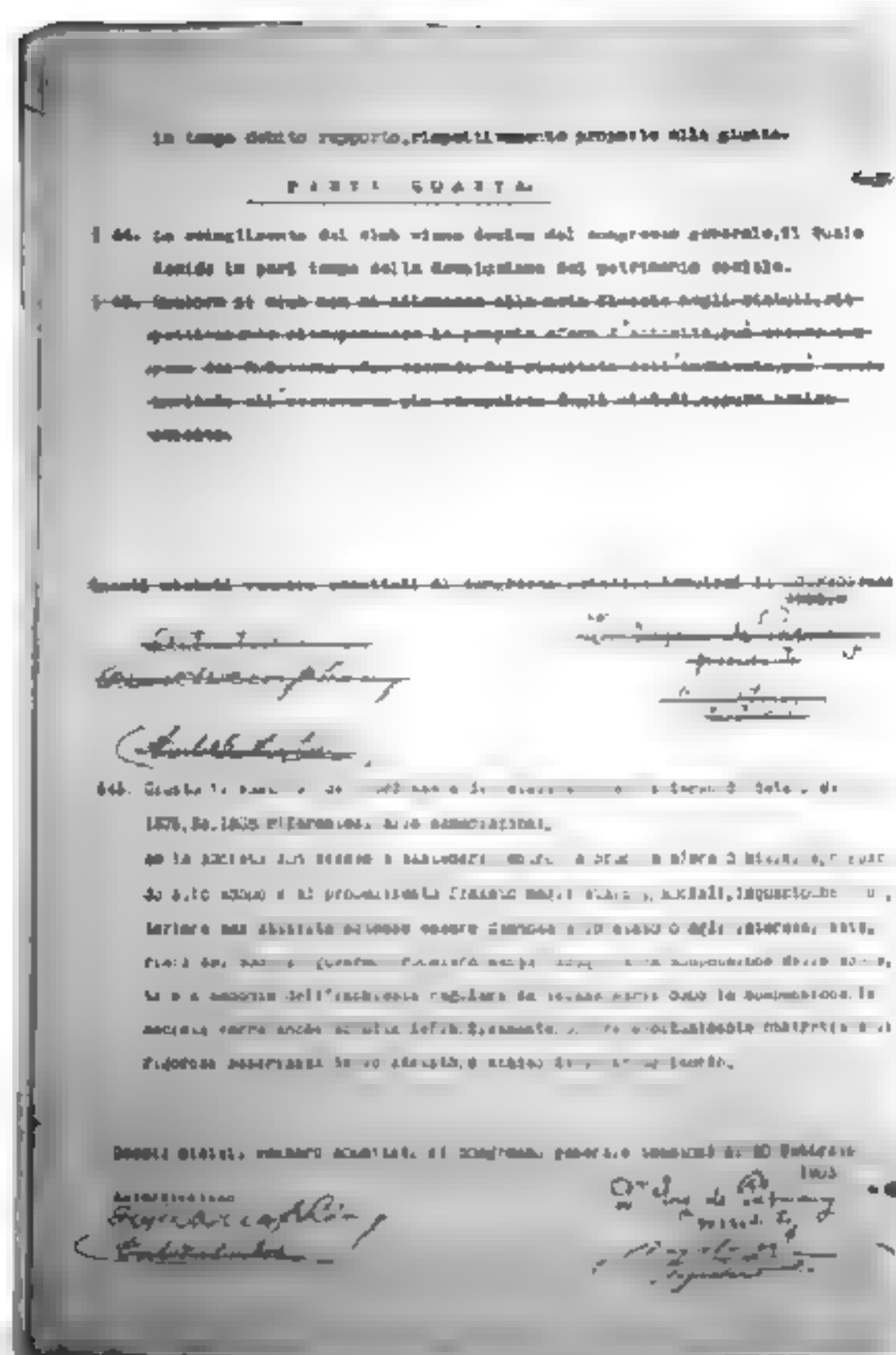
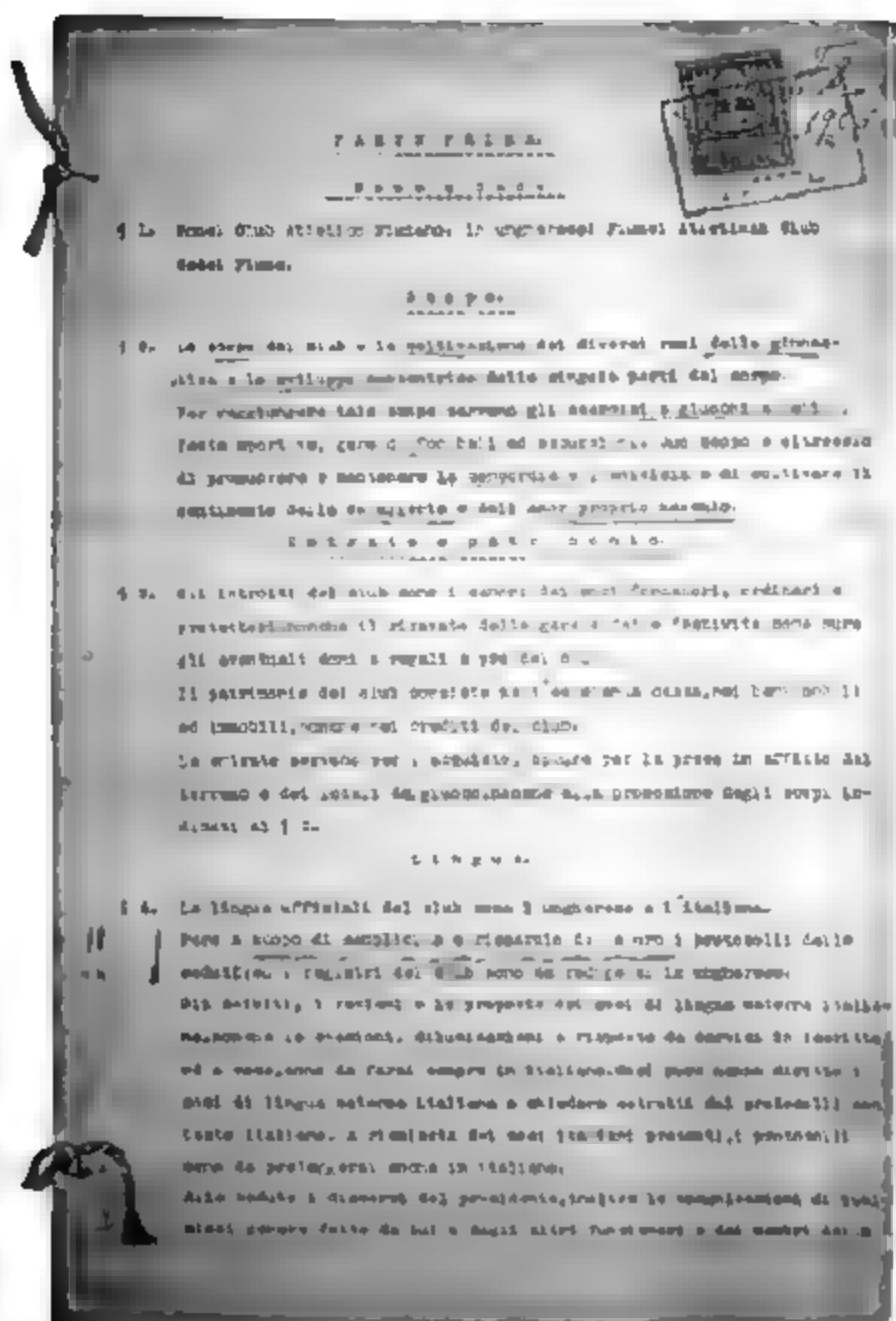
Odigrale su se i prve prijateljske utakmice.

23.4.1905. (nedjelja) u 15:30 sati na posjedu obitelji Kvassay (Pioppi-Pod Jelšun)

Igralište se u nekim zapisima nazivalo Halzaus i bilo je dimenzija 94 x 52 m. Bilo je pokriveno pepelom od sagorjelog ugljena za loženje lokomotiva.

Club Atletico Fiumano - Slavonia Football Club 0:2 (0:1)

Club Atletico Fiumano (Riječki atletski klub) prvi je registrirani nogometni klub u Rijeci, uopće. Klub je osnovan 20. veljače a na osnivačkoj skupštini za predsjednika je izabran dr. Eugenio Pazmany, a za tajnika Biagio Dorigo. Dana 14. travnja Gradanski magistrat – Odjel javne sigurnosti, donosi akt o registraciji kluba.

Statut kluba CA Fiumano

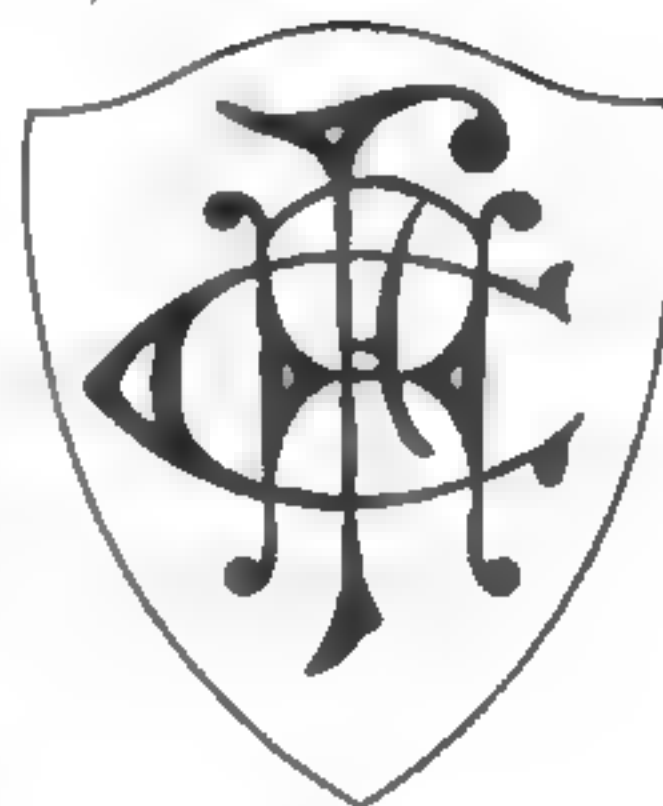
Uz predsjednika Pazmanyija vezana je jedna zanimljivost. 10. travnja na sudu u Rijeci održana je javna rasprava protiv dr. Pazmanyija i Davida Hajnala zbog delikta u kojem su ova dvojica sudjelovali. Oni su u dvorani Milcenich, deset dana prije toga dogovoren, održali međusobni dvoboj sabljama pri kojem je Hajnal zadobio lakšu ranu na desnoj ruci. Dvoboj su dogovorili zbog toga što su se razlikovali u mišljenju oko programa kojeg je zastupnik Riccardo Zanella iznio na gradskoj skupštini. U to doba dvoboji zbog raznoraznih razloga bili su uobičajeni. Iako su svjedoci koji su bili prisutni na raspravi potvrdili da je sve bilo održano po pravilima održavanja dvoboja, sud je dr. Pazmanyiju odredio pritvor od tri dana.

U vremenu od osnivačke skupštine do registracije klub je već marljivo trenirao i nastojao ugovoriti utakmice. Konačno je za nedjelju 23. travnja dogovorena prva utakmica s engleskom nogometnom momčadi parobroda „Slavonia“ broдача Cunard Line. Bila je to *prva službena nogometna utakmica koja je ikada odigrana u Rijeci, a ujedno i međunarodna.*

23.4.1905.: Club Atletico Fiumano – Slavonia F.C. 0 : 2 (0 : 1)

Club Atletico Fiumano: Debello, Kniff, Bob, Hojos, Forward, Szemes, Mestre, Hajnal, Kertesz, Mathiasko, Brillante (igrali još: Diamant, Schoen, Fink).

Slavonia F.C.: J. Wilkinson, R. Stewart, W. Roberts, J. Curzen, J. Webber, G. Corlett, G. Skilling, W. Platt, W. Bligh, W. O'Malley, W. Titley.

*Grb Club Atletico
Fiumano*

Utakmica je počela u 15.30, a odigrana je na igralištu Kvassay (Pioppi). Prema izvještaju s utakmice u riječkoj „La Bilancia“ (od 25.4.): “Zanimljiva utakmica izvrsno je uspjela u svakom pogledu. Ne vjerujemo da pretjerujemo ako kažemo da je bilo prisutno barem između 500 i 600 gledatelja od kojih je veći dio imao prilike prvi puta gledati jednu nogometnu utakmicu. Gledatelji su s puno entuzijazma i emocija pratili pojedine faze utakmice a dokaz tome su bili kontinuirani povici ohrabivanja, čuđenja i sličnog koji su dolazili iz publike koja je na kraju utakmice bila zadovoljna.

Među publikom nalazile su se i neke od najuglednijih osoba, časnici kao i predstavnici sportskih klubova: Club Nautico Quarnero, Cannottieri fiumani, Club cannottieri Liburnia, Kluba petnaestorice (Club dei Quindici), Hrvatski Sokol, Veloce club fiumano, Mačevalačko društvo, zatim predstavnici Filharmonijsko- dramskog društva, Pomorske akademije i drugi.

Čast izvođenja početnog udarca pripala je plemenitoj gospođici, kćeri štovanog engleskog konzula gospodina Fabera. U najkraćim crtama, utakmica se odvijala na sljedeći način: Nakon što su Riječani odabrali stranu igrališta započela je igra. Englezi su se rijetko uspijevali približiti vratima naših koji su u obrani igrali vrlo ambiciozno i s mnogo energije. U 26. minuti prvog poluvremena Englezi su međutim bili ti koji su nakon žestoke borbe uspjeli doći do jedne lopte koju su plasirali u gol domaćih. To je bilo iz publike popraćeno uzvicima: „bravo“, „eviva“, „eljen“, itd. Riječani su sada još više pritisli i sve češće dolazili pred vrata protivnika. Njihove napade Englezi su uspješno odbijali u čemu se posebno isticao njihov desni bek, koji je i u Engleskoj bio poznat kao odličan igrač.

U drugom poluvremenu već se osjećao umor kod obje momčadi tako da su se napadi izmjenjivali čas s jedne čas s druge strane. Englezi su uspjeli zabiti još jedan gol. U posljednjim trenucima Riječani su učinili i zadnji napor da postignu počasni pogodak. Uspjeli su proći izvanrednog desnog beka, lijevo krilo domaćih uputilo je udarac prema vratima Engleza, ali je lopta fjuknula kojih 2 do 3 cm iznad vrata. Publika je pomislila da je postignut gol i počela je pljeskati i uzvikivati zbog odlično izvedenog napada Riječana, ali ostalo je 2:0 za Engleze.

U cjelini gledano, iako ne stvarno, moralni pobjednici su Riječani kod kojih su se posebno isticali Kertesz, Mathiasco, Diamant, Scoen i Fink. Kod Engleza su najbolji bili Stewart (desni bek), Titley i Platt. Još bismo dodali koju o sucu utakmice. Ne želimo reći da je bio pristran, ali je činjenica da je stalno svirao prekršaje u korist Engleza, a one koje su oni počinili kao da nije želio vidjeti.

Konačni rezultat utakmice pohvalan je za Club Atletico Fiumano i nadamo se da ćemo ih uskoro uspjeti vidjeti na novoj utakmici.“

Udruga Virtualna Slobodna Država Rijeka je u suradnji s veteranima Lučkog Radnika i Rijeke obilježila 100 godišnjicu dana 13.10.2005. na stadionu Kantrida. Rezultat je bio 3:3. Dodijeljene su i zahvalnice svakom igraču i članu tima. Gradske vlasti kao i

*Razglednica s poznatim brodom "Slavonija"
kompanije "Cunard Line" u riječkoj luci*

sportski savezi grada i županije nisu htjeli sudjelovati pa je i cjelokupni trošak organizacije i proslave "pao na leđa" udruge Virtualne Slobodne Države Rijeka, a svoj doprinos dao je i član udruge g. Dalibor Celin.

7.5.1905.

CA Fiumano – Pannonia Football Club 2:6 (0:4)

Rezultat je previsok u korist Engleza jer su pet golova postigli zahvaljujući kardinalnim pogreškama obrane domaćih.

15.10.1905.

CA Fiumano - "Circolo Sportivo" Juventus" (Trieste) 8:0 (3:0)

CA Fiumano: Singer, Fleischmann, Mathiasko, Springer, La Guardia (Fiorello), Szemere, Hoelczl, Rolf, Morini, Fink, Schoen. (crveno bijeli dresovi)

CS Juventus: Buttini, Servadei, Chero, Buri, Omet, Valenti, Boiti, Garlatti, Vianello. (bijelo crni dresovi)

Sudac: Beck

Utakmica je odigrana u svrhu prikupljanja priloga za stradale u potresu na Calabrijii pa je utakmica imala naziv "Pro Calabria". Skupljen je neto iznos od 511,18 kruna što je nakon odbijanja troškova bilo 533,31 lira. Iznos je dostavljen ministru predsjedniku De Fortisu u Rim. Unatoč lošem vremenu utakmici je prisustvovalo mnogo ljudi među kojima su bili prisutni predstavnici svih drugih gradskih sportskih klubova, časnici i pripadnice ljepšeg spola.

5.11.1905.

Trening utakmicu odigrale su međusobno A i B ekipa CA Fiumano. Rezultat nije poznat, ali momčadi su igrale u sljedećim sastavima:

Ekipa A: Diamant, Mathiasko, Fleischmann, Springer, La Guardia, Naschitz, Nemeny, Laszlo, Pronger, Taenzer, Szemere, Supilo (Jakov, mlađi brat Frana Supila)

Ekipa B: Schoen, Fink, Morini, Hoelczl, Rolf, Ofner, Schoenmann, Hajnal, Barber, Lengyel, Singer.

Još su igrali: Bader, Stern, Herzfeld, Mattersdorfer, Weiss.

18.11.1905.

CA Fiumano – Kaposzvari Atletikai Klub 2:7

CA Fiumano: Schoen, Fink, Rolf, Morini, Hoelczel, Mathiasko, La Guardia, Springer, Fleishmann, Naschitz, Singer.

Kaposvari: Varga, Szlovak, Szaez, Kadar, Fikli, Adorjan, Simon, Betnar, Klamán, Rigo, Ronai

Unatoč lošem vremenu i blatnjavom terenu Mađari su prikazali vrlo kvalitetnu igru i opravdali svoj visoki rejting dok su se domaći orijentirali pretežno na obranu.

3.12.1905.

CA Fiumano – PNIŠK (Zagreb) 3:4

CA Fiumano: Singer, Mathiasko, Fleischmann, La Guardia, Naschitz, Szemere, Hoelczl, Diamant, Morini, Fink, Schoen.

PNIŠK: Baki, Kiseljak, Slavnić, Koruna, Filipić, Kabelka, Ralo, Polivka, Todl, Ugri-
nić, Višinger.

1906 g.

Te godine nastavlja se s prijateljskim utakmicama. Utakmice su igrane sa mađarskim, hrvatskim, engleskim i talijanskim klubovima.

15.4.1906.

CA Fiumano – MTK (Budimpešta) 1:11 (1:5)

MTK je bio najbolji mađarski klub. Do izražaja je dolazila njihova tehnika tako da se nisu posebno trudili dok su Riječani igrali s previše strasti i trošenja energije.

16.4.1906.

CA Fiumano – MTK 3:16

Ca Fiumano: Singer, Buzas, Fleischmann, Naschitz, Fink, Mathiasko, Schoen, Morini, C. Cowie, Hoelczl, Szemere.

Karoly je za MTK postigao 10 golova. On je bio i najbolji centarfor Mađarske tog vremena. Sudac je bio Enrico Hajos, inače nogometaš i jedan od najboljih plivača na svijetu.

3.6.1906.

CA Fiumano- Budapesti Atletikai Klub 4:11

17.6.1906.

PNIŠK (Zagreb) – CA Fiumano 0:2

Utakmica je odigrana u okviru prvenstva regije Kaposzvar.

29.6.1906.

Kaposzvar: CA Kaposzvári – CA Fiumano 2:2

Veliki uspjeh našeg kluba uz dobru igru i veliku borbu. Rezultat je bio telegrafski javljen iste večeri u Caffè Europa (današnji McDonald's). Već sljedeći dan rezultat je objavljen u La Voce del Popolo.

Osniva se i *Giovine Fiume*. Predsjednik je bio Marco de Santi.

7.10.1906.

CS Tarsia – Primorac (Sušak)

Rezultat nepoznat.

21.10.1906.

Giovine Fiume – CA Fiumano 1:6 (0:4)

Igralište (Fondo) Kvassay-Pioppi. Igralo se 2 puta po četrdeset minuta. To je bila prva utakmica kluba Giovine Fiume, a kuriozitet je bio izvještaj u novinama da je jedan od razloga velikog poraza bio taj što je "sunce udaralo u glavu njihovim igračima".

1907 g.

Osniva se klub *Törekvés* (klub zaposlenika Mađarske Državne Željeznice – MAV). Članovi su bili većinom riječki Mađari. Sponzori su bili uprava MAV-a koja je pripomogla osnivanju klubova kao Debrecen, Koloszvári, Kaposzvári i Zagreb.

1908 g.

18.6.1908. u Martinšćici: CS Olimpia - FC Carpathia 1:3

Brod Carpathia bio je poznat kao brod koji je prvi pristigao u pomoć Titanicu.

15.6.1908.

CS Olimpia – FC Brescia (Engleska) 1:0

Vodi se i kao prva pobjeda nad engleskim klubovima.

25.6.1908.

CS Olimpia – FC Ultonia 2: 1

Igralo se na igralištu Ex Vitich (Banderovo).

23.7.1908

CS Olimpia - FC Pannonia 1:1 (0:1)

Igralište Martinšćica.

26.7.1908.

CS Olimpia – Giovine Mlacca 4:0

20.9.1908.

CS Olimpia – Giovine Fiume 1:0

Utakmica se igrala na igralištu "Marsovo polje" na Pehlinu.

Olimpia: Duimovic, Smoivar, Penka, Brosnich, Mitrovich Romeo, Lenardon, Satti, Novodnik, Mitrovich A., Paulovatz, Cvittovich (kap.)

Giovine Fiume: Loich, Flaibani, Cidri, Babic, Centenari, Babic Antonio, Segner, Pericich, Delchiaro, Laenger, Bonazzi

1.10.1908.

CS Olimpia – FC Ultonia 0:2

22.11.1908.

CS Edison – Giovine Mlacca

Igralište Martinšćica.

13.12.1908.

CS Olimpia – Congo (Engleski parobrod) 2:0

Igralište Martinšćica.

Detalj sa utakmice na Kantridi – u prvom planu igrači Olimpije

1909 g.

Prijateljske utakmice s klubovima i timovima engleskih brodova.

MTK – Törekves 6:0

1.8.1909.

HNSK Primorac (Sušak) / CS Olimpia - FC Carpathia 3:1 (1:1)

Primorac i Olympia izveli su kombiniranu momčad. Igralo se u Martinšćici. Bilo je prisutno mnogo ljudi, a jedan gol za naše pao je iz jedanaesterca.

1910 g.

Uz prijateljske utakmice počinju se igrati i turniri. Postoje indicije da su se turniri računali kao prvenstva regija (interegionalni turniri).

Victoria (Sušak) - CS Olimpia 4:2

Victoria - Vicenza 1:7 (u Vicenzi)

1911 g.

Osnovan nogometni klub *Opatija*. Prva utakmica se odigrala 14.5.1911. godine. Više o klubu kao i utakmicama može se naći u monografiji o NK Opatija. Postojali su i klubovi *CS Liburnia* i *CS Concordia*.

4.4.1911.

Mađarska gimnazija Rijeka – Victoria 0:5

Igralište Martinšćica.

23.4.1911.

Mađarska gimnazija Rijeka – Victoria 2:5 (1:1)

Revanš igran na igralištu Pioppi.

Mađarska gimnazija: Adorian, Dintzer G., Dumicich, Thierry, Duimovich, Metersdorfer, Burgstaller, Minach, Dintzer O., Dobrila, Verlai

Victoria: Jurčić, Haramija, Novaković, Kajfeš, Cowie, Štambuk, Lipovac, Medanić, Prestini, Mateljan, Jurković.

Utakmica se igrala u jutarnjim satima što je razlog manjeg broja gledalaca. Igralište loše, posuto ostrim šljunkom.

30.4.1911.

Victoria – Libertas 2:0

Victoria: Smokvina, Agnesi, Jurković, Humski, Raisky, Kauzlarić, Wolf, Belić, Kružić, Forempoher, Crnić

Libertas: Tomljenović, Benussi, Lotznicker, Steiner, Jerina, Rusignoli, Tomasini, Hobl, Bleier, Slost, Sperber.

Zanimljiva utakmica, ističu se Sperber, Jerina i Bleier.

21.5.1911.

Gloria – Victoria 2:4

Igralište Glorije na Brajdi

15.6.1911.

Olimpia – Victoria 2:0 (1:0)

Igralište na Pioppi. Za Olimpiju su igrala dva Argentinca, Baller i Batilino. Njih dvojica su uveseljavala gledatelje svojim vještinama.

18.6.1911.

Revanš nije odigran jer se igrači Olimpije nisu pojavili te je sudac Jakov Supilo (brat F. Supila) dao znak za početak, a igrači Victorije su tri puta pucali na gol uz odobravanje publike i rezultat je registriran 3:0 za Victoriu. Navodno su dva Argentinca otišla na izlet pa ostali igrači Olimpije nisu htjeli nastupiti.

03.10.1911.

Hrvatski sokol (Sušak) – Concordia (Rijeka) 5:3 (2:2)

Utakmica je odigrana po nevremenu uz grmljavinu i munje, ali nevrijeme nije smetalo igračima. Sudac je bio Prof. Ch. Cowie (igrač Victorije), nepristran i vrlo pažljiv pa ga je publika zavoljela.

22.10.1911.

CS Liburnia – CS Concordia

Igralo se na Pioppi. Rezultat nepoznat.

29.10.1911.

Victoria – Sempre Uniti (Rijeka) 13:0

10.12.1911.

Hrvatski sokol (druga ekipa) – Concordia (Rijeka) 4:3

Sudac: Romano Prestini (igrač Victorije)

Hrvatski sokol (Volosko-Opatija) – Victoria

Rezultat nepoznat.

24.12.1911.

Victoria - Concordia 4:2

1912 g.

Osniva se *klub Doria*. Stalni gosti kafića Marittimo na Piazza Dante 30.4.1912. dogovorili su se o osnivanju kluba.

Detalj s utakmice Olimpia - Doria

6.1.1912.

Victoria – Olimpia (rezervne momčadi)

Igralo se na gimnazijskom trgu na Sušaku.

To je bila uzvratna utakmica u kojoj je Victoria pobijedila 4:2.

14.1.1912.

Hrvatski Sokol (Sušak) – FC Pannonia

Na gimnazijskom trgu odigrano, ali bez poznatog rezultata.

24.1.1912. prestaje postojati klub *Giovine Fiume*.

28.1.1912.

Victoria – Concordia (Rijeka) 2:1 (1:1)

Prijateljska utakmica:

Victoria – Vicenza 2:1 (na Kantridi)

25.2.1912.

Victoria – Tornai (Rijeka) 6: 1

10.3.1912.

Victoria – Tornai

Za ovu uzvratnu utakmicu nije poznat rezultat.

17.3.1912.

Vicenza – Victoria 7:1 (4:0)

Kako navodi La Gazzetta dello Sport, rezultat nije realan zbog mokrog terena i izmorenosti igrača Victorije dugim putovanjem. Po tom listu najrealniji rezultat bi bio 3:1.

25.3.1912.

CS Concordia – Victoria 2:3 ili 3:3

Igrano na Pioppi. Ekipu Concordie pojačala je nekolicina mađarskih igrača od kojih je najpoznatiji bio Seidler. Prema novinskom izvještaju došlo je do incidenta nakon

utakmice. Kada su mladi nogometaši prolazili Korzom napale su ih grupe mladića isprovociranih znakovljem koje su nosili igrači Victorije tako da je intervenirala i policija na konjima, a prema Novom listu, incident je izazvala riječka policija koja je Viktorijaše i njihove prijatelje Sušaćane pratila do mosta što je shvaćeno kao provokacija. Talijanske novine pišu da je rezultat bio 3:3, ali je sudac Cedri treći gol Concordie poništio zbog zaleđa. 29.3.1912. Riječki Novi list je objavio naknadnu izjavu suca utakmice Cedria da je ona ipak završila 3:3. Ni do danas nije poznat pravi rezultat.

31.3.1912.

Törekves – Victoria 2:2

Igralište na Pioppi.

31.3.1912.

Concordia (Zagreb)- Concordia (Rijeka) 10:0

Za Concordiju Rijeka igrala su i dva Argentinca. Inače, Concordia Rijeka bila je jedan od lošijih gradskih klubova tog vremena.

08.4.1912.

Victoria – Concordia (Rijeka)

Rezultat nepoznat

09.4.1912.

Slavia (Trsat) – Alba (Rijeka) 7:4

05.5.1912.

Victoria – SMS Zriny (momčad ratnog brod)

Rezultat nepoznat.

10.5.1912.

Kombinirana momčad Victorije, Olimpije i Concordije – Carpathia

Rezultat nepoznat. Čisti prihod utakmice bio je namijenjen udovicama brodolomaca s Titanica.

7.7.1912.

Libertas – Victoria 0:8 (0:2)

Igralište na Pioppi. Tribine su bile pune do posljednjeg mjesta. Victoria ima inicijativu od početka, ističe se golman Libertasa Blajer. Uz izvrsne napadače Victoria dolazi do velike pobjede. Ističu se Jurković, Veljačić i Margitić.

28.7.1912.

Alba – Victoria 2:3 (1:1)

Prva utakmica Albe. Bez naročite zanimljivosti jer je Victoria igrala protiv puno slabijeg protivnika. Isticao se Haramija. U izvještaju se navodi da su igrači Albe bili više grubijani nego nogometaši.

4.8.1912.

Arx (Sušak) – Doria

Rezultat nepoznat.

18.8.1912.

Victoria – Sempre Uniti (Rijeka) 7:2 (4:0)

25.8.1912.

Arx – Doria 2:2

LINOLEUM
-- LEOPOLDO HAAS --
Via della Torre 1. - FIUME - Telefono 12.67
O F F E R T

Corrido di „Linoleum“	Toraglia con bordura
67 cm. largo, al metro C. 1.55	115 cm. lung 85 cm. larg. C. 2.60
90 „ „ „ „ „ 1.95	120 „ „ 100 „ „ „ 3.40
200 „ „ „ „ „ 2.50	155 „ „ 115 „ „ „ 3.10

„LINOLEUM“ per copertura di stanze da bagno, da letto, da pranzo ecc., a Cor. 2.50 m. q

FOOT-BALL veri inglesi
Grandezza: 1 2 3 4 5 6
C. 3.60, 4.10, 4.60, 5.10, 5.60, 6.10

Scarpe per Foot-Ball Cor. 9.20 paio.
Grande Assortimento Balle per Match.

LINOLEUM
LEOPOLD HAAS
:: RIEKA -- Via della Torre broj 1. -- RIEKA ::
viza-via pravoslavne crkve.

Nudja:

Sagore Linoleum:	Pokrivača za stonove od voštanog plina.
67 cm. širok K 1.55	115 dulj. 85 šir. K 2.60
90 „ „ „ 1.95	120 „ 106 „ „ 3.40
200 „ „ „ 2.50	155 „ 115 „ „ 3.10

„Linoleum“ za pokrivanje kupatila, spavaćih soba itd.
K 2.10 800. meter.

Prave engleske lopte za nogomet (Foot-Ball)
Velikost 1 2 3 4 5 6
C. 3.60, 4.10, 4.60, 5.10, 5.60, 6.10

Cipele za nogomet 1 par K 9.20.
Veliki izbor lopta za Match.
Ilustrovani cijenici buduća.

Oglas iz novina 1912.g u kojem se između ostalog nudi i nogometna oprema

Na Sušaku.

27.10.1912.

Arx – CS Titania (Rijeka) 3:2

10.11.1912.

Arx – Titania 9:4

15.12.1912.

Libertas – Toerekves

Rezultat nepoznat. Na Pioppi.

1913 g.

Turniri i prijateljske utakmice. Jedna međunarodna odigrala se i na Kantridi.

26.1.1913.

Arx – Alba 4:2 (1:1)

23.2.1913.

Arx – Edera Sportiva 2:1

2.3.1913.

Slavia – Edera Sportiva 7:2

16.3.1913.

Arx – CS Libertas 1:7

30.3.1913.

Slavia – Libertas 2:2 (0:0)

27.4.1913.

Prva utakmica na Kantridi (Cantrida-Borgomarina)

Victoria – Ivernia (engleski parobrod)

Rezultat nepoznat.

Kantrida – od snova do stvarnosti, od kamenoloma do stadiona

Legendarni stadion na Kantridi na kojem se utakmice još dan danas igraju nastao je prije skoro cijelog stoljeća i po tome je jedinstvena pojava u današnjem hrvatskom nogometu i ovom dijelu Europe. Bilo je to krajem 1912. godine, a igrači sušačke Victorije već su duže vrijeme razmišljali gdje da urede pravo nogometno igralište propisanih dimenzija. Naime, igralište na Gimnazijskom trgu bilo je premaleno i zapravo limitirajući čimbenik u daljnjem razvoju njihove igre. Martinšćica je bila pogodna obzirom na dimenzije, ali ipak predaleko jer tada nije bilo lako organizirati prijevoz.

Rješenje s Kantridom začeto je zahvaljujući međunarodnoj utrci na 10 km koja se organizirala u Rijeci. Svima je bilo jasno da se ta utrka svodi na nadmetanje između dva velika tadašnja rivala: Sattija iz riječke Olimpije i Sušačana Dragutina Šafara iz Victorije. Obojica su oformili neke vrste timova s prijateljima trkačima uz koje su trenirali i spremali se za utrku i prikrivali se jedni od drugih. Nikola Bošković, aktivan član Victorije, ovako je kazivao: „Dogovorili smo se da sa Šafarom treniramo trčeći od Kantride do Voloskog. Nikome nismo ništa govorili, nego smo otišli jedne nedjelje rano ujutro na Kantridu i tamo se u jednoj gostionici svukli i počeli trenirati. Bili smo to ad hoc dugoprugaši: Šafar, Albaneze, Novaković, Šikić, Heinbrich i ja. Nakon dvosatnog treninga počeli smo se dogovarati o našoj taktici i kako ćemo složno omogućiti Šafaru da zavara ostale trkače i tako odnese pobjedu. Tako smo sjeli na zid kraj ceste iznad tadašnjeg velikog kamenoloma na Kantridi. Gledajući dolje na tu veliku plohu punu kamenja, sve iz šale počeli smo govoriti o mogućnosti izgradnje nogometnog igrališta. Ne ispitujući dalje, jer smo skoro svi bili uvjerenja da bi samo u mašti mogli sanjariti o igralištu na Kantridi, napustili smo Kantridu i vratili se na Sušak gdje nas je poslijepodne na Gimnazijskom trgu čekao drugi trening – nogomet... Te iste večeri na zidiću uzduž trga sjedili su Eneo Forenpoher, Tona Margan, Brana Novaković, Roman Prestini. Nakon mog dolaska počeli smo

razgovarati o treningu na Kantridi. Odmah smo prešli na naše otkriće, na mogućnost izgradnje igrališta na Kantridi. Margan je odmah prihvatio stvar jer je on već htio i brda micati, samo da se stvori jedno propisno igralište. Brzo smo se dogovorili da bez svakog daljnjeg pripovijedanja odemo na Kantridu i da stvar točnije promotrimo. Dogovoreno, drugi dan učinjeno.

Silazimo prema kamenolomu i opažamo veliku razliku od pogleda sa zida na cesti. Dugi nizovi sitnog kamena složeni i nabacani do metar i pol visine. Zemlja je ispod tog kamena ravna pa nema poteškoća da se očisti od kamena. Počinjemo koracima mjeriti plohu i dolazimo do zaključka da bi za nas bila savršena, ali kako doći do toga? U razgovoru slažemo fantastične planove, polako se odmičemo od kamenoloma i uspinjemo na glavnu cestu. Konačno donosimo prvi zaključak: pođimo na litru domaćeg vina i ne govorimo nikome ništa. Kada smo se malo okrijepili, počelo je razlaganje što i kuda sada. Nagli obrat: Margan ustaje i pozdravlja gospodina Bačića, vodećeg člana Hrvatskog Sokola Kantrida-Zamet, koji navraća k nama. On stanuje u susjednoj kući, a inače je građevinski poduzetnik. Nakon kraćeg objašnjenja o svrsi našeg razgledavanja kamenoloma, Bačić nam daje sve potrebne podatke i tako saznajemo stvarno stanje stvari. Prije svega da je zemljište vlasništvo Općine Kastav koja ga je dala mađarskom poduzeću Schwarz & Gregerson za vađenje kamena za gradnju pristaništa Riječke luke na 10 godina. Kamenolom se više ne upotrebljava pa stvar leži u prvom redu u rukama tvrtke Schwarz & Gregerson jer to poduzeće plaća najamninu Općini Kastav. Treba dakle ishoditi dozvolu od te mađarske tvrtke. Pogledali smo se zamišljeno i sve naše kombinacije odmah su se rasplinule. Ne postoji nikakva nada jer stvarnost je drugačija. Oprostili smo se s Bačićem kojeg smo zamolili da sve za sada ostane među nama kako netko drugi ne bi pokrenuo kakvu akciju. Do tada su se utakmice u Rijeci igrale uglavnom na igralištu na Pioppima, koje je bilo u vlasništvu obitelji Kvassay a ova obitelj je to zemljište prodala jednoj austrijskoj kompaniji koja će tu podignuti industrijsko postrojenje.

... Iz Novog Sada je u Rijeku došao Miloš Crnjanski (kasnije je postao vrlo poznati književnik te je radio u diplomaciji Kraljevine Jugoslavije). On je postao čak Kraljevske mađarske trgovačke akademije. Čuo je za „Victoriju“, a kako je već igrao nogomet u Novom Sadu priključuje nam se kao član i igrač. Igra srednjeg napadača. Nakon jednog treninga pratim ga kući i saznajem od njega da stanuje kod svog rođaka koji je generalni direktor tvrtke Schwarz & Gregerson. Budući da sam bio tajnik „Victorije“, pozivam ga odmah na jednu povjerljivu sjednicu kluba radi

važnih stvari. Istodobno držim povjerljiv sastanak s članovima odbora: Prestinijem, Forenpoherom, Marganom i Novakovićem. Čim su saznali o čemu se radi stvaramo plan za daljnje korake. Margan, Forenpoher i ja krećemo odmah drugi dan na Kastav do načelnika općine Jelušića. Njemu objašnjavamo stvar Kantride kao i sve okolnosti s tim u vezi, a posebno političke momente obzirom na riječke klubove. Tu dobivamo prvi pozitivan odgovor koji je glasio: „Čim primite pismenu dozvolu tvrtke Schwarz & Gregerson, Općina Kastav će vam izdati posebnu dozvolu za upotrebu zemljišta s kojega vas nitko neće moći udaljiti.“ Ohrabreni, vraćamo se na Sušak. Na izvanrednu sjednicu dolazi i Miloš Crnjanski. Sjednica se održava u mom stanu u Primorskoj ulici. Nakon kratkih formalnosti obavještavamo Miloša da smo dobili sve dozvole od općine Kastav, Sokola Kantrida-Zamet i sada trebamo još njega da pokuša dobiti od svoga rođaka dozvolu da to zemljište pretvorimo u igralište. Miloš nam je odmah rekao da to neće biti lako jer je generalni direktor mušičav čovjek te da će trebati čekati priliku kada bude dobro raspoložen pa će ga onda pokušati nagovoriti. Nekoliko dana nakon toga dolazi Crnjanski k meni i nas dvojica pišemo molbu glavnom direktoru da đacima okupljenim u klubu „Victoria“ dade dozvolu da urede igralište na kamenolomu na Kantridi. Na Kantridi sam potražio gospodina Bačića i priopćio mu kako stvar stoji i da polažemo nade u ovaj naš pomalo zaobilazni put. Bačić nam je odgovorio da je on u poslovnoj vezi s tom tvrtkom i da je siguran da će ga taj direktor pitati može li se to dozvoliti, s obzirom da je zemljište vlasništvo kastavske općine.

Vrijeme je prolazilo, približavao se kraj školske godine. Crnjanski sve rjeđe dolazi na treninge. Ispiti su, ali nade nisu izgubljene. U samu stvar ne diramo da ne ugrozimo dobar rasplet. Razni sportski događaji odvijaju se prema postavljenim programima. Na Sušaku sve češće gostuju riječki klubovi. Mali Gimnazijski trg na Boulevardu je opet dobar jer Pioppi (Kvassay) su za nogomet nestali.

Konačno, sastajem se s Crnjanskim. Pruža mi kuvertu i kaže: „Evo tajniče, to je sve što sam dobio. Više nisam uspio i sada je na vama da radite što znate.“ Uzbudeno otvaram kuvertu i čitam dopis tvrtke Schwarz & Gregerson kojim se dozvoljava studentima upotreba kamenoloma na Kantridi, ali samo uz uvjet da odobrenje za bilo kakvo preuređivanje na tom mjestu izda poglavarstvo nadležne Općine Kastav koja je vlasnik zemljišta. Osim toga, navedena tvrtka odriče se svake najamnine za upotrebu i prepušta stvar nadležnoj općini.

Dobro je. Izvanredna sjednica užeg odbora sazvana je za 9 sati navečer. Ozbiljno smo vijećali o tome kojim pravcem da krenemo i pred samu zoru smo se rastali. Prestini, Forenpoher i Margan otišli su u Kastav i odnijeli dokumenat. Dogovorili su sve pojedinosti i dobili obećanje da će Općinsko vijeće za osam dana donijeti odluku po kojoj se zemljište na Kantridi, bivši kamenolom, daje u najam klubu „Victoria“ Rijeka-Sušak. Sada je trebalo raditi u najvećoj diskreciji. Otišli smo na Kantridu do gospodina Bačića koji je već sve znao jer ga je tvrtka Schwarz & Gergerson obavijestila o namjeri i zahtjevu sušačkih đaka. Zajedno s Bačićem otišli smo na teren i pogledali što se tu najprije da učiniti. On je, kao stručnjak, proračunao da će trebati oko pet do šest stotina kola za odvoz hrpa kamenja, i to tako da se zatrpaju veće jame i jedan kanal kako bi se dobila ravna ploha. Trebat će izraditi plan rada prema financijskim mogućnostima „Victorije“.

Ponovno se sastajemo i blagajnik kluba Mićel Biondić nam odaje poraznu činjenicu da u blagajni imamo tek 74 krune, a nama je za prve radove potrebno oko 1.200 kruna. Padaju razni prijedlozi. Forenpohera bираmo za vođenje financijske akcije. U međuvremenu primamo obavijest Bačića kako je pozvan u Općinu Kastav i kako je od iste primio pismenu dozvolu da je sve u redu i da se može započeti s prvim radovima. Prvi se javlja Biondić s 40 kruna, pa Prestini s 50, Margan s 80, Forenpoher u ime svoje tetke polaže 200 kruna itd. Forenpoher i Margan odlaze sutradan na Kantridu predati novac Bačiću za glavne radove. Ovim činom nestala je naša zabrinutost. Dobili smo silnu moralnu snagu za daljnji rad. Na Kantridi su započeli radovi a da nitko osim nas nekoliko nije znao što se tamo radi.

Krajem zime 1912. godine već je izravnан teren. Nestale su velike naslage kamenja. Pokazale su se jasne konture budućeg igrališta koje se nikako nije moglo nazvati idealnim terenom za nogomet. Tvrdo pješčano tlo bez trave i mekane zemlje za uzgoj travnate plohe. No, ono se nalazi uz samo more, a što je najvažnije, veliko je. Dakle, nakon one „škatulice“ na Gimnazijskom trgu, sada imamo igralište od 100 x 50 metara, a to je glavno. Na tvrdi teren smo naučeni, na njemu smo otvrdnuli, a što će donijeti budućnost, vidjet ćemo.

Skupine članova kluba odlaze svake nedjelje ranom zorom na novo igralište i ne vraćaju se do mraka. Čisti se veliki teren od sitnog kamenja. Radi se velikom voljom. Svi niti ne misle na drugo već da se teren što prije osposobi za igranje. Igrači prve momčadi, a posebno Mateljan, Jurković, Lipovac, Haramija, Prebeg, Veljačić, Al-

Stadion Kantrida – Borgomarina 1930. g

baneze i drugi, mjere površinu i označavaju pojedine dimenzije za vratnice, granice, centar itd. Forenpoher nabavlja grede za vratnice, a Novaković s jednom grupom plete mreže. Pismoslikari, članovi „Victorije“, izrađuju veliku natpisnu ploču veličine 8 x 1 metar koja će biti postavljena na početku ulaza na igralište.

9. ožujka 1913. (bila je nedjelja) sastaju se prva i druga momčad „Victorije“, kao i obično ispred „Continental“, i kreće se na Kantridu. Taj dan održana je prva trening utakmica na novom igralištu. Organizira se uprava igrališta i rade planovi za svečano otvaranje. Nakon dužeg savjetovanja prihvaća se ponuda „Prvog hrvatskog građanskog sportskog kluba iz Zagreba“ (kraće: Građanski), koji je na trećem mjestu u prvenstvu Hrvatske i Slavonije, a koji će nam doći uz najpovoljnije uvjete...

I konačno, plakâti su osvanuli na Sušaku, u Rijeci, Opatiji, Crikvenici i drugdje. Dije se letci. Svečano se otvara igralište „Victorije“, dolazi „Građanski“ iz Zagreba. Učinilo se sve što se za one prilike najbolje moglo. Pogled s glavne ceste, kao iz ptičje perspektive, vrlo je lijep. Iscrtana nogometna ploha lijepo se odražava unatoč tome što nema zelenog tla.

Stigao je „Građanski“. Bilo je odlučeno da se momčadi sa Sušaka odvezu do Kantride ribarskim motornim čamcima. I to je imalo svoju svrhu. „Građanski“ je stigao

pod vodstvom Riegera i Jurčeca, a s njima je došlo i mnogo zagrebačkih građana na more da vide svoju momčad koja počinje zauzimati sve značajniji položaj u hrvatskom nogometu. Nakon što sam im opisao naše poteze oko dobivanja i izgradnje igrališta, kliknuli su: „Pa to su stvari koje moraju ući u historiju hrvatskog sporta!“ Tako je kazivao Nikola Bošković, tadašnji tajnik „Victorije“ koji će deset godina poslije te povijesne utakmice na Kantridi postati tajnik upravo „Građanskog“ iz Zagreba. Nogometno igralište na Kantridi tako je ušlo u legendu koja još i danas traje.

Nedjelja, 1.6. 1913. – Svečano otvaranje nogometnog igrališta na Kantridi:

VICTORIA – GRAĐANSKI 3 : 0

Victoria: Prebeg, Haramija, Novaković, Margan, Medanić, Lipovac, Albaneze, Kučić, Krunoslav, Fabica, Veljačić.

Građanski: Vrđuka, Šefranek, Šifter, Benić, Horvat, Stary, Jurčec, Kinert, Leško, Granitz, Sedlak.

Vrđuka, Šifter i ostali postali su nakon Prvog svjetskog rata veoma poznati igrači, ali taj dan kada su stupili na tlo Kantride izlazeći iz motornih ribarskih čamaca kušali su je li more zbilja slano... Došli su u najjačem sastavu i u najboljoj mogućoj formi. Ali na opće iznenađenje i van svih očekivanja, Sušaćani su im dobrano zaslanili jer bilo je 3:0 za domaće. Sudio je Milan Martinović. Utakmica je počela u 17 sati. Cijene ulaznica su bile: sjedala 1 kruna, lijeva strana stajanje 80 filira, desna 60 filira, a djeca su plaćala 40 filira.

Igralo se pošteno. Nakon toga učestale su sa svih strana ponude za gostovanje na Kantridi, i to ne samo za igranje s „Victorijom“ već i s ostalim riječkim klubovima.

29.6.1913.

Victoria – Concordia 7:0 (2:0)

Igralište Kantrida. Novine pišu da je najbolji kod Victorije bio Jurković, a kod Concordije Passel.

13.7.1913.

CS Veritas – Frankopan (Trsat) 1:3

27.7.1913.

CS Libertas – Victoria

Igralo se na Kantridi, a rezultat nije poznat.

3.8.1913.

Alba – Doria 3:0

10.8.1913.

Torekves – Club Polese 1:4

Vrlo zanimljiv rezultat s obzirom na jakost mađarskih klubova.

Victoria/Slavia (kombinirani tim) – Concordia 2:0

17.8.1913.

Jadran (Kantrida) – Berensvald

Odigrano na Kantridi, a rezultat nepoznat.

16.8.1913.

Hajduk (Split) – Concordia 7:1

17.8.1913.

Hajduk (Split) – Concordia 7:1

7.9.1913.

Opatija – Jadran (Kantrida) 5:0

14.9.1913.

Opatija – Doria 6:2 (1:2)

Velika posjeta, ali pojavljuje se uvijek ista publika (kako navode novine).

5.10.1913.

CS Olimpia preustrojena, otvara svoje nove klupske prostorije u ulici Remai br. 5. Prostorije su bile opremljene s novinama, igrama, a predviđene su i klupske zabave.

Karakter kluba je čisto internacionalni jer u njemu ima Hrvata, Talijana, Mađara, Nijemaca i drugih naroda te klub ne vodi nikakvu politiku.

2.11.1913.

CS Olimpia – FC Carpathia 1:5

23.11.1913.

Libertas – Victoria 0:3

Sudac Neumann je 20 min prije kraja prekinuo utakmicu. Iz igre je isključio igrača Libertasa, a kako on nije htio napustiti teren on je prekinuo utakmicu.

1914 g.

U siječnju 1914. osnovan je CS FIUME.

Osnovali su ga radnici tvornice torpeda.

Prvo vodstvo činili su: Jugo, Barbinich, Racchetta uz kasnije pridobile Sternissa I, Sega, Calcich, Zamparo, Vale, Puhar, Gisdavcich i Contento.

Jedini problem je bio financiranje kluba s obzirom da se klub financirao samo od članarina.

Godina je zapažena po gostovanjima: Korulet (Pešta), Udinese, te ponajbolja momčad Hrvatske i Slavonije Concordia iz Zagreba.

Grb CS Fiume

E. Nemes - Rieka, Fiumara 15.

Podružnica Piazza Scarpa 4.

Najbolje vrste cipela, košulja, čarapa i ine platnene robe, svakovrsnih majica za djecu, školskih potrebština, kišobrana, i kuhinjskog posudja, dekorativnih predmeta, igraćaka, putnih potrebština, sokolskih, nogometnih i Lawn-Tennis potrebština, igraćih karata, revolversa i patrona itd. itd.

Veliki izbor dječjih kolica i šivaćih strojeva.

Oglas iz Riečkog Novog lista 1913.

25. 01.1914.

Jadran (Kantrida) – Football Club „Fiume“ (Rijeka) 2:2

01. 02.1914.

H.Š.K. „33“ – CS Aurora

Rezultat nije poznat. Ovo je bila prva javna utakmica novoosnovanog kluba „33“.

15.2.1914.

16. S.K. Berenslav (Rijeka) – Frankopan (Trsat) 5:1

1.3. 1914.

Frankopan – Berenslav 6:1

Utakmica je odigrana na Trsatu, pokraj groblja.

Na igralištu Marsovo polje (Pehlin): CS Testveriseg – CS Aurora 2:4

8.3.1914.

SŠK „Opatija“ – Jadran (Kantrida) 5:0

Igrano u Opatiji.

Opatija: Abbazianer Fussbalclub – CS Aurora 8:6

15.3.1914.

Kantrida: Jadran – Opatija 2:1 (1:0)

Cijelu utakmicu igralo se vrlo živo. Utakmicu je sudac prekinuo 25 minuta prije kraja zbog toga što se igrač Jadrana usprotivio jednoj njegovoj odluci. Prema izvještaju, sudac je zadovoljavao, ali je ipak bio pomalo pristran što je opazala i publika, a što je razdraživalo igrače Jadrana.

Klupske prostorije Jadrana su inače bile u gostionici „Grbac“ na Kantridi, a polovicom srpnja su ih premjestili u „Gostionu u šumi Villa Mira“ kod S. Lenac, također na Kantridi.

22. 03.1914.

CS Olimpia – FC Saxonia (momčad engleskog parobroda) 0 : 1

Utakmica je odigrana na igralištu Marsovo polje (na Pehlinu). Englezi su postigli jedini gol tek dvije minute prije kraja utakmice iako su Riječani stalno napadali. Sudio je Englez Vincent koji ima licencu Engleskog nogometnog saveza.

Igrači Olimpije

5.4. 1914.

Victoria – FC Ivernia (momčad engleskog parobroda) 7:1

13. 04.1914.

Opatija: Opatija – CS Olimpia (Rijeka) 3:6

Sudio je Hoffmann, inače član kluba „Töerekves“ iz Budimpešte.

Publika je bila brojna, a među gledateljima su bili i mnogi Riječani koji su bodrili svoju Olimpiju.

Kantrida: Victoria – Concordia (Rijeka) 5:3

Stadion Kantrida, detalj s utakmice Olimpia - Victoria

19.4.1914.

Victoria – Olimpia 5:0

CS Tarsia – CS Arcania 5:0

25.4.1914.

Hajduk – Olimpia 5:0

26.4.1914.

Hajduk – Olimpia 7:0

Na obje utakmice u Splitu Olimpia je bila hendikepirana jer je nastupala bez svoja tri najbolja igrača. S druge strane, trener splitske momčadi je bivši igrač Slavije iz Praga koji ih je dobro utrenirao.

3.5.1914.

Jadran – Frankopan (Trsat) 1:1 (1:0)

Utakmica je bila vrlo zanimljiva jer su za Frankopan igrali uglavnom petnaestogodišnjaci i šesnaestogodišnjaci.

C.S.Libertas – Slavia (Trsat) 1:0 (1:0)

Libertas je jedna od najboljih riječkih momčadi. Utakmica je bila odlična, a prisustvovala joj je brojna publika. Sudio je Brano Novaković (igrač Victorije).

14.5.1914.

Jadran – F.C. Saxonia (momčad engleskog parobroda) 3:1

24.5.1914.

Libertas – Fiume 2:0 (0:0)

Libertas: Milauz, Kusmann, Zustovich, Kobl, Crulcich, Ghersich, Gugnali, Paulinich, Sega, Terdich, Pauletich.

Fiume: Kocis, Udovicich, Macorin, Simcich, Mottel, Spensa, Tomasini, Penca, Novodnik, Racchetta, Orsetti.

Iako je cijelo jutro padala kiša na utakmici je bilo preko tisuću ljudi.

7.6.1914.

Libertas - Slavia (Trsat) 4:0 (1:0)

Golove su dali Paulinich, Sega, Gugnali i Pauletich.

21.6.1914.

CS Ampelea (Rijeka) – Slavia (Trsat) 2:1

28.6.1914.

Libertas – Victoria 3:1 (0:1)

Utakmica za prvaka Rijeke i Primorja.

Libertas: Milauz, Kusmann, Zustovich, Ghersich, Crulcich, Diosy, Pauletich, Terdich, Sega, Paulinich, Gugnali.

Victoria: Prebeg, Haramija, Novaković, Margitić, Margan, Medanić, Albaneze, Bruckler, Kružić, Mateljan, Zaeler.

Sudac je bio Centenari. Igra je bila dosta živa i lijepa za gledanje.

5.7.1914.

Ilirija – Libertas (Rijeka) 3:0

Igrano u Ljubljani.

12. 7.1914.

Olimpia (Pula) – Libertas (Rijeka) 2:1 (2:1)

Utakmica je odigrana povodom svečanog otvaranja sportskog igrališta u Puli.

Ampelea – Tarsia 1:1

19.7.1914.

Victoria – CS Albatros (Rijeka) 4:0

Frankopan – CS Tarsia (Rijeka) 6:1 (4:1)

Sudio je Z. Čabrijan.

26.7.1914.

Victoria – Concordia (Zagreb) 4:0

Zanimljivo je da je tijekom utakmice proglašena mobilizacija.

2.8.1914.

Marsovo polje (Pehlin): Tarsia – Ampelea 3:1 (0:1)

1915 g. Ratno razdoblje

1916 g. Ratno razdoblje

1917 g.

25.11.1917.

Momčad talijanske realke (Rijeka) – Victoria 0:4

2.12.1917.

Olimpia – K.I.C. (Rijeka) 5:2 (2:2)

Igralo se na Kozali kod groblja (zgrada današnjeg Telekom). Olimpia je igrala u bijelim majicama, a KIC u crvenim. Sudac je bio Aristodemo Susmel.

Olimpia: Tallos, Kuzmann, Ban, Kujani, Kovacs, Paulinich, Samb, Sirola, Keszler (kap.), Sega, Mihalich, (rezerve: Sati i Comar).

Igralo se po lijepom vremenu, a utakmicu je pratilo stotinjak gledalaca.

9.12.1917.

Olimpia – KIC 8:2 (5:1)

Sudac je bio A. Vanich. Uzvrat je odigran po lošem vremenu pa je bilo teško igrati.

16.12.1917.

Olimpia – Victoria 3:2

Sudio je J. Eva.

23.12.1917.

Olimpia – Victoria 2:0 (1:0)

Sudac J. Eva (član Jadrana Kantrida). Najbolji igrač bio je Kuzmann, a strijelac dva pogotka bio je Sega.

1918/1919 g. Prijateljske utakmice i turniri

9.1.1918.

Održana redovna izborna skupština *CS Olympia*. Utvrđeno da je financijska situacija vrlo dobra. Izabrano novo predsjedništvo:

Predsjednik: Antonio de Schlemmer

Potpredsjednik: Ugo Mattersdorfer

Tajnik: A. Susmel

Podtajnik: L. Kobl

Blagajnik: R. Kovacs

Revizori: E. Fabbroni, R. Starcich, A. Vanich, E. Frumann

Kap. Ekipe: I. Keszler

17.1.1918.

Osniva se klub "*CLUB SPORTIVO GLORIA*" (*Doria*)

Grb Glorie

Igrači Glorie 1923-24. g

3.2.1918.

Reprezentacija Rijeke – CS Olympia 0:8 (0:4)

Stadion Kantrida. Kako se znalo da je Olympia jača, rezultat nije iznenađujući.

Potrebno je naglasiti da se Olimpia počela pisati Olympia.

10.2.1918.

Olympia – Reprezentacija Rijeke 9:3

U revanšu Olympia ponovo pokazuje svoju moć.

17.3.1918.

Olympia – Victoria (Sušak) 2: 0

Olympia: Milautz, Ban, Kusman, Taloss, Baldini, Kobl, Paulinich II, Paulinich I, Keszler(kap.), Sega, Zambraello

Victoria(crni dresovi): Matejčić, Paškvan, Kajfeš, Delić, Margan, Sokolvić, Hero, Smokvina, Bačić, Katnić I, Katnić II

Sudac: Hafner (Budimpešta)

26.3.1918.

Olympia – Jadran (Kantrida) 5: 1

7.4.1918.

Jadran – Gloria

Rezultat nepoznat.

Cijena karte za utakmice na Kantridi bila je 60 centi.

14.4.1918.

Giovanne Libertas – Club Istranin

Rezultat nije poznat, ali po pisanju novina G. Libertas je pobijedio uz izvrsnu igru.

Klub Olympia u travnju dobiva novi stadion na Školjiću koji ima atletsku stazu i ostale popratne objekte te se svrstava u moderne objekte tog vremena.

21.4.1918.

Giovine Libertas – Liburnia 3:0

28.4.1918.

Giovinne Libertas – Liburnia 2:1

Dan kasnije predsjednik Olympije predaje novi grb kluba gradonačelniku koji postaje počasni član. Sve to je u sklopu otvaranja novog stadiona na Školjiću.

5.5.1918.

Gloria – Jadran 6:0

Liburnia – Victoria (Sušak) 0:1

12.5.1918.

Olympia – Victoria

Utakmica prekinuta zbog vrlo nediscipliniranog ponašanja gledalaca.

19.5.1918.

Giovine Libertas – Victoria

Rezultat nepoznat.

20.5.1918.

Olympia – Selekcija 29. regimente pješadije Honved (stacionirane u Rijeci) 0:1

Olympia se branila jer je Selekcija 29. r. sastavljena od najboljih budimpeštanskih klubova BAK i FTC te nekolicine igrača zagrebačkih klubova. Kod Olympije je najbolji bio Kusmann (Bibi). Publika je bila zadovoljna jer je vidjela jednu od najinteresantnijih nogometnih utakmica u regiji.

22.5.1918.

9. reg. Honved – Momčad vojne škole 3:1

Utakmici prisustvovali visoki vojni dužnosnici.

26.5.1918.

Gloria – Victoria 2:2 (1:0)

Gloria je postigla i treći pogodak, ali ga sudac Milavec nije priznao.

2.6.1918.

Jadran – (nepoznato ime) njemački klub 2:1

9.6.1918.

Liburnia – Victoria 3:2 (1:0)

Na igralištu Tarsie. Sudio je Mitrovich.

7.7.1918.

Gloria B – Squadra Buone Forze (Rijeka) 4:3

Gloria prvi put izlazi u bijelo-crvenim majicama.

14.7.1918.

Olympia – Gloria 9:0 (4:0)

Prva utakmica ova dva kluba.

Strijelci: Bognar 4, Kaifer 2, Mihalich 1, Gondola 1, Haiffner 1.

Sudac: Peršić (igrač Victorije).

21.7.1918.

Olympia – Jadran 2:0 (1:0)

Strijelci: Bognar (11 m), Gondola.

28.7.1918.

Olympia – Victoria 2:1 (1:1)

Strijelci: Bognar, Narkot za Olympiu (s 40 m, golman Victorije je pobjegao s gola, a Peršić je morao braniti).

13.10.1918.

Victoria – Olympia 8:1 (2:0)

Igrano po kiši i teškom terenu.

21.11.1918.

Olympia – Martin (Engleska) 5:0 (1:0)

Mnogobrojna publika mogla je vidjeti najbolje izdanje Olympije. Sudio je Mosca (Milan Club).

30.11.1918.

Napisana su pravila igranja u *kupu H. Gordon*:

1. Sudjeluju: 8. Engl. reg. York and Lancashire, HMS Dartmouth, Granatieri di Sardegna, Olympia, Gloria, Esperia
2. Cijena karte: tribine 5 kruna, stajanje 2 krune, vojska ima besplatan ulaz.
3. Prvo se igraju utakmice na ispadanje, a onda polufinale i finale
4. Sve utakmice će se igrati na Kantridi i to 2x45 min i svaka utakmica počinje u 14.35

4.12.1918. - 12.12.1918.

Kup H. Gordon:

Granatieri di Sardegna – Gloria 1:0 (4.12.)

8. reg. York and Lancashire - Olympia 0:0 (5.12.)

HMS Dartmouth – CS Esperia 6:0 (6.12.)

Polufinale: (8.12.)

8. reg. York and Lancashire – Olympia 4:0

HMS Dartmouth se nije pojavio u polufinalu.

Finale: (12.12.1918.)

8. reg. York and Lancashire – Granatieri di Sardegna 5:0

Turnir je postigao uspjeh u promoviranju sporta koji bi trebao biti još popularniji i uspostavljanju odnosa između engleskih, talijanskih i gradskih ekipa.

8. reg. York and Lancashire: Barlof, Utley, Ashby, Abbotts, Reeyes, Wattson, Uldfield, Wilson, Thornion, Garett, Button.

Granatieri di Sardegna: Merlini, Di Lernia, Lietti, Peretti, Gentile, Velardi, Longhi, Raviglione, Mosca, Gattoni, Giordana.

Gloria: Chersin, Milinovich I, Penter, Manzutti, Lettich, Milinovich II, Muzul, Muhvich, Pilepich, Marghitich, Spadavecchia.

Olympia: Milavec, Diosy, Kusmann, Kobl, Paulinich I, Krulcich, Haffner, Paulinich III, Sega, Paulinich II i Ossoinack.

22.12.1918.

Granatieri di Sardegna – Olympia 1:0

Kup Grazioli: (16.2.1919.)

Gloria -Esperia 3:1

Gloria-Olympia 1:0

Gloria pobjednik.

Kup Grazioli, Gloria – Olimpia

Prijateljske utakmice:

Olympia – Juventus (Rim) 2:1 (Rim 23.3.1919.)

Igralo se u Villa Borghese.

Edera Trieste -Gloria 2:2

Gloria – Edera Trieste 2:1

Milanese – Olympia 5:2

Olympia – Triestina 1:0

Gloria: Simcich I, Milinovich I, Simcich II, Brosich, Milinovich II, Manzutti, Lettich, Muhvich, Pintar, Spadavecchia, Pillepich.

Esperia: Porrech, Tommasini, Fustavich, Brbieri, Hduig, Borri, Brovalli, Cuffesi, Katnich, Percovich, Seegnar.

Olympia: Marasz, Kusmann, Diosy, Gersits, Paulinich I, Kregar I, Paulinich II, Sega, Paulinich III, Ossoinak, Sambraello.

25.5.1919.

AS Virtus (Venezia) – Olympia 1:1

26.5.1919.

Grion (Pula) – Esperia 2:1 (0:1)

15.6.1919.

Esperia – Grion 1:0

Brojna publika nije dočekala kraj. Odmah početkom drugog poluvremena dolazi do više incidenata na igralištu, igrači iz Pule napuštaju teren uz proteste gledatelja.

22.6.1919.

Gloria – Olympia 2:1 (1:1)

Odigrano kao kvalifikacije za igranje u talijanskom prvenstvu. Pilepich strijelac oba gola za Gloriju. Pobjeda je naročito veselo dočekana u Starom gradu.

17.8.1919.

Olympia – Milanese 1:2 (1:2)

Poslije utakmice u hotelu Bristol priređen je banket.

28.9.1919.

CS Virtus (Rijeka) – Ars 0:9

Kako su ekipe novoosnovane, igra nije bila dobra iako je bilo puno golova.

Gloria – Tarsia 4:1 (4:0)

5.10.1919.

Olympia – Tarsia 5:0 (1:0)

Teren je bio loš i postavljalo se pitanja održavanja terena.

26.10.1919.

Olympia – Bersaglieri Ciclisti e Marinai 2:2 (2:1)

Strijelci: Sega i Gregar (za Olympiu) i Lippolis te Piazzalunga (Bersaglieri)

19.10.1919.

Gloria – Esperia 1:0

2.11.1919.

CS Juventus Enea – CS Arx 2:1

Prva utakmica kluba CS Juventus Enea.

Gloria – Bersaglieri CM 1:0 (0:0)

Sudac: Host (igrač CS Fiume) sudio je vrlo dobro.

12.11.1919.

Fiume – Olympia 3:1(1:0)

Strijelci: Simcich 2 i Tomaz (Fiume), a Diosy za Olympiju.

23.11.1919.

CS Juventus (Rijeka) – CS Arx (Rijeka) 0:0

Igralo se po olujnom vremenu.

Squadra militare – Gloria 3:2 (3:1)

Strijelci: Piazzalunga 2 i Savino (SM), a Pillepich i Paulinich I (Gloria)

Sudac: O. Sperber (igrač AS Eserie)

Arx – Juventus 0:0

7.12.1919.

Arx – Juventus 0:0

Novine pišu o monotonij utakmici.

Olympia – Fiume 1:1 (1:1)

Fiume igra u ljubičastim dresovima, a gol su dali iz zaleđa.

Sudac: Thonon (igrač Glorie).

CS Fiume 1919 – 1920. g.

14.12.1919.

CS Fiume – Squadra militare 3:0 (2:0)

21.12.1919.

Fiume – Juventus Enea 2:1 (1:1)

Sudac: Carbone, strijelac je bio Pintar za pobjedonosni gol.

Olympia - Juventus 3:1 (1:0)

Strijelci: Balassi, Spadavecchia, Sega (Olympia).

25.12.1919. Božićni turnir

Olympia – Fiume 0:0

Juventus Enea – Esperia 0:0 (26.12.1919.)

Juventus Enea -Esperia 0:1 (02.1.1920.)

Strijelac Pecovich Marcello

Finale: Esperia – Fiume 3:1 (05.1.1920.)

Strijelci: Orsetti, Segner, Percovich (Esperia), a Tomaz za Fiume.

Sudac: Savino

Turnir se prebacio u 1920 g. zbog organizacijskih problema.

1919-1920 g.

Prvenstvo Rijeke (13-30.5.1920) i prijateljske utakmice

1. Kolo 13.5.1920.

Olympia - Juventus Enea 1:0

Gloria - Esperia 2:1

2. Kolo 16.5.1920.

Juventus Enea - Gloria 1:0

Esperia - Olympia 3:0

3. Kolo 23.5.1920.

Juventus Enea - Esperia 2:0

Gloria - Olympia 2:1

Konačna tablica:

1.	Juventus Enea	3	2	0	1	3:1	4
2.	Gloria	3	2	0	1	4:3	4
3.	Esperia	3	1	0	2	4:4	2
4.	Olympia	3	1	0	1	2:5	2

Za treće mjesto (30.5.1920.):

Esperia - Olympia 1:0

Za prvo mjesto (30.5.2005.):

Gloria - Juventus Enea 1:0

Naknadno su Gloriji oduzeti bodovi zbog upotrebe igrača suprotno pravilima. *Juventus Enea* je prvak Rijeke za 1920. godinu.

Prvenstvo Julijske krajine (11-25.7.1920.):

Itala Gradisca - Juventus Enea 4:2

Polese - Itala Gradisca 4:1

Juventus Enea - Polese 2:2

Konačna tablica:

1.	Polese	2	1	1	0	6:3	3
2.	Itala Gradisca	2	1	0	1	5:6	2
3.	Juventus Enea	2	0	1	1	4:6	1

Prijateljske utakmice

Olympia – Milanese	1:3
Gloria – Esperia	1:0
Fiume – Olympia	3:1
Juventus Fiume – Juventus Enea	1:1
Gloria-Fiume	1:1
Fiume – Olympia	1:1
Esperia-Juventus Enea	1:0
Gloria – Arx	6:0
Arx – Edera	2:0
Tarsia – Edera	0:0
Grión Pula – Gloria	1:1
Olympia – Libertas	2:0

Tih godina u goste dolaze: Sparta (Prag), L Unirea (Bukurešt), Vasas, V.A.C., Ferencváros (Budimpešta), Admira (Beč), Hašk (Zagreb), Građanski (Zagreb), Hajduk (Split).

Momčad Juventus Enea: Parenzan, Pelaschier, Gherinich, Passpor, Muzzul II, Perusich, Negrich, Balas, Primosich, Host, Leban

Sudili su: Mattersdorfer, Facchini, Host, Savino, Paulinich, Diosy, Ferluga (Trst).
U prijateljskim utakmicama igraju i: Fiume, Libertas, Arx, Tarsia, Grión (Pula), Milanese.

Tarsia 1920. g.

1920-1921 g.

Osim prijateljskih utakmica igra se i *Prvenstvo Rijeke i regije Venezia Giulia*.

8.1.1920. "SCUDETTO" prvi put na majicama Azzura

Reprezentacija Rijeke – Vojna komanda (Comando Militare) 1:0 (1:0)

Repr. Rijeke: Gondola, Goacci, Kusmann, Paulinich, Zeffirro, Host, Stiglich, Woschnig, Ossoinack, Balassa, Tomaz, Spadavecchia.

Commando Militare: Jacoponi, Terrile, Thonon, Papi, Lipollis, Carbone, Giraldo-ni, Nobis, Savinio, Percovich, Cerutti.

Strijelac: Tomaz u 30 min.

Reprezentaciju Rijeke činili su igrači Olympije i igrači Fiume (Host, Stiglich, Tomaz). Bilo je pozvano i pet igrača Glorije, ali im je njihova uprava nekoliko dana prije zabranila igranje iz nepoznatih razloga. Ova je utakmica bila značajna jer je to bio i prvi nastup *reprezentacije Rijeke* u povijesti kao i zbog grba kojeg je neka talijanska nogometna selekcija nosila na dresovima. U jednom od izdanja Talijanskog olimpijskog komiteta objavljeno je i potvrđeno da je upravo na ovoj utakmici prvi put na dresu Azzura upotrijebljen takozvani "Scudetto" s talijanskom trobojnicom. Taj isti grb nosi i danas talijanska reprezentacija. Do kraja Drugog svjetskog rata talijanske selekcije nosile su na dresu grb kraljevske obitelji Savoia. To je na neki način bio čin kojim je d'Annunzio provocirao službenu talijansku vlast. To je podatak koji je nepoznat i većini Talijana. Na ovaj način Rijeka i Kantrida zauzimaju mjesto u povijesti talijanskog nogometa. Prije početka utakmice kapetan Rijeke Goacci predao je kapetanu CM-a buket cvijeća i *riječku trobojnicu* (karmen crveno, žuto, plavo).

D'Annunzio pozdravlja igrače prije utakmice

Bilo je mnogo publike i ostvaren je rekordni utržak od 25.000 kruna što je 4 puta više od dotad rekordno ubranog utrška. Na utakmici je bio i Gabriele d'Annunzio sa svojim najbližim suradnicima, a na poluvremenu je pozvao kapetane obje momčadi i razmijenio nekoliko riječi. Kada se obratio Goacciju (kap. Rijeke) rekao mu je, aludirajući na odlične igre glavom Riječana: "Voi siete veramente delle teste di ferro!"

U prvenstvu sudjeluju: Olympia, Gloria, Grion Pula, Edera Trieste, Esperia i Fiume

Finale (10.4.1921.)

Olympia – Gloria 1:0

Prvak je Olympia.

Olympia: Mihalich I, Goacci, Kusmann, Paulinich III, Diosy, Simcich, Ossoinak, Kregar, Pauletig, Pillepich, Gugnali

Za prvaka regije Venezia Giulia:

Polufinale (5. i 12.6.1921.)

Grion Pola - Olympia 2:2 i 0:3

Finale (19.6.1921.)

Olympia - Edera Trieste 7:0

1921-1922 g.

III Divisione Venezia Giulia

Sudjeluju: Edera Trieste, Olympia, Monfalcone, Gloria, Grion Pula, Edera Pula, Edera Gorizia, Triestina

Prvak je Olympia.

U kupu "Milano" sudjeluju Fiume, Edera Pola, Ponziana.

Finale se igra u Puli i „za stolom” bez borbe pobjeđuje Ponziana (Ponziana - Fiume 2:0).

IV Divisione

Odigrano kao Coppa Milano II categoria

Polufinale:

Fiume - Edera Pola 6:3

Ponziana - Fiume 4:1

Finale:

Fiume - Ponziana 7:1

Ponziana - Fiume 2:0 bb

1922-1923 g.

Prvenstvo Venezia Giulia III Divisione

Sudionici prvenstva su: Olympia, Gloria, Edera Ts, Monfalcone, Ponziana, Edera Go, Triestina

Tablica:

Olympia Fiume	13 bodova
Gloria Fiume	13
Edera TS	12
Triestina	11
Edera GO	5
Ponziana	5

Prvak je Olympia.

Igrao je skoro isti tim.

Finalna utakmica između pobjednika prvenstava Friulia i Venezia Giulie igra se u Rijeci. Olympia - Grion Pula 2:1

Ukupni pobjednik je *Olympia*.

22.2.1923. Osnovan *Veloce Foot-Ball Club*

Klub Veloce 1923.

Te godine igra se i *IV liga* u kojoj sudjeluju: Veloce Fiume, Espera Fiume, Monfalcone, Capodistria (Koper).

U finalu Capodistria – Fiume 3:2.

Finale regije Friuli Venezia Giulia i Veneto:

Polufinale: Virtus (Venezia) - Olympia 1:7 i 0:2 bb

Finale: Grion Pola - Olympia 1: 1 i 1:2

IV Divisione; Riječka regija

Veloce - Esperia 0:3

Fiume - Esperia 2:1

Fiume - Veloce 8:0

Konačna tablica:

1.	Fiume	2	2	0	0	10:1	4
2.	Esperia	2	1	0	1	4:2	2
3.	Veloce	2	0	0	2	0:11	0

Dodatno odigrano:

Esperia - Veloce 5:0

Finale IV divisione:

Monfalcone - Fiume 3:0

Fiume - Capodistria 2:0

Fiume - Monfalcone 1:2

Finale za titulu:

Capodostria - Fiume 3:2

1923-1924 g.

II Divisione – Girone E

Sudionici: Treviso, Olympia, Dolo, Edera Pula, Venezia, Petrarca PD, Udinese

1.	CS Olympia Fiume	14	8	2	4	39:25	18
2.	CS Dolo	14	8	1	5	29:22	17
3.	AC Venezia	14	7	3	4	27:23	17
4.	AS Udinese	14	5	3	6	30:30	13
5.	FC Petrarca Padova	14	2	8	4	24:31	12
6.	FC Treviso	14	5	2	7	22:23	12
7.	AS Monfalconese	14	4	3	7	20:20	11
8.	AC Edera Pola	14	5	2	7	23:33	0

Dobre igre CS Olympije donijele su i prvo mjesto.

Prvak *Olympia* se kvalificirala za finale Lige Nord u kojoj igraju: Reggiana, Olympia, Sestrese, Juventus Italia, Mantova. Pobjednik je Derthona, a Olympia se bori za prvu ligu u kvalifikacijama s klubovima: Novara, Fratellanza, Spezia, Mantova i završava na trećem mjestu. Monfalcone i Edera ispadaju, a Edera je isključena zbog nesportskih aktivnosti.

Finalna grupa Lega Nord

1.	Derthona	10	4	5	1	21:13	13 promoviran
2.	Reggiana	10	4	3	3	16:12	11 promoviran
3.	Olympia	10	5	1	4	17:15	11 Play off
4.	Sestrese	10	4	2	4	14:21	10 Play off
5.	Juventus Italia	10	3	3	4	15:18	9
6.	Mantova	10	2	2	6	12:16	6

Play Off:

1.	Spezia	6	4	2	0	10: 3	10 Promoviran
2.	Novara	6	3	2	1	14:3	8 Promoviran
3.	Olympia	6	2	1	3	7:11	5
4.	Sestrese	6	0	1	5	4:18	1

Klub Gloria 1923.g

III Divisione: Gloria i Fiume

<i>Gloria</i>	19 bodova
Ponziana Trieste	19
Edera Trieste	18
Triestina	17
Grión Pula	14
Capodistria	12
<i>Fiume</i>	12
Ginnastica Triestina	1

IV Divisione

Veloce Fiume	17 bodova
Libertas Fiume	14
Savoia Fiume	12
Edera Fiume	12
Iride Fiume	6

1924. osnovan je klub *VIS* (Mošćenička Draga) (kasnije mijenja ime u Gloria di Val Santamarina).

Igrači Libertasa 1923.

1924-1925 g.

II Divisione-Girone D

1.	US Udinese	16	9	5	2	25:15	23
2.	CS Olympia Fiume	16	9	3	4	31:17	21
3.	AC Venezia	16	8	3	5	37:29	19
4.	AS Monfalconese CNT	16	6	6	4	22:15	18
5.	CS Gloria Fiume	16	7	3	6	22:21	17
6.	CS Dolo	16	6	4	6	26:22	16
7.	US Triestina	16	5	4	7	18:26	14
8.	FC Petrarca Padova	16	4	2	10	14:29	10
9.	AC Vicenza	16	3	0	13	10:32	6

Play off:

Udinese - Olympia 3:2

Udinese - Vicenza 1:1

Vicenza - Olympia 3:1

Konačna tablica:

1.	Vicenza	2	1	1	0	4:2	3
2.	Udinese	2	1	1	0	4:3	3
3.	Olympia	2	0	0	2	3:6	0

Naknadno su sve utakmice Vicenze s Horvathom i Molnarom poništene.

Prije toga omjer Vicenze je bio:

1.	Vicenza	16	9	1	6	32:28	19
----	---------	----	---	---	---	-------	----

III Divisione Venezia Giulia

1.	Pro Gorizia	16	11	4	1	41:12	26
2.	Edera Trieste	16	12	1	3	41:15	25
3.	Fiume	16	10	1	5	44:21	21
3.	Ginnastica Triestina	16	7	7	2	25:16	21
5.	Ponziana Trieste	16	6	5	5	18:24	17
5.	Edera Pola	16	8	1	7	25:29	17
7.	Capodistria	16	3	2	11	14:37	8
7.	Grion Pola	16	4	0	14	19:20	8
9.	Espero Trieste	16	0	1	15	9:55	1

IV Divisione

Pobjednik u finalu je Edera Muggia. (Edera Muggia – Edera-Fiume 3:1)

1925-1926 g.

II Divisione-Girone D

1.	Venezia	20	10	7	3	33:19	27
2.	Treviso	20	11	3	6	40:29	25
3.	Gloria Fiume	20	9	5	6	42:27	23
3.	Olympia Fiume	20	10	3	7	41:31	23
5.	Monfalcone	20	7	6	7	34:34	20
6.	Triestina	20	8	2	10	35:34	18
6.	Pro Gorizia	20	6	6	8	31:35	18
6.	Edera Trieste	20	6	6	8	23:28	18
6.	Vicenza	20	7	4	9	24:32	18
10.	Dolo	20	8	1	11	35:43	17
11.	Petrarca PD	20	5	3	12	26:52	13

III Divisione - Girone A

1.	Ponziana Trieste	39	6	18
2.	Grión Pola	51	11	18
3.	Pro Cervignano	11	19	10
4.	Capodistria	18	27	8
5.	Citta Vecchia Trieste	7	33	4
6.	Veloce Fiume	6	36	2

III Divisione – B

1.	Fiume	21	14	14
2.	Ginnastica Trieste	30	15	13
3.	Itala Gradisca	18	12	11
4.	Edera Muggia	11	16	10
5.	Edera Pola	14	14	9
6.	Sov Trieste	6	32	3

Play off za prvaka:

1.	Ponziana CS Trieste	10	9	0	1	45:18	18 promoviran
2.	Fiume CS	10	6	2	2	21:9	14 promoviran
3.	Pordenone FC	10	6	0	4	21:13	12 promoviran
4.	Tita Fumei GS Padova	10	4	1	5	21:19	8 (- 1)
5.	Copparese US	10	2	0	8	11:41	3 (- 1)
6.	Ferrovieri Venezia US	10	1	1	8	7:30	-2 (- 5)

Ferrovieri odustao nakon pet kola.

1926 g.

US FIUMANA (Unione Sportiva Fiumana)

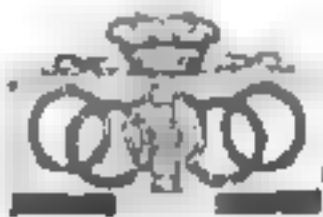

2. rujna 1926. vodstva Glorije i Olimpije vjerujući da se može stvoriti jak tim, kako u ekonomskom tako i sportskom smislu, osnivaju US Fiumana.

Stadion: CANTRIDA-Borgomarina

Predsjednik: Pietro Paquali

Prvo predsjedništvo:

Giovanni Stiglich, Ramiro Antoniani, Federico Battiala, Antonio Capudi, Clemente Marassi, Olivio Musiol, Luigi Pauletich, Albeto Ronchevich, Mario Rora, Anselmo Sandrini, Armando Serdoz, Carlo Simichen, Oscar Sperber, Romeo Sperber, Aristodemo Susmel.

	Sede Sociale: PIAZZA DANTE 2 Campo di gioco: CANTRIDA	UNIONE SPORTIVA FIUMANA	TELEFONO: 12 88 CASELLA POST No. 48	
No. prot. _____		Fiume, 27 Gennaio 1928 Anno VI°		
<p>Eccellenza,</p> <p>Il movimento sportivo della regione rapresentato non indegnamente dalla Unione Sportiva Fiumana, ha un assoluto bisogno di aiuto da parte di Ditta Automobili e Benzina 1928</p>				

Memorandum US Fiumane

Prva utakmica: Fiumana - Bologna 3:2

Igrali su:

Marietti, Romeo Milinovich, Pilepich, Narciso Milinovich, Ossoinak, Varglien I, Negrich, Serdoz, Tarlao, Mihalich, Spadavecchia.

1926-1927 g.*I Divisione - Girone B*

1.	PRO PATRIA ET LIBERTATE	18	12	3	3	39:16	27
2.	ATALANTA BERGAMASCA	18	11	4	3	45:27	26
3.	TRIESTINA US	18	10	4	4	43:23	24
4.	TREVISO FC	18	7	6	5	44:35	20
5.	FIUMANA US	18	8	3	7	37:25	19
6.	VENEZIA AC	18	5	7	6	25:30	17
7.	MANTOVA AC	18	5	5	8	27:38	15
8.	MONFALCONESE CNT AS	18	4	6	8	22:42	14
9.	COMENSE AC	18	2	8	8	17:34	12
10.	UDINESE AC	18	2	2	14	20:49	6

Fiumana: Giacchetti I, Giacchetti II, Greiner, Host I, Imricze (Jugoslavija) Licker, Marietti (Sušak), Mihalich, Milavez, Milinovich I, Milinovich II, Milinovich III, Muzul, Negrich, Ossoinak, Pasquali, Pilepich, Raicovich, Srdoz, Spadavecchia, Tarlao, Varglien I, Zenko

Trener: Karoly Bela (Budimpešta)

II Divisione- Girone C

1.	CS Ponziana Trieste	18	12	6	0	57:19	30
2.	AS Edera Trieste	18	11	5	2	63:18	27
3.	AC Vicenza	18	10	2	6	31:31	22
4.	GS Tita Fumei Padova	18	8	3	7	42:35	19
5.	AC Faenza	18	7	5	6	28:29	19
6.	AS Pro Gorizia	18	6	6	6	36:29	18
7.	CS Fiume	18	6	3	9	31:36	15
7.	FC Pordenone	18	5	5	8	27:38	15
9.	CS Dolo	18	6	2	10	26:49	14
10.	US Copparese	18	0	1	17	8:65	0

Copparese odustao poslije 11 kola.

1927-1928 g.

U prvenstvu 1927/28 odmah dolaze do izražaja kvalitete napada u kojem Volk i Mihalich igraju važnu ulogu. Priključuju se i Froglija, Greiner, Hervat, Negrich, Spadavecchia.

I Divisione – Girone A

1.	ATALANTA BERGAMASCA	18	13	4	1	41	10	30
2.	AC VENEZIA	18	10	4	4	31	24	24
3.	US FIUMANA	18	9	4	5	48	28	22
4.	TRIESTINA US	18	8	5	5	33	30	21
5.	CS PONZIANA Trieste	18	8	4	6	43	36	20
6.	AC UDINESE	18	8	3	7	36	34	19
6.	FC TREVISO	18	8	3	7	29	30	19
8.	SPAL FERRARA	18	6	3	9	35	40	15
9.	SS ANCONA	18	1	3	14	15	49	9
9.	AS MONFALCONESE CNT	18	2	1	15	14	44	9

U Federalnom kupu igraju: Fiumana, Monfalcone, Ponziana i Udinese. U prvom krugu pobjeđuje Fiumana. U drugom krugu igraju Fiumana, Spezia, Prato i Triestina. Pobjednik je Fiumana.

II Divisione- Girone F

1.	AS Edera Trieste	16	13	2	1	63:13	28
2.	AS Pro Gorizia	16	12	2	2	61:23	26
3.	CS Fiume	16	9	0	7	32:35	18
4.	Fascio Grion Pola	16	7	2	7	30:18	16
5.	GS Tita Fumei Padova	16	6	3	7	33:35	15
6.	AC Libertas Venezia	16	6	2	8	20:40	14
6.	SS Itala Gradisca	16	7	0	9	23:44	14
8.	CS Dolo	16	6	1	9	28:37	13
9.	US Montebellunese	16	0	0	13	9:44	0

1928-1929 g.

Prva nacionalna liga!!!

U prvenstvu 1928/29. Fiumana igra u SERIE A (Prva liga), a završava kao četrnaesta s Ambrosianom Inter, Cremoneseom, Napolijem, Bielleseom, Veneziom, Pistoieseom, Veronom, Reggianom, Juventusom, Fiorentinom. Bilo je i senzacionalnih rezultata u tom prvenstvu: 1:8 protiv Ambrosiane Inter, 0:10 u Torinu protiv Juventusa kao i pet domaćih poraza. Na gostovanjima dva nerješena rezultata (Pistoia 1:1 i Reggio 1:1). Na domaćem terenu bilo je nešto bolje: 4 pobjede (2:1 Biellese, 2:1 Verona, 4:0 Reggiana i 4:2 Fiorentina). Rezultat tih igara bio je ispadanje iz lige.

Jedna od ključnih utakmica za opstanak bila je Fiumana – Bologna 20.1.1929. (utakmica 14 kola). Utakmica je bila registrirana 2:0 za Bolognu „za zelenim stolom”.

Što se dogodilo? Utakmicu je sudio Ferro iz Milana. On je najprije u 28. min poništio gol Mihalicha zbog navodnog igranja rukom. Nakon toga je istom igraču poništio još dva gola, navodno zbog zaleđa. Međutim, sva tri gola su bila regularna. Da je sudac bio pristran dokazuje i to što uopće nije kažnjavao oštre startove gostujućih igrača, posebno reprezentativca Pittoa nad Frogliom, Spadavecchiom, Mihalichem i Serdozom. U 37. min gol za Bolognu postigao je Busini. U 50. minuti situacija se nevjerojatno zakuhala. Pitto rukom zaustavlja udarac Froglie, a sudac ništa ne svira. To je prelilo čašu strpljenja domaćih. Froglija je nasrnuo na suca, a ovaj prekida utakmicu. Sudac i pomoćnici bježe u svlačionicu, a igrači ostaju na terenu još pola sata raspravljajući i čekajući da se suci vrate na teren. Suci su umjesto na teren motornim čamcem pobjegli u Opatiju bojeći se razdraženih navijača. Do kraja prvenstva Fiumana je bila u nemilosti sudaca pa je i to utjecalo na ispadanje iz lige. Bologna je postala prvak.

Bilo je teško igrati protiv bogatih klubova. Igrači nakon ispadanja odlaze u Romu, Napoli, Torino, Livorno (Zidarich).

Rezultati i tablica:

1.	BOLOGNA SPORTIVA	30	22	5	3	84:32	49
2.	F.C. JUVENTUS	30	16	9	5	76:25	41
2.	F.C. BRESCIA	30	18	5	7	67:35	41
4.	C.C. GENOVA1893	30	17	5	8	71:35	39
5.	U.S. PROVERCELLI	30	16	6	8	71:40	38
6.	S.S. AMBROSIANA	30	17	3	10	95:38	37
7.	U.S. CREMONESE	30	14	5	11	46:43	33
8.	S.S. LAZIO	30	13	3	14	47:39	29
8.	A.C. NAPOLI	30	11	7	12	61:64	29
10.	U.S. BIELLESE	30	11	5	14	34:56	27
11.	A.C.VENEZIA	30	10	6	14	53:65	26
12.	U.S. PISTOIESE	30	9	7	14	36:65	25
12.	A.C. VERONA	30	10	5	15	32:73	25
14.	U.S. FIUMANA	30	4	8	18	32:73	15
15.	A.C. REGGIANA	30	3	7	20	51:103	13
16.	A.C. FIORENTINA	30	5	2	23	26:96	12

Igračima koji su igrali i prošlu sezonu priključili su se: Varglien, Galich, Tomasich (Opatija) i Zuliani.

Rezultati:

Brescia – Fiumana	3:2
Genova – Fiumana	4:2
Fiumana – Biellese	2:1
Venezia – Fiumana	3:1
Fiumana – Reggiana	4:0
Juventus – Fiumana	11:0 (Vojak 5 golova)
Fiumana – Ambrosiana Inter*	1:2 (*sadašnji Inter)

Fiumana – Verona	2:1	
Cremonese – Fiumana	4:1	
Lazio – Fiumana	2:0	
Fiumana – Fiorentina	4:2	
Napoli – Fiumana	2:1	
Fiumana – Pro Vercelli	2:2	
Fiumana – Bologna	0:2	(utakmica prekinuta u 50. minuti, a sudac je pred navijačima Fiumane pobjegao gliserom u Opatiju)
Pistoise – Fiumana	1:1	
Fiumana – Brescia	0:2	(za stolom)
Fiumana – Genova	0:0	
Biellese – Fiumana	1:0	
Fiumana – Venezia	1:1	
Reggiana – Fiumana	1:1	
Fiumana – Juventus	1:3	
Ambrosiana Inter – Fiumana	8:1	(Blasevich 4 gola za Inter i veliki Meazza 3 gola)
Verona – Fiumana	2:0	
Fiumana – Cremonese	1:1	
Fiumana – Lazio	0:2	
Fiorentina – Fiumana	3:0	
Fiumana – Napoli	1:1	
Pro Vercelli – Fiumana	4:1	
Bologna – Fiumana	2:0	
Fiumana – Pistoiese	2:2	

I Divisione Nord – Girone C

1.	AS Monfalconese	28	18	8	2	65:19	44
2.	AS Forli	28	18	5	5	66:23	41
3.	AC Udinese	28	19	2	7	65:27	40
4.	SPAL Ferrara	28	17	5	6	62:33	39
5.	ASPE Trieste	28	15	5	8	66:37	35
6.	FG Grion Pola	28	14	4	10	60:40	32
7.	SS Ancona	28	12	5	11	42:43	29
7.	AC Mantova	28	13	4	11	36:42	29
9.	CA Faenza	28	13	2	13	39:57	27
10.	FC Treviso	28	9	6	13	47:54	24
11.	AC Thiene	28	9	4	15	32:57	22
12.	AS Pro Gorizia	28	8	5	15	40:51	21
13.	UG Trento	28	5	3	20	18:60	13
14.	AC Carpi	28	4	4	20	28:61	12
15.	CS FIUME	28	3	4	21	23:85	7

Prijateljske utakmice:

Roma - Fiumana 0:0

Utakmica se igrala 24. rujna 1928. u Rimu.

1929-1930 g.

Serie B

Poslije ispadanja Fiumana igra u Serie B gdje završava posljednja sa 16 bodova od 34 utakmice sa 6 pobjeda, 5 neriješenih i 23 poraza uz gol razliku 26:72.

1.	CASALE	34	22	5	7	85:39	49
2.	LEGNANO	34	19	8	7	56:31	46
2	LADOMINANTE	34	18	6	10	53:53	42
4.	FIorentina	34	16	8	10	64:39	40
4.	PISTOIESE	34	17	6	11	46:36	40
6.	VERONA	34	17	5	12	48:47	39
7.	VENEZIA	34	17	4	13	60:58	38
8.	ATALANTA	34	11	15	8	37:26	37
9.	BARI	34	16	4	14	72:40	36
9.	NOVARA,	34	15	6	13	63:41	36
11.	MONFALCONE Cnt	34	16	3	15	57:44	35
12.	PARMA	34	12	8	14	38:57	32
13.	LECCE	34	11	8	15	39:44	30
13.	SPEZIA	34	12	6	16	36:54	30
15.	BIELLESE	34	11	3	20	34:58	25
16.	REGGIANA	34	8	7	19	45:75	23
17.	PRATO	34	5	7	22	27:72	17
18.	FIUMANA*	34	6	5	23	26:72	17

Onima koji su ostali pridružili su se: Marsanich, Blasevich, Burattini, Lenaz, Pagnoni, Pasquali, Pietri, Sissi (Venezia), Percovich (Pula).

III Divisione:

1.	Ponzianini Erranti	9
2.	Cormonese	4
2.	Cividalese	4
4.	Fiume	1
5.	Pieris	(povukao se iz natjecanja)

1930-1931 g.

I Divisione – A

Nova sezona ne donosi poboljšanja. Mnogi se spremaju napustiti klub. Ne nazire se rješenje za nagomilane probleme.

1.	SPAL	26	18	4	4	70:32	40
2.	PRO GORIZIA	26	13	10	3	46:20	36
3.	VICENZA	26	13	9	4	47:32	35
4.	TREVISO	26	11	10	5	47:30	32
5.	ESPERIATS	26	10	8	8	41:29	28
6.	THIENE	26	11	5	10	54:44	27
6.	MANTOVA	26	11	5	10	32:42	27
8.	GRION POLA	26	10	5	11	49:46	25
9.	FINALE EMILIA	26	10	4	12	42:45	24
10.	MIRANDOLESE	26	8	4	14	42:52	20
10.	FIUMANA	26	7	6	13	32:39	20
12.	DOLO	26	8	3	15	43:74	19
13.	ROVIGO	26	8	2	16	39:64	18
14.	CARPI	26	3	7	16	24:65	13

1931-1932 g.

I Divisione-Girone A

Borba je preseljena u niži rang. Pad na dolje je krenuo, ali ni klubovi iz regije ne stoje bolje.

1.	SPAL	24	16	3	5	63:23	35
2.	GRION POLA	24	14	4	6	50:35	32
3.	MANTOVA	24	15	1	8	50:38	31
4.	FIUMANA	24	12	5	7	39:25	29
5.	PONZIANA	24	11	6	7	44:32	28
6.	TREVISO	24	12	3	9	35:36	27
7.	VICENZA	24	10	5	9	43:29	25
7.	ROVIGO	24	9	7	8	36:33	25
9.	PRO GORIZIA	24	8	5	11	33:38	21
10.	, MESTRINA	24	8	4	12	31:53	20
11.	THIENE	24	9	1	14	36:47	19
12.	SCHIO	24	5	3	16	19:51	13
13.	MIRANDOLESE	24	2	3	19	21:62	7

1932-1933 g.

I Divisione – Girone C

Uz sve napore, nikako da se osvoji prvo mjesto i napredovanje.

1.	VICENZA	24	17	4	3	64:25	38
2.	TREVISO	24	14	5	5	48:24	33
3.	PRO GORIZIA	24	14	4	6	38:30	32
4.	FIUMANA	24	12	4	8	47:28	28
5.	ROVIGO	24	10	7	7	44:32	27
5.	UDINESE	24	10	7	7	41:33	27

7.	TRIESTINA B	24	11	4	9	39:25	26
8.	PADOVA B	24	9	3	12	54:54	21
9.	TRENTO	24	7	6	11	33:57	20
10.	PONZIANA	24	7	5	12	41:46	18
11.	THIENE	24	7	2	14	33:53	16
12.	SCHIO	24	5	4	14	30:61	14
13.	PORDENONE	24	5	1	18	28:69	11

1933-34 g.

I Divisione – Girone A

Još jedna loša sezona.

1.	AC UDINESE	28	17	7	4	58:29	41
1.	AS PRO GORIZIA	28	17	7	4	54:26	41
3.	FBC TREVISO	28	14	9	5	52:31	37
4.	US FIUMANA	28	14	8	6	53:34	36
5.	GS ROVIGO	28	13	7	8	31:25	33
5.	US TRIESTINA B	28	14	5	9	53:41	33
7.	CRDA MONFALCONE	28	14	4	10	53:33	32
8.	AS PONZIANA	28	10	8	10	46:54	28
9.	AS TRENTO	28	9	9	10	43:41	27
10.	AC PADOVA B	28	9	6	13	56:53	24
11.	AC LANEROSSE SCHIO	28	7	9	12	46:48	23
12.	DOR PORDENONE	28	7	6	15	41:67	20
13.	AC BOLZANO	28	6	6	16	23:51	18
14.	AS BASSANO	28	6	3	19	29:62	14
15.	AC THIENE	28	3	6	19	21:63	12

1934-1935 g.

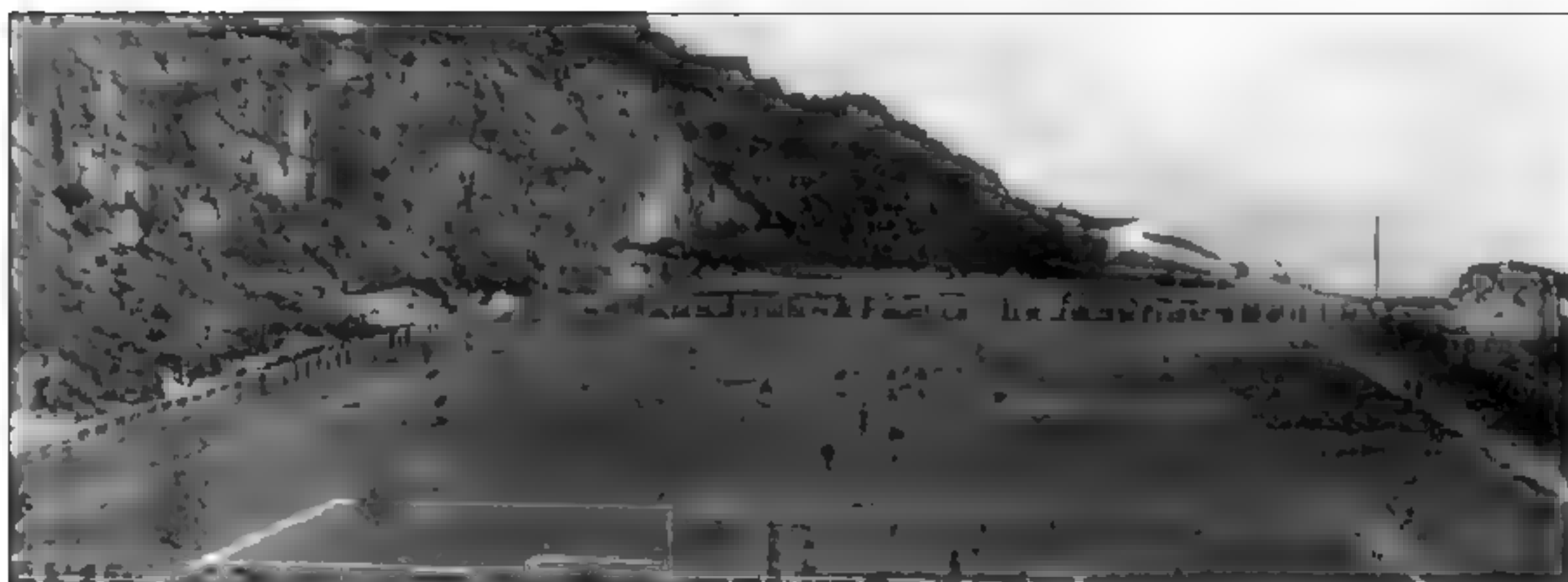
I Divisione – Girone A

Opet loša sezona. Zanimljivost je bio incident u Puli s Pistoieseom 27.1.1935.

Nakon utakmice s Pistoieseom 27.1.1935. koja je završila upadom navijača na teren i silnim uvredama, Grion se povlači iz Serie B i telegrafski obavještava Fiumanu. Predsjedništvo kluba s Kvarnera odgovara simpatičnim dopisom. „Vašim telegramom 1.2. obavještavate nas o povlačenju iz prvenstva Serie B što kod nas izaziva osjećaj boli i tuge. Vašom odlukom Venezia-Giulia gubi tim koji je pridonosio ime-nu naše regije, proizvodio velike igrače i znao vrednovati uspjehe, a sport je i edu-kator masa. Vaša povijest, sportska i patriotska budi nadu da će se vaši nogometaši vratiti na teren i postizati nove pobjede sportskim duhom koji je prerogativ našeg kraja. Ove želje koje prenosimo vašem društvu (timu) dijelimo sa svim sportašima Rijeke.”

Bila su to vremena retorike, ali ipak u tom trenutku to je zapamćeno ne kao puka formalnost nego izraz divljenja i prijateljstva. Od tada se pripremaju novi sudari dvaju timova. U zanosu svega što se događa svoj doprinos daju radio reporter Nicolo Carioso i novinarka Grazia Deledda.

1.	AC UDINESE	25	16	7	2	61:18	39
2.	US FIUMANA	25	16	3	6	40:20	35
3.	AS TRENTO	25	14	4	7	43:32	32
4.	FBCTREVISO	25	12	6	7	44:33	30
5.	GS ROVIGO	25	13	3	9	45:27	29
5.	AS PRO GORIZIA	25	11	7	7	41:28	29
7.	DA MARZOTTO VALDAGNO	25	11	4	10	49:37	26
7.	AC BOLZANO	25	11	4	10	34:33	26
9.	DOP. PORDENONE	25	9	6	10	44:37	24
10.	SS PONZIANA TRIESTE	25	9	5	11	30:40	23
11.	DOP. PALMANOVA	25	4	5	16	20:49	12
11.	AS BASSANO	25	4	5	16	22:62	12
13.	AC LANEROSSE SCHIO	25	3	5	17	17:60	10
14.	DA CRDA MONFALCONE	25	3	2	8	14:28	8

Stadion Kantrida – Borgomarina

1935-1936 g.

Serie C – Girone A

6.10.1935. igrali su pulski Grion i Fiumana. Utakmica koja je završila rezultatom 1:0 (gol Polonio 45. min). Igrali su: Raicovich, Maras, Bernardis, Teddy, Pescia, Cocchi, Tirolt, Froglija, Volk, Serdoz i Pagnoni. Vremešni Volk igra protiv i sa svojim mlađim kolegama. Ipak igra ponajbolje. Svi su ga se bojali osim „starog” Tomicha (generacija 1902). Jednom je rekao: „Uvijek sam cijenio i respektirao Volka kao čovjeka i igrača koji se ničeg i nikoga nije bojao osim mene.”

1.	VENEZIA	30	19	4	7	66:27	42
2.	VICENZA	30	17	6	7	82:44	40
3.	UDINESE	30	14	11	5	58:29	39
4.	PADOVA	30	15	8	7	58:48	38
5.	TREVISO	30	13	8	8	44:38	34
6.	ANCONITANA	30	13	7	10	54:35	33
7.	ROVIGO	30	13	6	11	41:35	32
7.	MANTOVA	30	11	10	9	45:42	32
9.	JESINA	30	12	7	11	38:33	31
10.	FIUMANA	30	12	6	12	59:47	30
10.	PRO GORIZIA	30	12	6	12	51:50	30
12.	ALMA J. FANO	30	12	3	15	55:59	27

13.	GRION POLA	30	10	5	15	31:54	25
14.	LIBERTAS RIMINI	30	6	7	17	31:54	19
15.	FORLIMPOPOLI	30	5	5	20	32:82	15
16.	TRENTO	30	3	6	22	28:85	11

Kup Italije:

Fiumana - Forlimpopoli 3:2

Venezia - Fiumana 2:0

1936-1937 g.

Serie C – Girone A

1.	AC PADOVA	26	18	4	4	55:24	40
2.	ACTREVISIO	26	13	7	6	37:29	33
3.	SPAL FERRARA	26	13	6	7	50:25	32
4.	GS ROVIGO	26	11	8	7	47:28	30
4.	SSPONZIANA TRIESTE	26	12	6	8	36:27	30
6.	DA MARZOTTO VALDAGNO	26	11	6	9	36:37	28
7.	MANTOVA SPORTIVA	26	10	7	9	32:27	27
7.	US FIUMANA	26	9	9	8	40:37	27
9.	ACVICENZA	26	10	4	12	57:44	24
10.	AC UDINESE	26	9	5	12	39:46	23
10.	GS GRION POLA	26	7	9	10	29:45	23
12.	AC CARPI	26	7	6	13	31:46	20
13.	AS PRO GORIZIA	26	6	5	15	28:54	17
14.	AC FORTITUDO TRIESTE	26	1	8	17	15:63	10

Kup Italije:

Fiumana - Udinese 2:0

Fiumana - Rovigo 3:0

Mantova - Fiumana 0:1

Fiumana - Bari 2:3

1937-1938 g.*Serie C – Girone A*

1.	SPAL	30	20	5	5	57:17	45
2.	VICENZA	30	17	6	7	67:30	40
3.	PONZIANA	30	15	9	6	46:34	39
4.	TREVISO	30	14	10	6	58:28	38
5.	ROVIGO	30	14	7	9	50:39	35
6.	UDINESE	30	13	7	10	45:36	33
6.	GRION POLA	30	14	5	11	45:37	33
8.	PRO GORIZIA	30	11	9	10	41:52	31
8.	FIUMANA	30	11	9	10	34:33	31
10.	MARZOTTO	30	10	8	12	32:37	28
11.	AMPELEA	30	8	11	11	31:27	27
12.	AUDACE S. M.	30	9	8	13	47:59	26
13.	CARPI	30	7	11	12	39:49	25
14.	FORLI	30	8	7	15	33:57	23
15.	MANTOVA	30	5	5	20	28:67	15
16.	CARATESE	30	3	5	22	19:64	11

Kup Italije:

Fiumana - Grion Pula 3:0

Fiumana - Ampelea 2:3

1938-1939 g.*Serie C- Girone A*

1.	UDINESE	26	18	5	3	55:24	41
2.	TREVISO	26	15	7	4	47:30	37
3.	VICENZA	26	14	6	6	51:22	34
4.	FIUMANA	26	12	7	7	47:30	31
4.	MARZOTTO	26	12	7	7	35:19	31
6.	GRION POLA	26	9	6	11	33:38	24
7.	ROVIGO	26	8	7	11	38:43	23
7.	ARSA	26	8	7	11	30:36	23
7.	MESTRINA	26	9	5	12	34:45	23
10.	PONZIANA	26	8	6	12	31:35	22
10.	AUDACES.M.	26	9	4	13	33:41	22
12.	PRO GORIZIA	26	5	8	13	26:48	18
12.	AMPELEA	26	5	8	13	16:39	18
14.	MONFALCONE	26	6	5	15	35:61	17

Kup Italije:

Treviso – Fiumana 3:1

1939-1940 g.*Serie C-Girone A*

1.	VICENZA	26	21	3	2	71:16	45
2.	MESTRINA	26	18	1	7	44:32	37
3.	MARZOTTO	26	13	5	8	55:27	31
4.	PONZIANA	26	12	7	7	36:30	31
5.	MONFALCONE	26	13	4	9	45:33	30
6.	FIUMANA	26	13	2	11	46:33	28

7.	ROVIGO	26	12	4	10	46:39	28
8.	GRION POLA	26	11	4	11	34:33	26
9.	SAN DONA	26	11	4	11	27:30	26
10.	TREVISO	26	7	7	12	25:43	21
11.	AMPELEA	26	6	8	12	29:42	20
12.	SCHIO	26	5	7	14	28:53	17
13.	PRO GORIZIA	26	7	2	17	32:57	16
14.	PORDENONE	26	1	6	19	20:70	8

Kup Italije:

Fiumana - Ampelea 6:0

Fiumana - Ponziana 4:0

Fiumana - San Dona 4:0

Fiumana - Verona 1:0

Liguria - Fiumana 4:2

Početkom 1940-ih osniva se klub *Magazzini Generali* (današnji Lučki radnik).

1940-1941 g.

Serie C - Girone A

Ratno prvenstvo - lijepo i nesretno

Šesti put u Serie C (1940-41) pobjeđuje Fiumana s trenerom Angelom Piccalugom koji je prije vodio Grion. Angelo Piccaluga u sjeni fame i, kako su ga u Modeni zvali, „il RE del gross tagglado”, dva puta reprezentativac, ima pun pogodak s Fiumanom. U samo jednoj sezoni dovodi je u Serie B. Od cijelog tima koji zaslužuje pohvale ipak su se isticali Dapretto, golman kojeg je Fiumana uzela iz Pule u sezoni 1937/38, vezni igrač Sepich (student na sveučilištu), „stari” Kregar kojeg ne treba posebno predstavljati, Faini i Lipizer, dva brza i odlučna špic igrača. Ervina Loic- ha se svi sjećaju kao veznog igrača koji unosi sigurnost u igru uz bekove Marasa i Tibliasa.

U.S. Fiumana: predsjednik dott.Carlo Descovich; trener Angelo Piccaluga

Stadion: Borgomarina-Candrida.

Golmani: Dapretto, Kanz

Bekovi: Maras, Tiblias

Vezni: Paulinich, Loich I, BertokFameo, Milloch

Napadači: Kregar, Faini, Oliviera, Caverlizza, Biagi II, Lipizer, Poggi

1.	FIUMANA	27	12	12	3	42:19	36
2.	LANEROSSE SCHIO	27	16	2	9	50:26	34
2.	PONZIANA TRIESTE	27	13	8	6	4X:33	34
4.	TREVISO	27	13	7	7	44:30	33
5.	FERRARA	27	12	6	9	36:27	30
6.	MARZOTTO VALDAGNO	27	10	9	8	43:36	29
7.	CRDA MONFALCONE	27	12	4	11	48:43	28
8.	MESTRINA	27	12	3	12	48:50	27
9.	GRION POLA	27	8	10	9	28:28	26
10.	ROVIGO	27	8	9	10	36:34	25
11.	PIERIS	27	8	6	13	34:49	22
11.	AMPELEA	27	8	6	13	34:52	22
13.	PRO GORIZIA	27	6	5	16	30:55	17
14.	BELLUNO	27	6	4	17	27:55	16

U kvalifikacijama za drugu ligu Fiumana pobjeđuje Pescaru, Ternanu i Audace San Michele i ulazi u drugu ligu.

Kup Italije:

Ponziana - Fiumana 1:2

Grion Pula - Fiumana 0:1

Fiumana - Monfalcone 4:0

Fiumana - Pirelli 3:1

Fiumana - Genova 1893 2:1

Fiumana - Spezia 0:1 (osmina finala)

1941-1942 g.

Serie B

Serie B. Solidna igra, ali ipak odlazak u serie C.

Tim: Dapretto, Rubinato, Maras, Paulinich, Loich I, Bertoch, Poggi, Toffoli, Zidarich, Zambelli, Lipizer.

1.	BARI	34	19	11	4	47:26	49
2.	VICENZA	34	17	13	4	58:18	47
3.	PESCARA	34	20	6	8	48:24	46
4.	PADOVA	34	19	7	8	61:26	45
5.	BRESCIA	34	16	7	11	57:37	39
6.	SPEZIA	34	16	6	12	66:40	38
6.	PISA	34	16	6	12	53:52	38
8.	NOVARA	34	14	8	12	47:36	36
8.	UDINESE	34	15	6	13	43:42	36
10.	ALESSANDRIA	34	14	6	14	38:47	34
11.	PRO PATRIA	34	12	8	14	49:41	32
12.	FANFULLA	34	12	6	16	41:45	30
13.	SIENA	34	11	7	16	34:46	29
14.	SAVONA	34	11	6	17	43:47	28
15.	FIUMANA	34	10	6	18	55:58	26
16.	REGGIANA	34	7	11	16	25:59	25
17.	PRATO	34	7	9	18	30:71	23
18.	LUCCHESE	34	4	3	27	24:104	11

Kup Italije:

Spezia - Fiumana 4:0 (šesnaestina finala)

1942-1943 g.

Serie C - Girone A

Posljednje prvenstvo u Italiji.

Prvenstvo Serie C 1942/43. bilo je i posljednje u tijeku rata. Pro Gorizia koja je propustila promociju godinu dana ranije bila je i dalje najbolja. Fiumana je u tom prvenstvu bila treća. Bio je to dobar tim, možda ne kao prijašnji, ali i dalje jak tim. Igrali su: Loich, Paulinich, Zidarich, Kossovel, De Giovanni, Spadavecchia, Barbin (Trieste), Belletti (Fermo), Belli, Bernardis, Bertok, Borgi, Costantini (Venezia), Dapretto (Piran), Maras, Marincich (Dubrovnik), Poggi (Bolonja), Tibilias (Blažiči), Toffoli (Kopar), Zambelli.

To je također bilo i posljednje prvenstvo u kojem su igrali zajedno Fiumana, Grion, Ampelea d'Isola i Magazzini Generali (Rijeka).

Magazzini Generali (Rijeka) - današnji Lučki Radnik

Predsjednik:	Carlo Stupar
Podpredsjednik:	Delfino Costanzo i Moroni Descovich Carlo
Blagajnik:	Zorzenon Francesco
Ekonom:	Tartaro Nereo
Liječnik:	Lauro Pillepich
Trener:	Maligoj Felice

Igrači:

Abrami (Gorizia), Andrighetto, Blasih I, Blasich II, Bradaschia (Udine), Brazzoduro (Sušak), Dekleva, Deluca (Pula), Devescovi, Donatini (Faenza), Fabbri, Fosser (Sušak), Fosser II (Sušak), Gardassanich (Sušak), Gugić, Lenzi (Bolonja), Ljubačev (Crikvenica), Maligoj, Mrzljak (Sušak), Polich, Rastavac (Sušak), Scalamera, Smojver (Sušak), Tomasini (Sušak), Vicich, Vakanjac, Zamparo (Palmanova).

1.	PRO GORIZIA	22	16	3	3	48:13	35
2.	TREVISO	22	16	2	4	64:24	34
3.	FIUMANA	22	13	4	5	47:28	30
3.	94° REPARTO TRIESTE	22	13	4	5	45:23	30
5.	GRION POLA	22	12	4	6	40:24	28
6.	PONZIANA TRIESTE	22	10	3	9	47:30	23
7.	CRDAMONFALCONE	22	9	2	11	29:33	20
7.	VITTORIOVENETO	22	8	4	10	27:32	20
9.	AMPELEA	22	8	3	11	43:47	19
10.	MAGAZZINI GENERALI	22	4	5	13	26:38	13
11.	PIERIS	22	2	4	16	17:68	8
12.	MOGLIANOVENETO	22	1	2	19	17:90	4

I Divisione

Rezultati:

Finale

Fiurnana B – Cantieri Navali 3:0

Cantieri navali: Tominich, Romanini, Sabotha, Fabietti, Sonosich, Haicich, Gallini, Pozzo, Zicovich, Ende, Colapietro.

1943...

Ipak su se odigrale utakmice 21.3.1943:

Littoria – G. IL. Aviano 5:2

Kup Rijeke

Genio - Cantieri 6:0

1944-1945 g.

Posljednja utakmica između nekada ljutih rivala Olympije i Glorije, u kojoj su igrali i nekadašnji poznati igrači tih dvaju momčadi, odigrana je 15.6.1944. Za vrijeme utakmice iz neposredne okolice Rijeke čulo se savezničko bombardiranje.

Posljednja utakmica Olympije i Glorije kad je već počelo bombardiranje Rijeke

Igraju se turniri i prijateljske utakmice. Neki klubovi koje nismo spomenuli: Velox, Tod, Elettra, Cantieri Navali, Polizei, Silurificio, Centro Citta.

3. srpnja 1945.	Reprezentacija Rijeke - Dinamo Zagreb	4:2
2. rujna 1945.	Reprezentacija Rijeke - Akademikar Zagreb	7:2
7. listopada 1945.	Reprezentacija Rijeke - Metalac Beograd	2:0

Reprezentacija Rijeke 1945.g

1945-1946 g.

Prvenstvo Rijeke, kup "Giovanni Maras" (18.11.1945. - 4.4.1946.)

1/10 kolo (18.11/20.1.)

Aspm - Cantieri	3:7 / 1:6
Lignum - Romsa	5:3 / 2:0
Metallurgica - Torpedo	0:6 / 0:4
Magazzini Gen - Portuale	1:0 / 3:0
Slobodan Dinamo	

2/11 kolo (25.11./27.1.)

Metallurgica - Magazzini Gen.	0:12 / 1:7
Lignum - Aspm	5: 1 / 4:4
Cantieri - Romsa	4: 3 / 8:0
Torpedo - Dinamo	8:0 / 8:2
Slobodan Portuale	

3/12 kolo (2.12./3.2.)

Portuale - Torpedo	0:6 / 1:0
Romsa - Aspm	5:1 / 1:5
Dinamo - Metallurgica	2:5 / 0:5
Cantieri - Lignum	1:2 / 1:1
Slobodan Magazzini Generali	

4/13 kolo (9.12./10.2.)

Lignum - Dinamo	6:0 / 1:0
Romsa - Portuale	4:0 / 2:1
Aspm - Metallurgica	2:3 / 1:2
Magazzini Gen. - Cantieri	5:4 / 0:0
Slobodan Torpedo	

5/14 kolo (16.12.)

Lignum - Portuale	6:1 / 3:9 (24.2.)
Romsa - Magazzini Gen.	1:2 / 4:0 (17.2.)
Naknadno 26.12.	
Cantieri - Dinamo	10: 0 / 6:1 (24.2.)
Torapedo - Aspm	3:1 / 2:2 (17.2.)
Slobodan Metallurgica.	

6/15 kolo (23.12./17.3.)

Dinamo - Magazzini Gen.	1:11 / 2:6
Metallurgica - Lignum	4:8 / 0:5
Aspm - Portuale	2:2 / 2:0
Torpedo - Cantieri	4:1 / 0:2
Slobodan Romsa.	

7/16 kolo (30.12./24.3.)

Portuale - Cantieri	1:4 / 0:0
Magazzini Gen. - Torpedo	2:1 / 0:0
Romsa - Metallurgica	3:3 / 4:2
Dinamo - Aspm	3:2 / 2:8
Slobodan Lignum.	

8/17 kolo (6.1./31.3.)

Romsa - Dinamo	11:1 / 3:1
Metallurgica - Portuale	3:6 / 1:3
Aspm - Magazzini Gen.	2:4 / 0:2**
Lignum - Torpedo	1:3 / 2:0
Slobodan Cantieri.	

9/18 kolo (13.1./04.4.)

Cantieri - Metallurgica	7:2 / 5:0
Portuale - Dinamo	5:0 / 1:2
Torpedo - Romsa	2:2* / 1:2
Magazzini Gen. - Lignum	2:2 / 2:1
Slobodan Aspm.	

Napomene:

- * Prva utakmica igrana 13.1. organizatori nisu registrirali. U ponovljenoj utakmici igranoj 24.2. Torpedo – Romsa 2:2
- ** Prekinuta pri rezultatu 3:1 za Magazzini Gen. U 83.min. igre radi napuštanja terena igrača ASPM-a. Naknadno registrirana rezultatom 2:0 za Magazzini Generali.

1.	MAGAZ. GENERALI	16	12	3	1	59:19	27
2.	LIGNUM	16	11	3	2	60:23	25
3.	CANTIERI NAVALI	16	10	3	3	66:24	23
4.	TORPEDO	16	8	3	5	42:17	19
5.	ROMSA	16	8	2	6	48:38	18
6.	PORTUALE	16	4	2	10	21:39	10
7.	ASPM	16	3	3	10	36:50	9
8.	METALLURGICA	16	4	1	11	18:44	9
9.	DINAMO	16	2	0	14	19:99	4

1946-47 g.

Prva jugoslavenska liga

Fiumana mijenja ime i osniva se *Kvarner* koji igra u Prvoj jugoslavenskoj ligi. *Kvarner* je osnovan 29.7.1946. godine.

1.	PARTIZAN BEOGRAD	26	23	1	2	77:17	47
2.	DINAMO ZAGREB	26	19	4	3	81:26	42
3.	CRVENA ZVEZDA BEOGRAD	26	18	3	5	66:23	39
4.	HAJDUK SPLIT	26	16	4	6	57:21	36
5.	METALAC BEOGRAD	26	13	3	10	40:35	29
6.	SPARTAK SUBOTICA	26	11	6	9	39:34	28
7.	LOKOMOTIVA ZAGREB	26	10	4	12	34:43	24
8.	POBEDA SKOPLJE	26	8	6	12	41:49	22
9.	KVARNER	26	7	7	12	27:42	21
10.	BUDUĆNOST TITOGRAD	26	7	6	13	44:54	20
11.	PONZIANA TRIESTE	26	9	2	15	36:50	20
12.	ŽELJEZNIČAR SARAJEVO	26	7	4	15	31:54	18
13.	14. OKTOBAR NIŠ	26	4	5	17	26:76	13
14.	NAFTA DONJA LENDAVA	26	3	0	23	13:88	6

Kvarner:

Predsjednik: dr. Luigi Sošić

Podpredsjednici: Giovanni Cucera i Edoardo Radetti

Tajnici: Egidio Barbieri i Vladimir Kocijan

Teh. komisija: Ettore Mazzieri, Marijan Rena, Livio Sabrić, Renato Tich, Franjo Urbas

Trener: Stjepan Bloch, a od kolovoza 1947. Jozo Matošić

Tim: Belcastro, Bertok, Blasich, Burattini, Cergnar, Chinchella, Deluca (Pula), Flabiani, Gardassanich (Sušak), Laurencich, Legan, Ljubačev (Crikvenica), Lucchesi, Macorin, Marčetić, Matošić, Mazzoli, Nardi, Nori, Pavanello, Petronio, Privrat, Rahunich (Muggia), Starcich, Stefanović, Tiblias (Blažići), Vratan, Zupancich.

Na osnivačkoj skuštini (srpanj 1946.) žučno se raspravljalo o imenu kluba jer Fiumana nije dolazila u obzir. Pobijedilo je ime Kvarner-Quarnaro na inzistiranje Ettorea Mazzieria, Renata Ticha, Borisa Kramarsicha, Egidia Barbieria i Radettija. Klub je formiran s 12 sportskih sekcija. To je bilo u Ulici Rade Končara (današnja Trpimirova 4). Od sekcija, najjače su bile boksačka i košarkaška kao i mačevalačka. Jake su bile teniska koja je dala jednog od najboljih igrača svijeta tog vremena Sirolu (igrao u Davisovu kupu za repr. Italije nakon što je odselio iz Rijeke). 19.8.1948. prestaje biti sportsko društvo te ostaje samo nogometni klub.

Grb N.K. Kvarner

Kvarner u kvalifikacijama ispada u drugu ligu.

Paralelno se igra i *prvenstvo Julijske Krajine*.

1.	RUDAR ARSIA	31	22	4	5	88:40	48
2.	GASLINI TRIESTE	31	22	4	5	69:31	48
3.	SERVOLANA TRIESTE	31	19	9	3	68:23	47
4.	ISOLA D'ISTRIA	31	12	10	9	40:31	34
5.	TORPEDO FIUME	31	14	5	10	55:46	33
5.	KOPAR CN ISTRIA	31	13	7	11	44:48	33
7.	MONTEBELLO TRIESTE	31	12	8	11	42:45	32
8.	FABBRICA MACCHINE TRIESTE	31	11	9	11	48:57	31
9.	GRADISCA D'ISONZO	31	13	4	14	61:60	30
9.	RONCHI	31	9	12	10	56:59	30
11.	GORIZIA	31	11	4	16	40:57	26
11.	MUGGIA	31	12	2	17	41:58	26
13.	APG POLA	31	9	7	15	51:61	25
13.	MONFALCONE	31	11	3	17	41:58	25
15.	CORMONESE	31	10	3	18	52:69	23
16.	PIRANO	31	4	1	26	13:62	9

1947-48 g.

Druga jugoslavenska liga

1.	BUDUĆNOST TITOGRAD	20	13	3	4	46:21	29
2.	SLOGA NOVI SAD	20	13	3	4	39:18	29
3.	NAŠA KRILA ZEMUN	20	13	3	4	54:30	29
4.	METALAC ZAGREB	20	11	2	7	30:24	24
5.	MORNAR SPLIT	20	10	3	7	41:21	23
6.	DINAMO PANČEVO	20	8	4	8	33:29	20
7.	ENOTNOST ODRED LJUBLJANA	20	8	3	9	36:35	19
8.	TEKSTILAC VARAŽDIN	20	7	3	10	31:47	17
9.	ŽELJEZNIČAR SARAJEVO	20	6	4	10	28:34	16
10.	KVARNER	20	4	2	14	27:54	10
11.	RABOTNIČKI SKOPLJE	20	0	4	16	12:64	4

Kvarner ispada u treću ligu.

Kup Maršala Tita:

Kvarner - Jedinstvo Čakovec 4:0

Kvarner - Ponziana Trieste 3:2

Kvarner - Mornar Split 0:4

1947/48. godine igra se i *Prvenstvo Hrvatske* u kojem igraju: Mornar, Proleter, Lokomotiva, Milicioner, Torpedo (svi iz Rijeke).

U Zonskoj ligi Hrvatske igraju: Radnik Rijeka, Rudar, Primorje Sušak, Uso Pula, Rovinj, Crikvenica.

Kvarner 1954. mijenja ime u N.K. Rijeka, a ona počinje igrati u Prvenstvu Jugoslavije.

Posljednja momčad koja nestaje je momčad *Magazzini Generali* kojeg vodi Costanzo Delfino. On je s najmlađim timom svih liga došao u treću ligu i ravnopravno se borio. Nastaje *Lučki Radnik*.

*Prvi grb
N.K. Rijeke*

Osim tri najvažnija kluba bili su prisutni i: Arx, Concordia, Esperia, Edera, Juventus Enea, Libertas, Tarsia, Veloce, Iride, Aurora, Abbazia, Cantrida FC, CS Cantrida, Ricreatorio, Borgomarina, Leonida, Audace, Atlantica, Carnaro, Oratorio Salesiano, Circolo Impiegati, Aziendale, Toretta, Drenova, ASPM, Italia, Enea, Libia, Elettra, Eneo, GUF, Lignum, Dinamo, Romsa, Portuale, Torpedo, Cantieri Navali, Jadran (Kantrida), Metallurgica, KIC, Titania, Sempre Uniti, Edison, Giovine Mlacca, Giovine Fiume, Istranin. Igrajući razne turnire bili su izvor igrača za velike klubove.

NAJZNAČAJNIJE MOMČADI, IGRAČI I PREDSEDNICI KLUBOVA

Esperia: Andreis, Tommasini, Oretti, Segnan, Pizzalungo, Marelli, Sincich, Gondola, Sperber, Greiner, Michelcich, Lippolis, Angiolicchio, Devetach, Reich, Gilardoni, Sambracloo.

Juventus Enea: Parenzan, Gherinich, Pelaschier, Perusich, Musiol, Zeiz, Negrich, Balas, Primosich, Host, Leban

Cantieri Navali: Bencina, Berganaschi, cernar, Flaibani, Hervatin, I, Hervatin II, Lenaz, Lucchesi, Nardi, Ossionak, Otmarich, Pavanello, Penco, Percich, Rasich, Rubinato, Rusich, Starcich, Tominich, Uratoriu, Velcich, Zahei, Zanini

Dinamo: Bartolaccini, Basez, Battaia, Belcastro, Belic, Bertok III, Bianchi, Bruni, Bucich, Calderara, Casanova, D'Amico, Diosy, Dobrovich, Franchi, Ghisdavcich, Ivelli, Lenaz, Pavanello, I, Pavanello II, Petz, Racchetta II, Scrobogna, Segno, Simini, Spadavecchia, Udovicich, Vassilich, Verbanaz, Zatelli

Lignum: Antelli, Barbini, Bellini, Brazzoduro, Brenco, Clemente, Crulcich, Felker, Harapin, Host, Krisman, Marchetich, Nori, Sabotha, Sattalini, Sussani, T'onsi, Traunik, Udovicich, Vacanjac, Viezzi

Metallurgica: Apostoli, Brunetti, Buttolo, Calcich, Celso, Devcich, Dundovich, Gabriusig, Ivancich, Jardas, Laurencich, Malatesta, Roventiti, Rugar, Scordo, Sencich, Serdoz, Stariani, Stetka, Verson, Vittorelli, Vrancich, Zicovich Angelo

Portuale: Antak, Baccarini, Benussi, Benvenuti, Bulgarelli, Dal Barco, Devescovi, Emoroso, Ghesevich, Giacich I, Giacich II, Legan, Maligoj, Mandich, Mersich, Miletich, Morsi, Nori, Plazzotta, Tomasini, Vecchietti, Zilli

Romsa: Bartollacini, Bartolomei, Bressanello, Caruso, Corich, Cosmini, Cuttini, Cvetnich, Franka, Fuciak, Kanz, Kranjaz, Locatelli, Lorenzutti I, Lorenzutti II, Lorenzutti III, Marsanich, Martincich, Mihalich, Mihalich II, Paranuzzi, Sepich, Serdoz, Sergio, Tertan, Tessarolo, Volk, Wiltsch

Torpedo: Bernardis, Blasich, Burattini, Butkovic, Colman, Conti, Dugina, Krisman, Lovrovich, Macorin, Mazzoli, Pauletich, Paulinich, Perger, Petronio, Racchetta, Raunich, Sambraello, Sterpin, Tainer, Tyrolz, Vivant, Zidarich.

Zanimljivost je bilo natjecanje u nabijanju lopte s terena Kantride na cestu. Zamislite to! Jedan je i uspio, bio je to veliki Romeo Milinovich (ime mijenja u Milani).

Igrači koji nisu bili Riječani, a igrali su za Fiumanu: Rubinato, Visintainer (Venezia)-Lavarino, Famea (Venezia), Poggi, Busidoni (Venezia), Biagi (Venezia), Coverlizza (Union Pula), Quaresima (Vicenza), Oliviero (Verona), Marietti (Brač).

Igrači, Riječani koji nisu igrali za Fiumanu, ali su igrali za talijanske klubove: Sattolo (Torino), Alfio Mandich (Cremonese), Oliviero, Belcastro (Pro Patria), Lucchesi (Reggina), Sergio Giacich (Carbosarda), Piccoli (Savona).

Ako bi napravili izbor među članovima i igračima najznačajnijih klubova to bi izgledalo ovako:

Fiumana

Svi predsjednici: Stiglich Giovanni, Antonini Ramiro, Sperber Oscar, Delfino Costanzo, Szemere Alessandro, Zoncada Eugenio, Andreanelli Alessandro, Descovich Carlo, Gastaldi Andrea

Svi treneri: Karoly Ing.Bela, Valle DT Delfino Costanzo, Poszony Imre Emmerich, Ossoinak Luigi, Kregar Andrea, Payer Eugen, Mihalich Marcello, Piccaluga Angelo, Kolisch Arturo

Igrači po broju utakmica: Maras Giovanni 229, Froglija Natale 199, Raicovich S. 196, Milinovich N.191, Volk Rodolfo 171, Loik 156, Serdoz Olindo 138, Kovacich Teodoro 132, itd.

Strijelci: Volk 90, Froglija 73, Zulliani 47, Serdoz 45, Mihalich Marcello 38, Kregar 36, Poggi 28, Quaresima 28, Zidarich 20, Kovacich 18 itd.

Olympia

Igrači po broju utakmica: Pillepich 103, Ossoinak 88, Simcich 83, Kregar I 81, Kusman 72, Paulinich 72, Goacci 57, Tarlao 51, Gherbaz 50

Strijelci: Ossoinak 56, Kregar 34, Tarlao 18, Giacchetti 16, Pillepich 14, Mihalich II 13

Gloria

Igrači po broju utakmica: Spadavecchia 65, Milinovich I 62, Milinovich III 58, Milinovich II 58, Negrich 57, Greiner 59, Milavez 47, Muzul 47, Zenko 39, Host 33

Strijelci: Spadavecchia 28, Host 11, Hervat 11, Dobrievich 11, Volk 10, Serdoz 7, Zenko 5, Negrich 5

CS Fiume

Igrači po broju utakmica: Battaia 91, Colazio 66, Sternissa 66, Rena 59, Surina 55, Blokar 55, Calcich 52, Stiglich 52, Ghisdavcich 46, Gherbaz 45, Dobrievich 38

Strijelci: Sternissa 45, Dobrievich 27, Blokar 21, Burattini 17, Stiglich 9

Rodolfo Volk

U Rijeci, gdje je rođen 14.1.1906. Rodolfo Volk počinje prvo igrati za Juventus Eneau, Savoia (Fiume) i Gloriju, najpoznatiji od tadašnjih klubova koji su postojali u gradu na Kvarneru. Zaslugom svih igrača, a posebno Volka, brzo se prelaze prepreke i ulaze u prvu ligu. Dok je igrao za Gloriju ime Volk ipak nije postalo poznato izvan granice Rijeke.

„Sigghefrido”, kako su ga zvali navijači Rome, nije njegovao besprijekorni stil. Volio je visoku igru te je često bio okrenut leđima golmanu iz koje bi pozicije često napravio okret kako bi pogodio gol. 1929. pozvan je u reprezentaciju Italije na ogled s reprezentacijom Grčke (4:1). Tamo postiže dva gola. U B-representaciji Italije igra protiv Luxemburga, Mađarske B, Bugarske A i Jugoistočne Francuske te Ugarske. Protiv Ugarske je i strijelac. U prvenstvu Roma igra kako igra Volk.

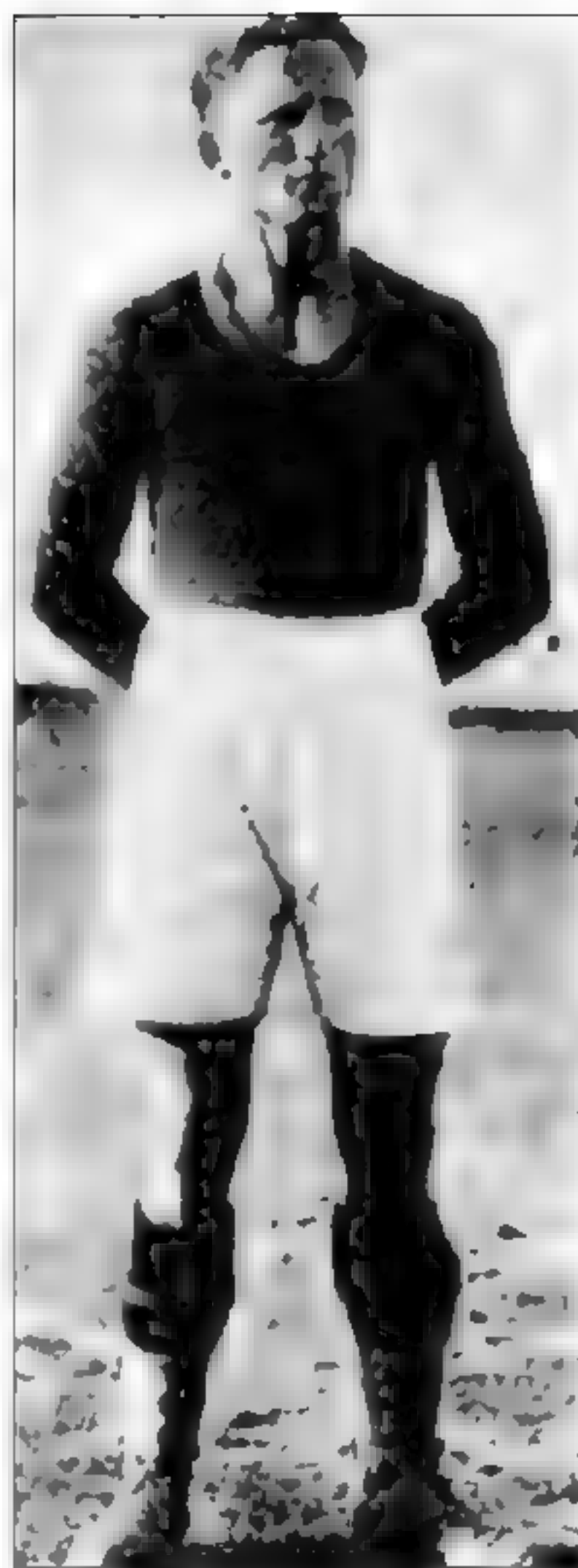
Tijekom karijere mijenja stil igre. Od tipičnog golgetera postaje organizator igre i dodavač, loptu drži manje vremena u nogama. Najveća potvrda dobrih igara dolazi od suparničkih obrambenih igrača koji mu posvećuju najviše pažnje. „Više bih volio igrati protiv Meazze sa svim njegovim vrlinama nego protiv Volka s jednom nogom”, izjavio je poznati bek. Među centarforima Italije Volk ima zapaženo mjesto. Nije stilski dotjeran kao Austrijanac Sindelar, ali je uz bok Talijanu Pioli (široka ramena, „tvrde” noge, preciznost i jačina udarca).

Igrao je za klubove: Juventus Enea 1923/24, Savoia, Fiume, Gloria, Fiorentina, Fiumana, Roma, Triestina, Pisa, Inattivo, Romsa, Proleter-Fiume, Radnik Fiume, Montevarchi.

Trenirao je Orijent, Radnik, Montevarchi i Vastese.

Najbolji strijelac talijanskog prvenstva 1931. s 29 golova.

Dao je 103 gola za *Romu* (u samo pet sezona) i *treći* je na listi svih strijelaca.

Rodolfo Volk je umro 2.10.1983. u Nemiju (Rim).

Rodolfo i njegova epizoda u vojsci (Fiorentini)

Početak prvenstva 1926/27 za ekipu Fiorentina nastupio je do tada nepoznati napadač Bolteni izazvavši iznenađenje i onih najinformiranijih navijača kluba iz Firenze. Ubrzo se otkrila istina. Taj visoki jaki centarfor plave kose došao je iz Rijeke, a u Firenzi je morao služiti vojni rok. Ime Bolteni je izmišljeno, zbog raznih nerazumljivih razloga ili samo da zvuči bolje. Bila je to 1926. godina i sve je bilo moguće. Grof Rodolfo, budući predsjednik bijelo crvenog tima koji je nastao spajanjem poznatih i neprijateljskih CS Firenze i PGF Libertas držao je da je u toj „transakciji” lijek i ključ za vrata koja otvaraju Fiorentina ulazak u prvu ligu.

Kako se moglo pretpostaviti, jedan čovjek nije mogao sve učiniti sam. Dok je Volk bio u momčadi Fiorentina je zbog njegovih golova bila u prednosti pred konkurentima. Kako riječki golgeter zbog vojnih dužnosti i obaveza te neslaganja nije mogao uvijek nastupati, Fiorentina tog vremena nije doživjela veću afirmaciju.

Prvenstvo je završeno kao i vojna služba i Bolteni se vraća u Rijeku. Ime Bolteni nestaje zauvijek, a „rađa” se Volk, centarfor US Fiumane u prvoj ligi. Njegovo ime se u to vrijeme strelovito proširilo nogometnim svijetom.

Rodolfo Volk u Romi

U to vrijeme rađa se Roma koja je nastala spajanjem dva najstarija kluba glavnog grada Italije da bi se mogla suprotstaviti tadašnjim najjačim ekipama. Volk i Mihalich bili su na izlaznim vratima iz Fiumane i ulaznim u Romu. Situacija se zakomplicirala kada je u igru ušao i Napoli koji je odlučno krenuo u borbu za osvajanje pozicija u prvenstvu. I oni žele Volka i Mihalicha. Nastaje rat između dva kluba, a nogometni savez presuđuje solomonskom odlukom - Mihalich u Napoli, Volk u Romu. Volk debitira u žuto-crvenoj majici s D'Acquinom i ostalim zvijezdama sezone 1928/29. upravo kad se u rodni grad vraća Fulvio Bernardini. Volk koristi svoje najjače oružje - jačinu udarca. Većina Rominih golova ima njegov potpis. Na listi strijelaca bori se s Rossetijem i Meazzom. Godine 1930/31. ipak je najbolji strijelac prvenstva s 29 postignutih golova.

Dva velikana

Od brojnih igrača Fiumane koji su krasili njenu igru dvojac *Rodolfo Volk* i *Marcello Mihalich* se ipak isticao svojim igračkim sposobnostima i karakterom.

Igrači iste generacije (Volk 1906. i Mihalich 1907.). Volk je bio centarfor, a Mihalich polušpica, nekad i špica (Napoli 1929/30). Brzo su napustili Fiumanu u zamjenu za glavna nogometana središta. Volk je prvo igrao u Fiorentini, zatim u Romi. U Fiumanu se vratio 1935.

Mihalich ide u Napoli, zatim Ambrosiana-Inter, Juventus (1933/34.) osvajajući s njima naslov prvaka. Nakon Juventusa igra za Pistoiese 1934/35. Ako bi Volka igrački i stasom uspoređivali s Piolom, Mihalicha bi mogli usporediti s Baloncieri-rijem: isti stil, zalaganje, „grintu“, uz istančan instinkt za gol. Volk je bio centarfor kojeg su se bojale sve obrane. Imao je brzinu, snagu udarca i skok igru.

Mihalich ima eleganciju, stil, tehniku i brzinu. 1929/30. u Napoliju igra cijelu sezonu na lijevoj strani kao polušica, jer je na desnoj strani mjesto bilo rezervirano za Puležana Vojaka i Buscaglia koji je bio motor ekipe. Vrlo dobro surađuje u igri s Attilom Sallustrom. Mihalich je imao nešto zajedničko s Volkom - šutljivost. Izvući iz njih nekoliko riječi graničilo je s nemogućim. Za razliku od ostalih „govorili“ su na terenu svojim igrama.

Rodolfo Volk

Marcello Mihalich

Rođen u Rijeci 12.3.1907. (kako je zapisano u starim nogometnim almanasima). Sa 16 godina počinje u Olympiji odakle kreće u svijet.

Brz i jak, ozbiljnog izgleda. Živio je u vremenu razuzdanog fašizma kada se počelo s kupoprodajom igrača. Tražili su se gladijatori. Bio je pravi "playmaker". Igrajući za Ambrosianu Inter 1932/33. s Vianijem i Visentinom postaje zanimljiv i drugim klubovima i tako 1933/34 igra za Juventus.

1934/35. igra u Serie B za Pistoiese, 1935/36. za Cataniu.

Prvo mjesto s Juventusom 1934.

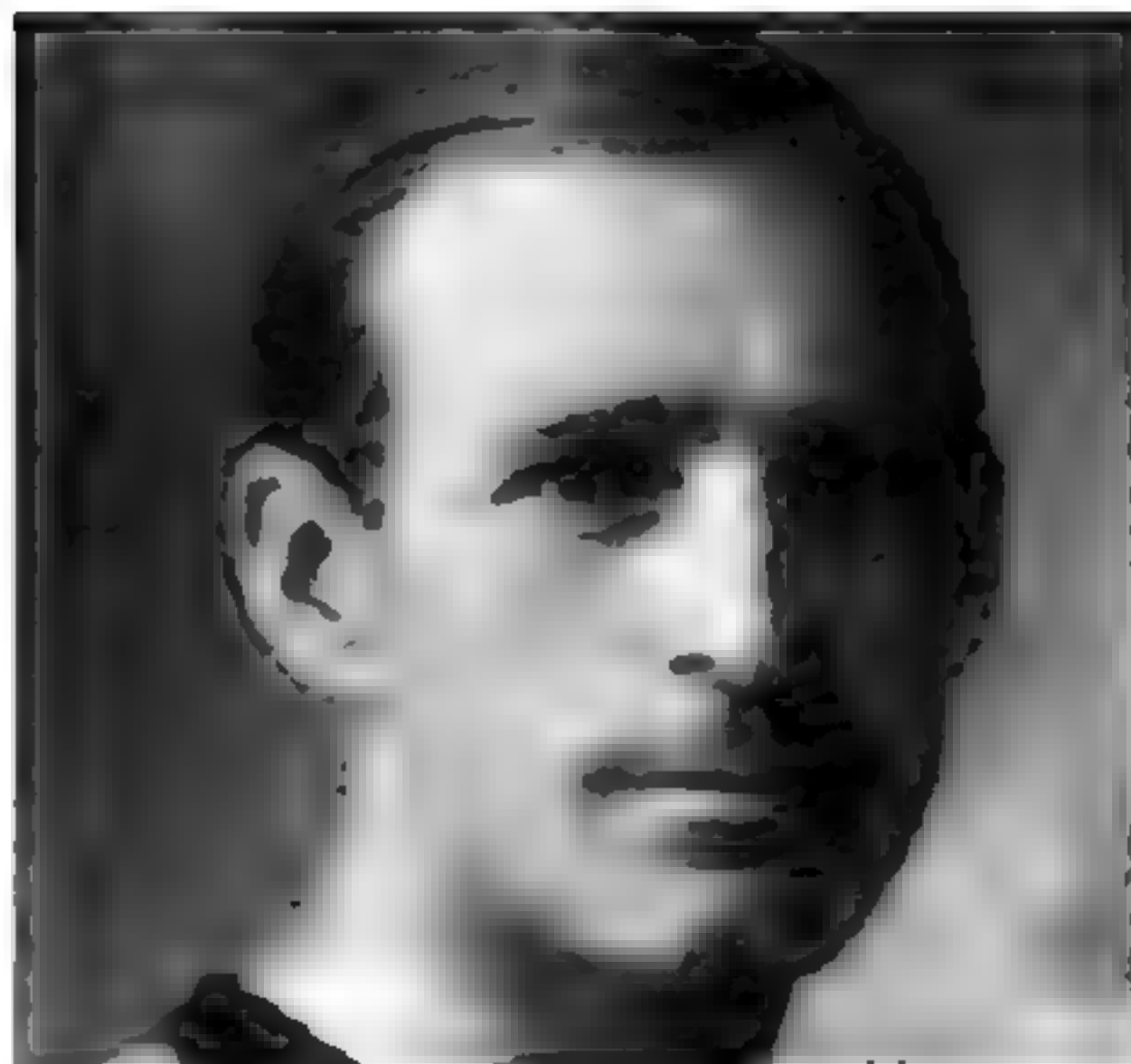
Trener Fiumane 1938-1940.

Reprezentacija Italije 1929. (postigao je dva gola).

Dolazi vrijeme da se skradi i vrati kući u Rijeku.

Nakon rata 1946. seli se u Trst pa Milano i na kraju Torino.

Umro je u Torinu 27.10.1996.

Marcello Mihalich

Braća Varglien

Veliki klubovi su znali gdje tražiti elemente za obogaćivanje kvalitete svojih klubova. Veneto, Friuli-Venezia-Giulia, Rijeka, Pula bili su do tada neistražena područja. Na Kvarneru su se talenti mogli pronaći vrlo lako, posebno u Rijeci.

Mario I (26.12.1905.) i Giovanni II-Nini (16.5.1911.) otkriveni su od tko zna koga i odvedeni u Torino, Juventus.

Više puta reprezentativci A i B selekcija našli su novi dom u Torinu i nisu požalili. Rijeka-Torino-bilo je to tada pravo ostvarenje snova.

Obojica daju svoj obol igri Juventusa u sezonama 1932/33 i 1933/34 iako ni kasnije njihova uloga nije bila bez značaja.

Čvrsto su čuvali status prvotimca Juventusa do kraja 1940. i nisu mislili mijenjati boje.

Početakom 40-ih pojavljuje se u Trstu Mario na lijevoj strani, Nini u polju. To je bio tandem!

Poslije rata Mario, stanovnik Trsta, vodi Triestinu ali bez uspjeha.

1946/47. zajedno s Puležanima Vrbanijem, Milijem i Solazzom ulaze u Prvu ligu.

Pet puta prvak s Juventusom 1931-1935. Prvak svijeta s Italijom 1934.

Trener u Sanremeseu, Inattivu, Triestini, Comu, Propatriji, Romi.

Umro je u Trstu 11.8.1978.

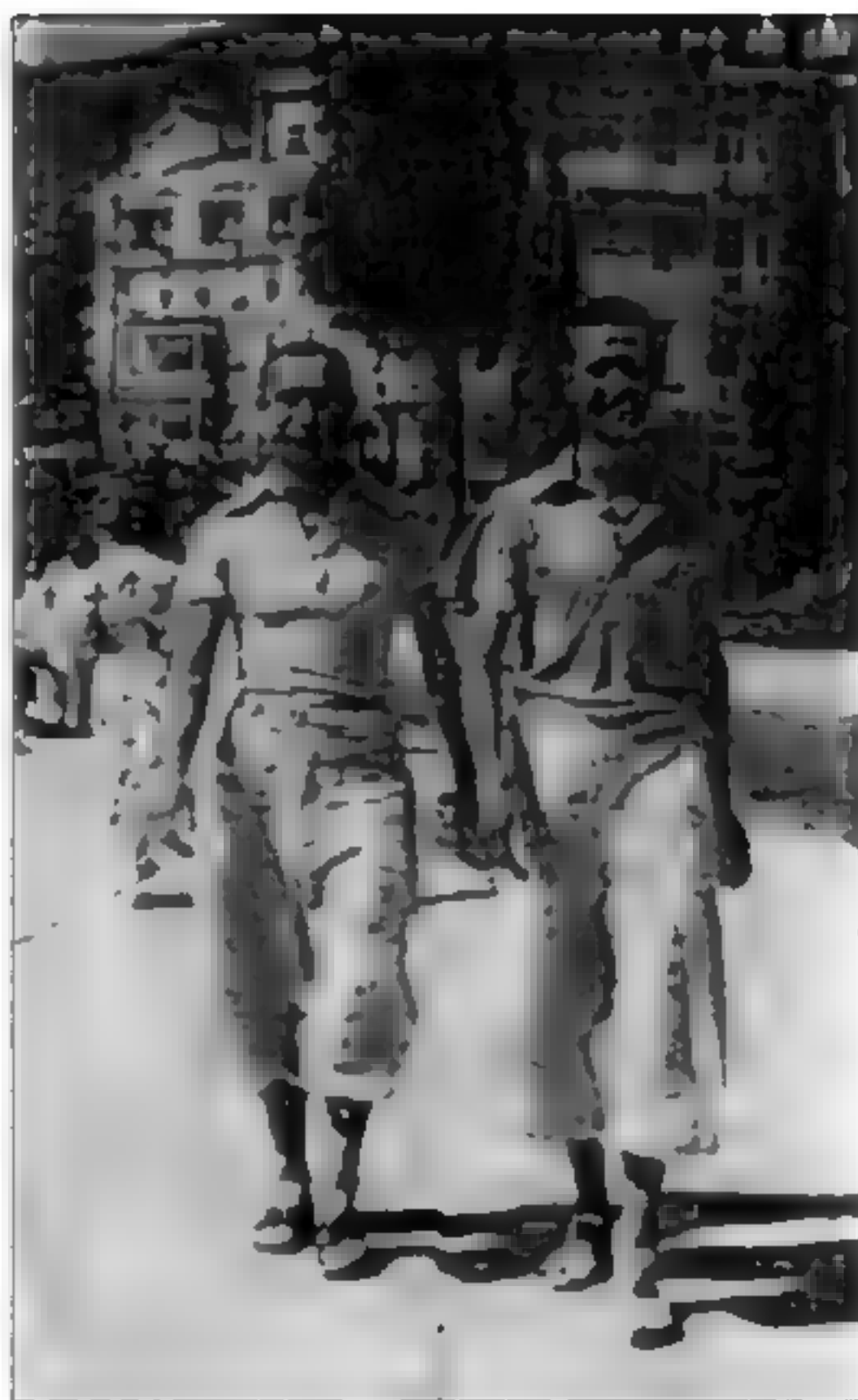
Varglien Giovanni

Rođen u Rijeci 16.5.1911. Umro u Trstu 16.10.1990.

Igrač Fiumane i Juventusa 1929-1947, Palermo 1948.

Četvrti na listi svih vremena po broju utakmica za Juventus (iza Bonipertia, Sciree i Furina). Pet naslova i dva kupa za Juventus.

Tri nastupa za reprezentaciju Italije.

Braća Varglien u Opatiji

Ezio Loik

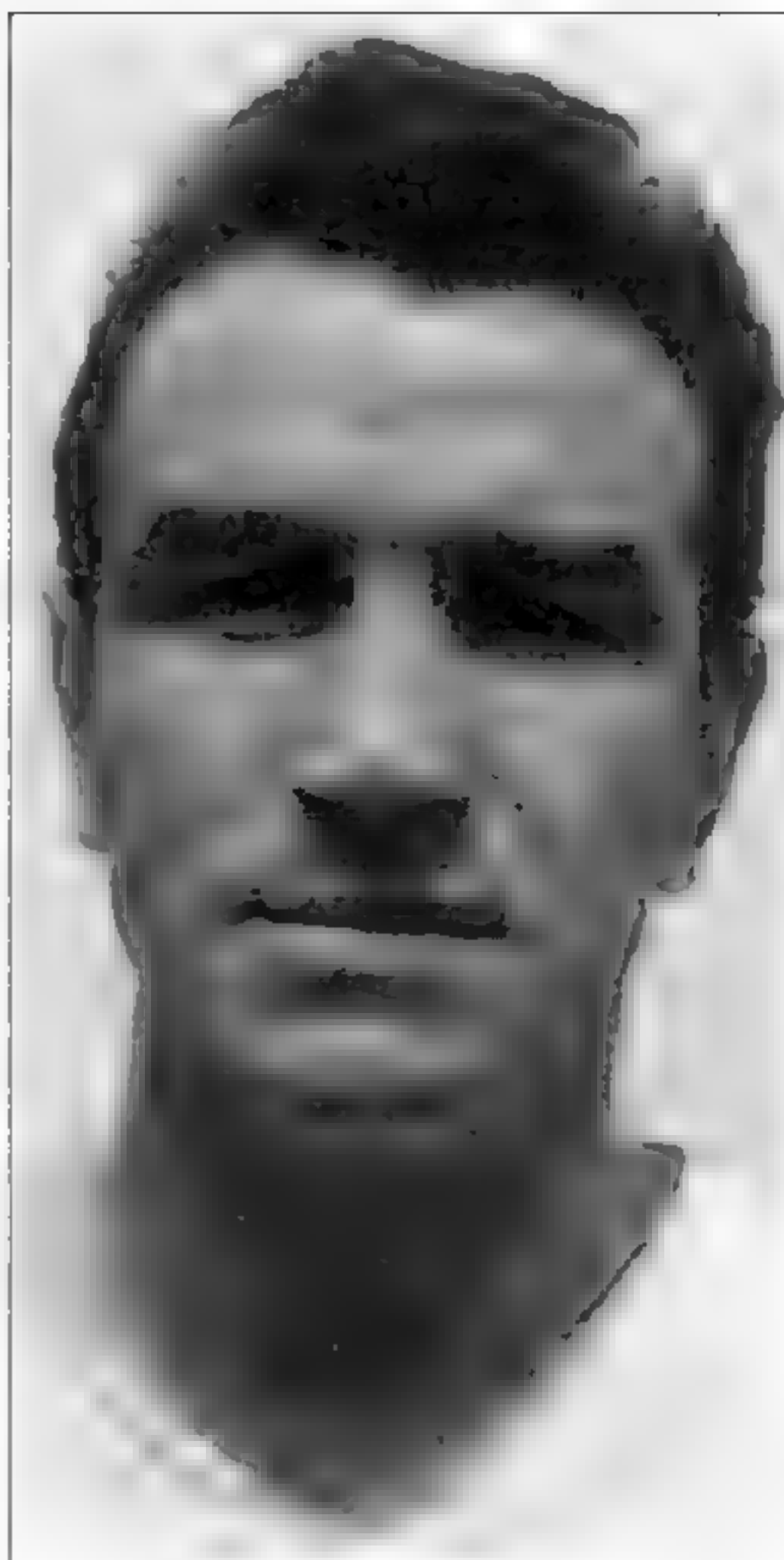
4. svibnja 1949. osamnaest igrača Torina je stradalo u tragičnoj avionskoj nesreći nakon što je njihov avion udario u Savojsku baziliku vraćajući se s prijateljske utakmice s Benficom iz Lisabona. Svijet i Italija izgubili su 18 vrsnih nogometaša. U to vrijeme Torino je imao jednu od najboljih momčadi na svijetu: Mazzola, Bacigalupo, Ballarin, Maroso, Rigamonti, Castigliano, Martelli, Grezar, Menti, Gabetto, Ossola, Bongiorno. Među njima je bio i Riječanin Ezio Loik.

Rođen je u Rijeci 26.1.1919. U prvenstvu 1937/38. iz Fiumane odlazi u Milan odakle ga put u sezoni 1940/41. vodi u Veneciju gdje briljira u tandemu s Valentinom Mazzolom. Obojicu ih nakon izvrsnih igara Juventus želi u svojim redovima. No spreman je platiti samo 800.000 lira za razliku od predsjednika Torina, Ferruccio Nova, koji nudi 1.250.000 lira. Pregovarač je bio Virginio Rosetta, bivši reprezentativac Italije koji uz njih dovodi i Grezara iz Triestine i s njima Torino dobiva najjači mogući trio.

Loik igra izvrsno, a Torino osvaja pet naslova prvaka za redom.

Visok 1,70 cm i težak 74 kg, Ezio Loik više je sličio boksaču nego nogometašu. Nije bio Mazzolina klasa no u tandemu su bili izvrsni. Govorkalo se da međusobno ne razgovaraju, a je li to istina ili ne nije ni bitno jer na terenu su pričali istu priču.

11.5.1947. u reprezentativnoj utakmici protiv Mađarske Loik postiže gol u posljednjem trenutku. U to vrijeme golovi u zadnjim minutama utakmice zvali su se „trenuci Cesarinija“ ali od tada mogli su se zvati i „trenuci Loika“.

Ezio Loik

Momčad Torina koja je nastradala u nesreći

Prvak s Torinom pet puta: 1943, 1946, 1947, 1948 i 1949.

Reprezentativac Italije 9 puta, 4 postignuta gola.

Prestižni talijanski časopis „CALCIO 2000“, u izdanju od 2002. godine, među 150 najboljih nogometaša svih vremena uvrstio je i Ezia Loika. Od ostalih igrača s ovih prostora među tih 150 najboljih uvršten je još samo Vladimir Beara.

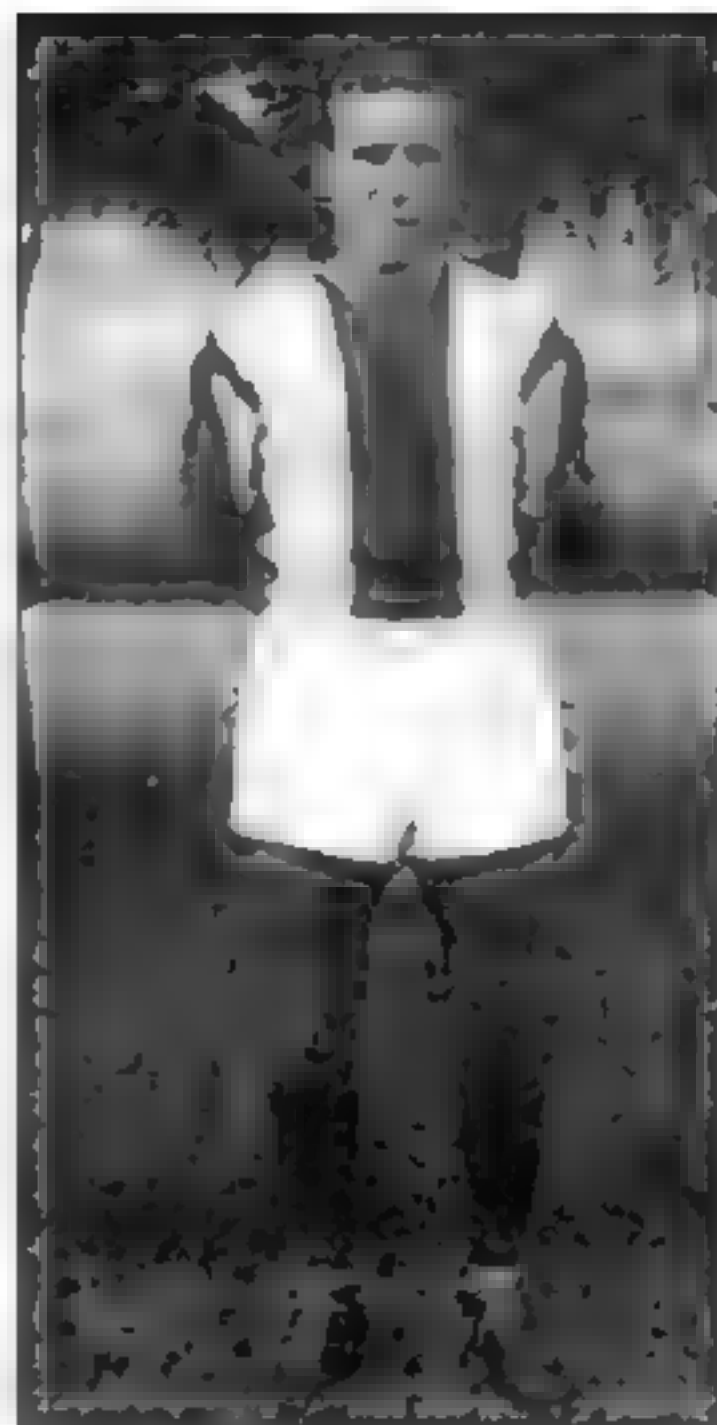
Bruno Quaresima

Rođen 2.7.1920.

Da bi se upotpunila slika Fiumane moramo se sjetiti igrača po imenu Bruno Quaresima. Živio je u Vicenzi, a bio je igrač Fiumane i Intera u najboljim godinama. U Rijeku dolazi kao posudba Fiumani 1939. godine. Igrao je na mjestu centarfora. Vraća se u Vicenzu u Serie B, a kasnije i Serie A (1942-1947), uvijek kao centrafor, brz, preciznog udarca. Igra i s Brunom Zambellijem (Riječanin) u Vicenzi.

193 utakmice u Serie A, 53 postignuta gola.

Umro je 26.8.1999. u Vicenzi.

Erbstein Egri Ernest

Rođen u Nagy Varadu 13.5.1898.

Umro u Torinu 4.5.1949.

U Rijeku dolazi iz BAK Budapesta (1915-1924) i igra za Olympiju 1924/25.

Tri puta prvak s Torinom kojem je bio i trener od 1946-1949.

Lipizer Alceo

Rođen u Rijeci 8.4.1921.

Umro u Carennu 4.9.1990.

Igrao za Fiumanu i Juventus.

Ossoinak Luigi

Rođen u Rijeci 24.2.1899.

Umro u Borghettu 4.5.1990.

Igrao je za Olympiu, Fiumanu, Romu i Cagliari.

Kossovel Ernesto Attila

Rođen u Rijeci 21.4.1909.

Umro u Monzi 5.7.1982.

Osim za Fiumanu igrao je i za Milan.

Gino Gardassanich

Odmah početkom 40-ih, kad se osniva Magazzini Generali, Gino počinje braniti u Serie C.

1947 g. kao „esule” odlazi u Fiorentinu i tamo vrlo dobro brani. Nakon toga odlazi na Siciliju, a 1948. g. odlazi u SAD, u Chicago, gdje počinje braniti za njihov klub. Mijenja prezime u Gard i kao reprezentativni golman SAD-a brani na Svjetskom prvenstvu u Brazilu 1950. godine kao jedini Fiuman i Riječanin na tom prvenstvu i uopće kasnije u budućnosti. Zbog svojih igara primljen je u “Soccer Hall of Fame”.

NOGOMET NA SUŠAKU

Podaci govore da su *Trsaćani* igrali nogomet već 1905. godine. Igralo se na Veloj ravni na Strmici, a nakon rata na Njivine pokraj škole na Trsatu. Talijani su 1920. g. na tom mjestu htjeli izgraditi stadion, ali su Trsaćani to odbili. Da se to dogodilo ne bi bilo igrališta na Krimeji.

Osniva se *HNIŠK Primorac* (Sušak) krajem kolovoza 1906. kao nogometni klub.

Športski klub - *HŠK Šparta* osnovan je, prema pisanju Novog Lista, krajem srpnja 1908.

1908. g. osnovan je klub *HŠK Viktorija*. Viktorija radi prvo kao školski klub, a počinje radom kao udruga građana 1911. godine.

Od tada se igraju prijateljske utakmice.

Prva Župa Zagrebačkog nogometnog podsaveza Sušak osnovana je u travnju 1931.

Na dan osnivanja na Sušaku i Prvoj župi djelovalo je pet klubova: *JŠK Viktorija* Sušak (osnovana 1908.), *RŠK Triglav* Podvežica (osnovan 1929.), *SK Jela* Sušak (klub Tvornice papira osnovan 1929.) i *Orient* Sušak (osnovan 1919. - obnovljen 1931.)

Kako je o cjelokupnom razdoblju vrlo malo podataka u arhivima i u Novom Listu, nadamo se da će ovaj mali prikaz poslužiti kao slika o tadašnjem nogometu. Orijentu se nećemo posebno posvetiti jer kao i Opatija ima svoju monografiju.

1908 g.

13.9.1908.

Sparta – Primorac

Igralo se u Martinšćici. *Prva službena* utakmica na Sušaku. Rezultat je nepoznat iako je utakmica najavljena u novinama.

1909 g.

25.7.1909.

Sparta – Primorac

Opet bez rezultata. Igralo se u Martinšćici. Novine pozivaju gledatelje i pišu da nije daleko te da se može stići omnibusom do Pećina i dalje pješke.

Sparta (nekad se spominje i kao Šparta): Fodl, Veljačić, Superina, Crnčević, Šafar, Jelušić, Milan, Kubka, Accurti, Coury, Drossi.

Primorac: Kobel, Cidri, Penka, Margan, Mitrović, Manojlović, Luka, Jerina, Broznić, Biondić, Brentini.

Ulaznica je bila 40 filira, a vojnici i dječaci plaćali su pola cijene. Dobrovoljni prilozi prihvaćali su se sa zahvalnošću.

1910 g.

Malo utakmica, a i one koje su se odigrale bile su više treninzi.

1911 g.

4.10.1911.

Victoria – Olimpia (Karlovac) 12:0

Ovo je bio prvi meč koji se odigrao po svim pravilima nogometne igre. Puno gledalište i vrlo interesantna igra. Najviše golova postigao je Jurković (4). Utakmica je iziskivala velike troškove pa su i ulaznice bile od 40 filira do 1,5 kruna.

1912 g.

14.7.1912.

Victoria – HAŠK (Zagreb) 3:8 (0:6)

Victoria: Albanese, Haramija, Novaković, Steiner, Jožić, Štambuk, Veljačić, Jurković, Prestini, Kružić, Martinović.

HAŠK: Šuput, Guci, Banfić, Kirin, Mudrica, Gollob, Weintraub, Justin, Štancel, Barry, Božić.

Sudac: Ivica Lipovšćak (Zagreb)

Gledatelji su po povoljnim uvjetima za igru došli vidjeti “veliki” HAŠK te kako će se Victoria nositi s puno boljom momčadi. Najlošiji član Victorije bio je vratar. Sudac je bio vrlo dobar.

21.7.1912.

Iliria – Victoria 1:4 (1:2)

Igralo se u Ljubljani.

Golove za Victoriju dali su Jurković (2), Štrik i Banfić. Sudac korektan, a igra fer. Utakmici su prisustvovali i navijači Victorije. Iliria je bila najbolja momčad Kranjske.

1.9.1912.

Victoria – Iliria 3:0 (2:0)

Za Victoriju je branio Šuput (HAŠK) koji je bio “ferijalni” član Victorije. Iako je bilo vjetrovito, malo gledalaca uživalo je u dobrom nogometu.

13.10.1912.

Victoria – Slavia (Trsat) 12:2

Prva utakmica Slavije protiv tako jakog protivnika.

15.12.1912.

Slavia – Iliria 4:2

1913 g.

9.2.1913.

Slavia – Arx 5:1

Igralo se na Trsatu.

12.5.1913.

Opatija – Slavija

Rezultat nepoznat.

Na duhovski blagdan dne 12. svibnja 1913.
održavat će se zanimiva

NOGOMETNA UTAKMICA

između Nog. odjela „Hrv. Sokola“ Volosko-Opatija i
Hrv. Sportskog kluba „Slavija“ iz Trsata.

Utakmica počinje točno u 4 sata p. p. na novom igralištu
ispod staroga groblja u Opatiji.

— **ULAZNE CIJENE** i sjedala 1 h. starije 60 H., djaci i djece 30 H. —

I slučaju nepovoljnog vremena utakmica će odgoditi na sljedeću nedelju.

*Plakat kojim
se poziva na
utakmicu*

25.5.1913.

Victoria – Slavia 1:1 (1:1)

Slavia je bila sve jača pa je i Victoria izašla u najboljem sastavu.

Igralište na Gimnazijskom trgu

8.6.1913.

Hrvatski sokol (Volosko-Opatija) – Slavia (Trsat) 1:6

Igralo se na terenu ispod starog groblja. Cijena ulaznica za stajanje 60 filira, a sjede-
nje 1 kruna.

6.7.1913.

HAŠK – Victoria 6:0

Victoria je igrala s drugom ekipom jer su glavni igrači otišli na godišnji odmor.

19.7.1913.

Hajduk – Victoria 6:0 (4:0)

20.7.1913.

Hajduk – Victoria 4:2 (4:1)

Victorijini igrači su dočekani na neobičan način. Naime, svo „općinstvo“ bilo je na rivi i pljeskom dočekalo igrače Victorije koje su zatim proveli po gradu i pokazali im znamenitosti. Na utakmicama je prisustvovalo par tisuća ljudi koji su dopratili igrače Victorije iz hotela do stadiona. „Općinstvo“ je pozdravljalo igrače Victorije: „Živio, živjeli Sušačani!“

12.10.1913.

Victoria – FC Saxonia 9:0

Na Kantridi.

26.10.1913.

Victoria – Abbazianer Fussball Klub (Opatija) 3:2

Za Opatijce je igrao jedan mađarski igrač koji je sudjelovao na Olimpijadi u Stockholmu godinu dana prije.

1914 g.

25.2.1914.

Frankopan – S.K.K.(Sušak) 6:1 (5:0)

Kraj trsatskog groblja.

22.3.1914.

Opatija – Frankopan 4:1

U Opatiji.

29.3.1914.

Victoria – Slavia 5:3

Na Kantridi.

26.4.1914.

Victoria – Opatija 8:0 (4:0)

Na Kantridi. Prvo poluvrijeme dobro, ali u drugom Opatija pokazuje umor i pad ritma jer njihova momčad nije navikla na veliko igralište.

10.5.1914.

Victoria – HAŠK 0:2 (0:0)

Na Kantridi se uz veliku kišu i po blatnjavom terenu nije mogla razviti igra kakvu su gledatelji očekivali. Victoria bolja u prvom poluvremenu, a u drugom umor igrača Victorije pomaže protivniku da dođe do naoko lake pobjede. Sudac je bio Koželuh, inače trener HAŠK-a.

17.5.1914.

Victoria – Slavia 0:7

Zanimljivo je da je Victoria igrala sa samo osam igrača i bez ikakve volje.

21.5.1914.

Victoria – III ker. Torna ES Vivo E. Budapest 0:5 (0:1)

Sudac: Pfeiffer (Mađarska) izvrstan. Pun stadion i jako dobri Mađari. Mađari su bili šesti na tablici, a u momčadi su sve sami akademičari i doktori.

31.5.1914.

Victoria – Udine 2:2 (1:1)

1.6.1914.

Victoria -Udine 3:2 (1:2)

Sudac: Martinović (novine pišu da mu je nedostajalo energije).

Nešto manje gledatelja, ali se igralo puno bolje nego dan prije. Izvještaj iz novina izgledao je ovako: „Italijanaši sa svojom krikom i vikom pokazali su se savim gadno i ispod svake kritike. Bilo bi dobro kad bi se našao i pokoji redar koji bi galamu malo i utišao. Žalosno je da naš svijet za ovaj lijepi i zdravi sport ima malo smisla i ljubavi. Gdje su ti Hrvati Sušaka i Rijeke? Osim sokolaša i svijeta niže klase nije bilo skoro nikoga. Općenito je žalosno da naše utakmice više posjećuju Mađari i drugi nego mi sami.” (Novi List)

7.6.1914.

Primorac (Sv.Lucija) – Kostrena (Sv.Barbara) 4:2 (4:0)

Na Žurkovu.

11.6.1914.

Primorac – Zrinski (Krimeja)

Na Žurkovu, rezultat nepoznat.

11.7.1914.

Hajduk – Victoria 1:0

Ovaj put nitko nije dočekaao igrače Victorije. Igralo se grubo, a želja Hajduka za pobjedom nadjačala je sportski duh.

12.7.1914.

Hajduk – Victoria 6:2 (5:1)

Hajduk, uz naklonost suca, igra vrlo grubo samo da bi pobijedio što većim rezultatom. Ni ponašanje igrača (bez pozdrava nakon utakmice) nije bilo mnogo bolje od ponašanja gledatelja.

12.7.1914.

Zrinski – Frankopan 9:4

Na Žurkovu.

19.7.1914.

Bakarački športski klub – Ferijalna momčad iz Kraljevice 4:2 (0:2)

Sudac: L.Lovrić

Zanimljiva utakmica uz dobru posjetu. Igrom su se isticali Turina, Kurpis, Prosen i Vukonić (Bakarac), a kod Kraljevičana Haramija, Moderčin, Jakovčić i Lončar.

26.7.1914.

Victoria – Concordia (Zagreb) 4:0 (0:0)

Concordia je izazvala antipatije publike zbog bahatog ponašanja i grube igre. Ovo je bila posljednja utakmica Victorije prije početka rata.

1915 - 1917 g. rat

1918 g.

23.6.1918.

Victoria – HAŠK 2:4

U to vrijeme HAŠK je bio najbolja hrvatska ekipa. Izvještaj je bio samo u talijanskim novinama.

Igrači Viktorije 1918.g

7.7.1918.

HAŠK – Victoria 6:0

3.8.1918.

Victoria – Sparta(Zagreb) 3:0

21.9.1918.

Sparta – Victoria 1:0

Igralo se u Maksimiru na HAŠK-ovom igralištu. Vrlo dobra igra uz punu posjećenost. Victoria je cijelo vrijeme igrala s deset igrača.

1919 g.

Osnovan je JŠK Orient.

Igrale su se prijateljske utakmice.

Viktorija - York Manchester	1:2
Slavija - Primorac	2:1
Slavija - Viktorija B	5:1
Viktorija A - Orient	6:0
Orient - Frankopan	5:4

Kako piše Primorski list, zima je bila jaka i sportske aktivnosti su prestale.

1921 g.

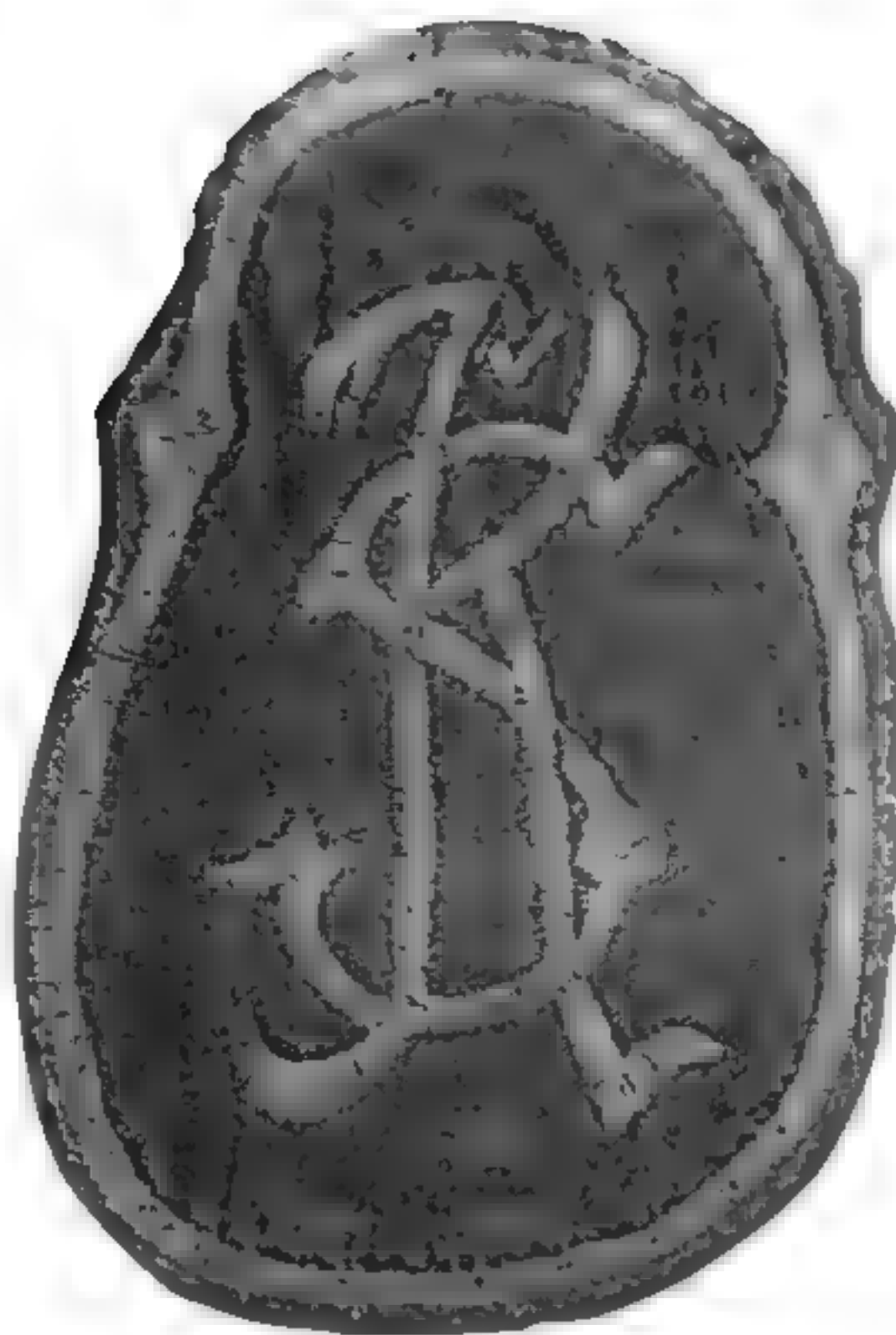
Prijateljske utakmice. Vrlo malo događaja, a igrali su samo riječki klubovi. Granica na Rječini bila je stroga politička i vojna brana između dvije države.

1922. g.

Osnovan klub *Primorac (Vežica)*.

Kako je područje Rijeke pripadalo Julijskoj krajini, odigrane su brojne prijateljske utakmice:

Olympia Rijeka - Gradanski Zagreb	1:1
Gloria - Orijent	4:1
Orient - Frankopan	11:1
Orient - Viktorija	6:4

Najstariji grb Orijenta

Prvi Pokal Sušaka:

Slavija - Viktorija 3:1

Orient - Slavija 6:1

Orient - Viktorija 2:0

To se ujedno računa i kao prvi trofej Orienta u povijesti.

1923 g.

Osim prijateljskih utakmica igrali su se i turniri na kojima su uz ekipe sa Sušaka i Fiume sudjelovale i ekipe iz Mađarske, Rumunjske, Zagreba i Splita.

Otvora se igralište na Krimeji.

Gosti su bili: Maribor, Vasas, Sparta, Slovan Freiburger, Slavija, HAŠK, Građanski (Karlovac), kao i svi riječki klubovi.

U Splitu je gostovala Viktorija no to je više bio izlet nego takmičenje.

Hajduk - Viktorija 8 : 0

Hajduk - Viktorija 6 : 0

Orient i nije tako loše odigrao protiv Hajduka te je izgubio 3:2 na Krimeji.

1924 g.

Prijateljske utakmice s timovima iz Zagreba, Karlovca, Rijeke. Jedan klub iz Zagreba zvao se Makabi!

Turniri i prijateljske utakmice.

Orient – Viktorija 5:2

Olympia – Orient 4:1

Orient – Bakar 1:4

Orient – Edera Trst 1:0

Orient – Fiume 0:0

Orient – Monfalcone 1 : 1

Orient – Reprezentacija Pule 1:0 (2.11.1924)

1925 g.

Prijateljske utakmice i turniri. Kao gosti dolaze ekipe iz Padove, Zagreba, Trsta, Rijeke, Bakra.

Orient – Triestina	4:3
Frankopan – Karlovac	1:2
Val (Crikvenica) – Orient	1:3
Uskok (Sušak) - Jadran (Kostrena)	1:1
Savoia - Primorac (Vežica)	3:1
Hridina (Hreljin) – Primorac (Sušak)	1:5

Ova godina donijela je i gostovanje Orienta u Udinama. Putovalo se velikim taksijem od Matulja do Udina. Igralo se dobro, a to govori i sam rezultat:

Udinese – Orient 2:2 (12.4.1925.)

1926 g.

Mrtvilo na Sušaku: malo utakmica, Orient u krizi, Viktorija prestala s igrama kao i Slavija i Frankopan. Svega desetak utakmica u godini.

Obzor (Trst) - Viktorija	0:4
Val (Crikvenica) – Orient	1:2
Bakar - Javor (Draga)	6:3

1927 g.

Skoro ništa se ne događa osim skupštine Viktorije i odluke da se aktivira nogometna sekcija.

Orientova aktivnost je zamrla odlaskom nekolicine igrača.

Sparta - Risnjak (Krasica)	5:3
Senia (Senj) – Viktorija	4:1
Javor (Draga) - Vihor (Rijeka)	3:2

1928 g.

Počinje s radom *SK Ilirija i SK Zamet, SK Trsat i Risnjak u Krasici.*

Orijentu još uvijek ne ide najbolje i česte su skupštine. Nezainteresiranost je i među gledateljstvom, a tome pridonose i novine koje više ne prate nogomet ili ga samo spominju.

Ipak, nekoliko je utakmica odigrano.

Orient - Zamet 3:1

Orient - Karlovac 3:1 (za pokal ZNP-a)

Orient je proslavio i desetogodišnjicu.

1929 g.

Novčani problemi u Orientu. Odigrana utakmica debelih i mršavih.

Od prijateljskih utakmica zanimljivost je:

Orient - Primorje Ljubljana 5:0

Orient - Engleska mornarica 3:1

Orient - Makabi (Zagreb) 2:2

Tvornica papira - Orient 5:1

1930 g.

Samo prijateljske utakmice klubova iz okolice.

Triglav - Jela 3:1

Jela - Gorski Kotar 0:1

Vitez (Škrljevo) - RSK Sloga (Hreljin) 6:3

Orient - Jela 3:0

Hajduk (Split) - Triglav 4:3

Za Pokal Jele igrali su: Jela, Viktorija (Karlovac), Slavija, Živežar, VŠK (Varaždin) i Orient.

Pobijedio je Orient.

1931-32 g.

Dobar rezultat prvenstva ostvaruje *Hridina Hreljin*.

U prvenstvu ZNP u finalu:

Borac (Banja Luka) - Orient 0:5

Orient - Borac 4:3

Pokal ZNP osvaja Orijent.

1932-33 g.

Još uvijek govorimo o Županijskom podsavezu i prvenstvu podsaveza.

1.	JŠK Slavija Trsat	10	8	1	1	33:12	17
2.	JŠK Viktorija Sušak	10	7	1	2	28:13	15
3.	JŠK Orient Sušak	10	7	0	3	29:17	14
4.	JŠK Jela Sušak	10	3	0	7	21:24	6
5.	JŠK Triglav Podvežica	10	2	3	8	6:25	4
6.	SK Jadran Kostrena	10	1	2	7	6:29	4

JŠK Slavija je poslije igrala u finalu provincije.

3.9.1933.

JŠK Slavija - BGŠK Bjelovar 0:3

10.9.1933.

BGŠK Bjelovar – JŠK Slavija 1:1

1933-34 g.

1.	Orient	18	16	1	1	75:8	33
2.	Victorija	18	15	2	1	58:9	32
3.	Slavija	18	12	2	4	56:31	26
4.	Kraljevica	18	13	0	5	53:33	26
5.	Jela	18	11	1	6	41:23	23
6.	Gradanski (Bakar)	18	6	0	12	29:44	12
7.	SK Delanice	18	6	0	12	34:51	12
8.	SK Jadran Kostrena	18	6	0	12	24:66	12
9.	SK Primorje Krasica	16	0	0	16	1:53	0
10.	NGŠK Novi Vinodolski	16	0	0	16	1:54	0

NGŠK je u punom nazivu bio Novljanski građanski športski klub.

JŠK Orient je igrao u prventvu provincije.

30.9.1934.

Slavija (Varaždin) - Orient 2:0

7.10.1934.

Orient - Slavija (Varaždin) 2:2

1934-35 g.

Prvenstvo je igralo 8 klubova: Orient, Primorje Krasica, Slavija, Victorija, Jela, Jadran Kostrena, Kraljevica, Gradanski Bakar.

Pobjednik je bio Orient i igrao je u prvenstvu provincije u četvrtfinalu.

18.8.1935.

Gradanski Karlovac - Orient 0:1

25.8.1935.

Orient – Građanski Karlovac 7:2

Polufinale provincije:

1.9.1935.

Orient – Slavija Sisak 3:2

8.9.1935.

Slavija Sisak – Orient 3:1

Poslije u *finalu* provincije:

Slavija Varaždin – Slavija Sisak 0:2 i 2:3

1935-36 g.

Zbog nedostatka terena za prvenstvene utakmice po dvostrukom bod-sistemu odlučeno je da se *prvenstvo* odigra po kup-sistemu na proljeće kada je obnovljeno igralište na Sušaku.

Igrali su: Victoria, Jela, Orient, Kraljevica, Slavija, Triglav, Delnice, Primorje Krasica, Jadran Kostrena, SK Kostrena, Građanski Bakar.

Nejasan je bio opis sistema igranja kupa pa dajemo rezultate kako smo ih i pronašli.

1. Kolo

Slavija - Jela	5:2
Orient - Kraljevica	6:0
Jadran Kostrena - Kostrena	4:0
Primorje Krasica - Triglav Sušak	1:0
Delnice - Viktorija	0:10

2. Kolo

Slavija - Jela	8:2
Viktorija - Delnice	4:1
Orient - Kraljevica	7:0

Nepoznato:

Kostrena - Jadran Kostrena

Triglav - Primorje Krasica

3. Kolo

Orient - Slavija Trsat 3:1

Primorje - Triglav 3:1

Građanski Bakar - Viktorija 1:4

4. Kolo

Orient - Slavija 2:1 (prekinuto 15 minuta prije kraja)

Viktorija - Građanski 6:1

Primorje - Jadran 3:1

Polufinale:

Jadran - Viktorija 1:1

Viktorija - Jadran 5:0

Finale:

Viktorija - Orient 1:1 (28.6)

Orient - Viktorija 2:1 (5.7)

Orient je postao prvak I Župe.

JŠK Orient (Sušak) je kasnije igrao u prvenstvu provincije.

¼ finale

12.7.1936. Viktorija (Karlovac) – Orient (Sušak) 0:0

19.7.1936. Orient - Viktorija (Karlovac) 3:2

Četvrtfinale

26.7.1936. Orient - BGŠK 1:2

2.8.1936. BGŠK - Orient 4:3

1936-37 g.

Prvenstvo je počelo 7.9.1936.

1.	Orient	18
2.	Viktorija	17
3.	Jela	10
4.	Slavija	7
5.	Jadran	4
6.	Triglav	4

JŠK Orient ide dalje i igra u prvenstvu provincije.

Finale je odigrano po kup-sistemu.

Sudjelovali su: Orient, BGŠK Bjelovar, Viktorija Karlovac te klubovi iz Broda i Varaždina.

¼ finale

5.9.1937. Viktorija – Orient 0:1

22.8.1937. Orient - Viktorija 6:2

½ finale

5.9.1937. Orient – BGŠK 1:1

12.9.1937. BGŠK - Orient 4:0

1937-38 g.

1.	Orient	30
2.	Viktorija	26
3.	Slavija	22
4.	Jadran	21
5.	Jela	20
6.	Triglav	11

7.	Kraljevica	10
8.	Kostrena	4
9.	Delnice	0

JŠK Orient je ponovo u prvenstvu provincije.

Četvrtfinale (nepoznat redoslijed i datum utakmica)

Orient - Slavija Sisak 1:0

Slavija Sisak – Orient 0:2

Finale:

31.7.1938. BGŠK – Orient 1:0

7.8.1938. Orient – BGŠK 0:0

1938-39 g.

Igralo je deset ekipa i to: CŠK (Crikvenica), Senjski SK, SK Kostrena, SK Jadran (Kostrena), JŠK Orient, JŠK Slavija (Irsat), JŠK Jela (Sušak), JŠK Victoria (Sušak), JŠK Triglav (Sušak), Zamet - odustao.

Finalna tablica je nepoznata. Pobjednik Jela po prvi put.

JŠK Jela ide u prvenstvo provincije.

Četvrtfinale

7.5.1939. Jela - Građanski Karlovac 4:0

14.5.1939. Građanski Karlovac – Jela 3:0

Polufinale

Jela -VŠK Varaždin 5:1

Drugi susret nepoznat.

Finale:

11.6.1939. Jela – BGŠK Bjelovar 4:1

18.6.1939. BGŠK - Jela 8:1

1939-40 g.

Skupina A : Orient, Jela, Viktorija, Crikvenica, Jadran, Triglav. Pretpostavlja se da je bilo još sudionika, ali su ostali nepoznati.

Skupina B: SK Grobničan, SK Kraljevica, NGŠK Novi Vinodolski, SK Kostrena, SK Primorje, SK Zamet, SK Senjski, SK Delnice, SK Hreljin

Hreljin izlazi kao pobjednik.

Pretpostavlja se finale I Župe

Orient – Hreljin

Kvalifikacije za hrvatsku ligu.

14.7.1940. Orient - Građanski (Šibenik) 4:2

21.7.1940. Građanski – Orient 2:1

04.8.1940. Orient – Željezničar (Zagreb) 1:2

11.8.1940. Željezničar - Orient 5:1

Kao novina osniva se *Sušački nogometni podsavez* i to 14.1.1940. kao unapređenje Prve župe ZNP.

1940-41 g.

Rezultati:

Orijent – Viktorija 20:1

Triglav – Slavija 2:2

Jela – Crikvenica 12:2

Orijent – Jela 4:0

Jela – Viktorija 4:0

Orijent – Jadran 4:1

Crikvenica – Triglav 0:2

Jadran – Triglav 0:2

Crikvenica – Slavija 8:2

Jadran – Zamet 8:0

Slavija – Viktorija	5:1	
Orijent – Zamet	13:2	
Crikvenica – Jadran	4:1	
Orijent – Slavija	7:2	
Crikvenica – Zamet	1:0	
Jadran – Jela	2:3	
Orijent – Triglav	4:0	
Crikvenica – Orijent	1:5	
Triglav – Viktorija	2:1	
Slavija – Jadran	3:3	
Jela – Triglav	9:0	
Slavija – Zamet	3:2	
Viktorija – Crikvenica	1:1	
Triglav – Zamet	4:1	
Jela – Slavija	2:1	
Primorje (Krasica)-Orijent	0:7	(možda je to ipak bila prijateljska utakmica)
Jela - Zamet	3:0	
Jadran - Viktorija	3:0	
Viktorija – Zamet	1:1	

Nakon jesenskog dijela tablica je izgledala ovako:

1.	Orijent	7	7	0	0	57:7	14
2.	Jela	7	6	0	1	33:9	12
3.	Crikvenica	7	4	1	2	24:22	9
4.	Triglav	7	3	1	3	11:24	7
5.	Jadran	7	3	0	4	20:16	6
6.	Slavija	7	2	1	4	18:27	5
7.	Viktorija	7	0	2	5	5:36	2
8.	Zamet	7	0	1	6	6:33	1

Proljetni dio prvenstva nastavljen je 23.2, ali će biti prekinut 30.3.1941.

Poznati rezultati:

Viktorija – Slavija 6:4

Orijent - Zamet 17:1

Jadran – Crikvenica 8:1

Došlo je do prekida prvenstva uslijed rata pa je to i posljednje prvenstvo prije formiranja nove države.

Tablica uoči prekida prvenstva izgledala je ovako:

1.	Orijent	11	10	1	0	83:10	21
2.	Jela	10	8	1	1	56:13	17
3.	Jadran	12	6	0	6	41:23	12
4.	Crikvenica	10	5	1	4	31:38	11
5.	Triglav	10	4	2	4	16:29	10
6.	Slavija	9	2	2	5	22:33	6
7.	Viktorija	12	2	2	8	15:64	6
8.	Zamet	10	0	1	9	9:63	1

Primorske novine 4. travnja 1941. donose vijesti prema kojima bi Sušak trebao dobiti ligaša. Trebala bi se osnovati Hrvatska liga s 10 klubova od kojih bi četiri bili prvaci podsaveza, a među njima i Orijent.

1941. g. je i kraj igranja zbog ratnih okolnosti. Odigrane su prijateljske utakmice, a posljednja je bila 30.3.1941.

1945 g.

Na Omladinskom igralištu (Cellini) mjesec dana nakon ulaska partizana u Rijeku odigrana je utakmica NOO Sušak - Komanda Rijeke 2:1.

Ovdje je potrebno naglasiti da je cijela Kraljevina SHS bila organizirana na sistemu podsaveza pa je tako Orijent igrao u najvišem rangu koji je tada postojao. Sama Hrvatska bila je podijeljena u tri podsaveza i to Zagrebački nogometni podsavez (i Sušak), Splitski nogometni podsavez i, kao posljednji osnovan, Osječki nogometni podsavez (1924 g.).

Napomena čitatelju: Svi podaci i imena su napisani onako kako su pronađeni u tadašnjem originalu. Izvor podataka bili su: Novi List, La Bilancia, Primorske novine, La Voce del Popolo, Riečki Novi List, Fiumei Szemle, La Varieta, Il Corriere, Il Popolo, La Vedetta d'Italia, Fiumei Estilap, A Tengerpart, Il Piccolo, Gazzetta dello sport, Panorama, Vienac, Liburnia La Torre, Povijest sporta, Državni Arhiv Rijeka. Također su veliku pomoć pružili g. Igor Kramarsich, g. Ronald Fućak i g. Luca Dibenedetto sa svojim izdanjima knjiga o nogometu u Rijeci i fotografijama koje nam je ustupio.

Za doprinos u konačnom oblikovanju i realizaciji ove knjige zahvaljujemo se Daliboru Marinkoviću, Nelidi Pogačić, Vedranu Adamecu, Filipu Burburanu, Nenadu Vukasoviću i Danku Švoriniću.

IMPRESSUM

Uredništvo:
Zlatko Moranjak
Ferruccio Burburan

Nakladnik:
Grafika Zambelli, Rijeka

Za nakladnika:
Rudolf Zambelli

Lektor i korektor:
Sanja Perinić

Priprema i tisak:
Zambelli, Rijeka

Naklada:
300 primjeraka

Tekst i fotografije copyright © VSDR, Rijeka 2006.
e-mail: info@rijeka-drzava.com

CIP - Katalogizacija u publikaciji
SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA RIJEKA

UDK 796.332 (497.5 Rijeka) (091)

BURBURAN, Ferruccio

Rijeka nogometa: 1873-1948 / Ferruccio Burburan, Zlatko Moranjak. - Rijeka: Grafika Zambelli, 2006.

ISBN 953-7070-10-7

I. Moranjak, Zlatko

I. Nogomet — Rijeka — Povijest II.

Rijeka — Povijest športa

110730018

www.rijeka-drzava.com

ISBN 953-7070-10-7

